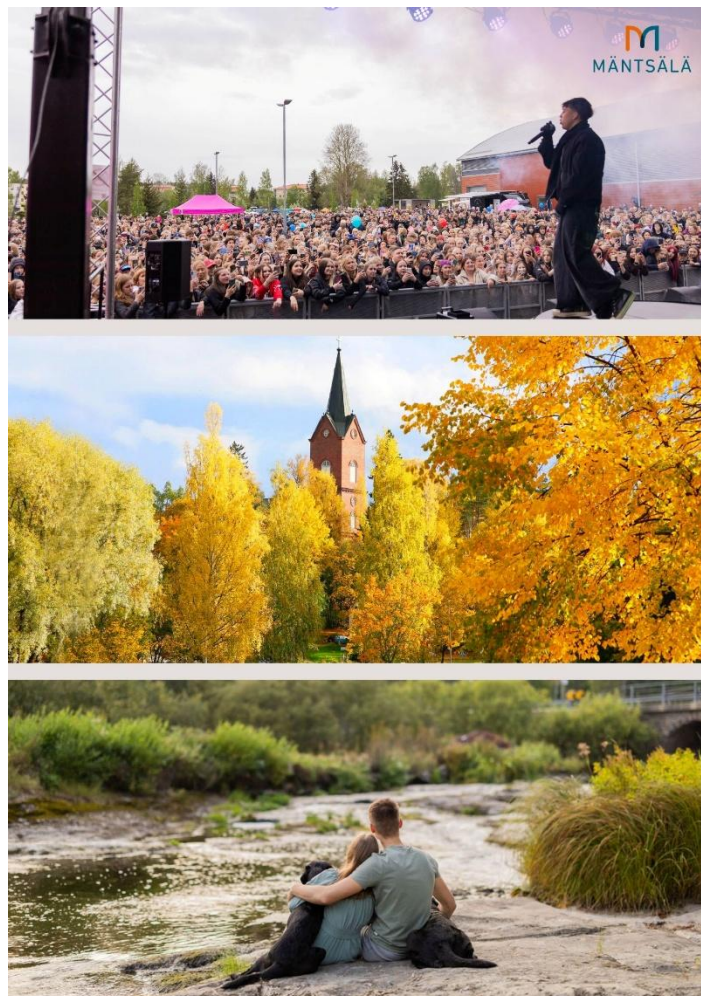

kuva: Mäntsälän kunnan kuvapankki (Jaana Jetzinger, Pauliina Anttila)

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029

Mäntsälän kunta

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 239

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § xx

Sisällys

1. Talousarvion yleisperustelut.....	3
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2 Mäntsälän kunnan strategia ja tavoitteet	5
1.3 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	10
1.3.1 Yleinen talouden kehitys ja kuntatalouden tila	10
1.3.2 Mäntsälän kunnan toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	13
1.3.3 Henkilöstösuunnitelma	22
1.4 Riskienhallinta ja keskeisemmät riskit.....	23
1.5 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta sekä tilivelvolliset	24
2 Käyttötalousosa	27
2.1 Hallintopalvelualue.....	29
2.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue	37
2.3 Tekninen ja elinvoimapalvelualue	48
3. Tuloslaskelma	55
4. Investointiosa	56
5. Rahoitusosa	60
6. Yhteenveto valtuuston sitovista määrärahoista.....	61
7. Konserniosa	62
7.1 Tytäryhtiöiden talousarviot	64
8. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.....	71
Liitteet.....	74
Liite 1. Henkilöstösuunnitelma palvelualueittain	74
Liite 2. Valtuustoaloitteet	77
Liite 3. Vertailu kehykseen.....	78

Tulot	Verotulot 56,6 milj. €	Valtionosuudet 15,1 milj. €	Toimintatuotot 7,9 milj. €
	Hallintopalvelut 12,5 milj. €	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 42,3 milj. €	Tekninen ja elinvoimapaalvelut 19,9 milj. €
Menot	Lainakanta 69,8 milj. €	Nettoinvestoinnit 9,8 milj. €	Vuosikate/poistot 65 %
	Tilikauden ylijäämä 1,2 milj. €	Asukasmäärä 2026 lopussa 21 069 (väestöennuste)	Tulovero% 8,3
	Lainakanta asukasta kohden 3 312 €	Kuntakonsernin lainakanta 139 milj. €	Toimintatuotot / Toimintakulut 10,5%
	Vuosikate 273 € / asukas	Investointien tutorahoitus 58 %	Toiminnan ja investointien kertymä 15,8 milj. € (5 vuotta)
Tunnusluvut			

1. Talousarvion yleisperustelut

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Epävarmuus maailmantilanteesta on vuoden 2025 aikana hieman hälventynyt, mutta se on edelleen suurta. Tämä luonnollisesti heijastuu myös kunnan talouteen ja vuoden 2026 talousarvioon sekä arvioon talouden kehittymisestä. Usean vuoden laimeana jatkunut talouskehitys, työttömyyden kasvu sekä kustannusten ja erityisesti palkkakustannusten nousu aiheuttaa kuntalouteen ja kunnan toimintaan erittäin suurta painetta. Kuntien talous on myös muuttunut entistä suhdanneherkemmäksi mm. TE-palvelujen järjestämisvastuun myötä. Talouteen pientä helpotusta tuo korkotason vakiintuminen sekä inflaation pysyminen maltillisissa lukemissa.

Talousarvion taustaoletuksena ovat syksyn 2025 verotulo- ja valtionosuusennusteet. Kuntatalouden näkymä on muuttunut vuodessa merkittävästi huonompaan suuntaan. Verotulojen sekä valtionosuuksien kasvu ei riitä kattamaan kustannusten nousua eikä kunnille uusista tehtävistä tulleita kustannuksia. Vuoden 2026 talousarvioissa tilikauden tulos on n. 1,2 milj. €, suunnitelmavuosina 2027–2029 tulos olisi selvästi alijäämäinen. Jotta talous saadaan tasapainoon, on valmistauduttava talouden tasapainottamishjelman laatimiseen vuoden 2026 aikana. Talousarvio perustuu sekä nykyiselle tuloveroprosentille 8,30 % että nykyisille kiinteistöveroprosenteille lukuun ottamatta voimalaitosten veroprosenttia, joka nostetaan 2,5 prosentista 3,1 prosenttiin. On kuitenkin huomattava, että vuoden 2026 ylijäämä johtuu kertaluonteisesta tulokirjauksesta, joka liittyy Sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

Talousarvion toteutumisen riskit liittyvät talouden yleiseen kehitykseen ja tätä kautta erityisesti kunnan saamaan verotulojen kertymään, valtionosuuksien määrään sekä työttömyyden kehittymiseen. Lisäksi epävarmuutta liittyy edelleen kunnan tytäryhtiöiden taloustilanteeseen sekä tuloksentekokykyyn.

Vuoden 2026 talousarviossa investoinnit ovat yhteensä noin 10,0 milj. €. Taso on edelleen suhteellisen korkea, vaikka investointeihin ei sisälly yhtään ns. isoa hanketta. Kunnan ja erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tulevat investointi- ja tilatarpeet ovat huomattavat. Niiden toteutuksessa on tarkkaan huomioitava hankkeiden laajuus, ajoitus ja talouden asettamat rajoitteet. Isoja tulevia investointipaineita aiheutuu mm. keskustan kouluverkkoratkaisusta, vesiliikuntakeskuksen toteuttamisesta sekä uusien yritysalueiden vaatiman infran rakentamisesta.

Syksyn aikana kuntaan on valmisteltu uutta kuntastrategiaan ja se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa lokakuussa 2025. Kuntastrategian peruselementit eli arvot ja toiminta-ajatus ovat samoja kuin edellisessä strategiassa. Kuntastrategiassa 2026-2030 yhteisenä tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin ja yhteisön elinvoimaisuuden edistäminen. Toiminnallemme on myös asetettu erittäin kova tavoite eli haluamme kehittyä kestävästi ja samalla olla parhaan arjen kunta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi meillä on kolme kärkitavoitetta: vahvistamme sujuvaa arkea, panostamme kestäväan kasvuun ja elinvoimaan sekä edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta. Kärkitavoitteille valtuusto on määritellyt selkeät alatavoitteet. Alatatavoitteet voi nähdä myös lupauksiksi, joita viedään konkreettisenä tekemisenä yhdessä eteenpäin kunnan eri palvelualueilla. Strategian käytäntöön vienti on osa normaalia arjen tekemistä ja toimintaa. Strategiassa määritellyille tavoitteille asetetaan talousarviossa mittarit ja tavoitetasot.

Yksi keskeinen kunnan kehittymistä ja strategian toteutumista kuvaava mittari on kunnan asukasluku ja sen kehitys. Strategian mukaisesti me tavoittelemme, että Mäntsälän asukasluku on kasvanut vähintään 600 henkeä vuoteen 2030 mennessä. Kasvutavoitteesta on viime vuosina hieman jääty ja siihen pääsemien tässä, jo muutaman vuoden jatkuneessa, rakentamisen matalasuhdanteessa on haastavaa. Vuoden 2026 osalta asukaslukutavoitteeksi on asetettu 21 069.

Kunnassa on parhaillaan valmistelussa strateginen yleiskaava. Tavoitteena on saada kaavaehdotus nähtäville vielä vuoden 2025 aikana ja että se olisi hyväksytty kunnanvaltuustossa keväällä 2026. Strategisen yleiskaavan eteneminen ja sen hyväksyminen on aivan ratkaisevaa, jotta kunta voi saavuttaa yritysten sijoitumiselle ja asukasluvun kehittymiselle asetetut tavoitteet.

Kuntien toimintaan ja tehtäviin on vaikuttanut viime vuosina kaksi merkittävää uudistusta. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotantovastuu siirtyi hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta ja vuoden 2025 alussa julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyi työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Hyvinvointialueiden muodostuminen vaikuttaa vielä monin tavoin kunnan toimintaan ja esimerkiksi kunnan saamaan valtionosuu-den määrään. Käytännön toiminnan kannalta keskeistä on hyvinvointialueen kanssa tehtävä ns. yhdyspinta-tyo sekä kunnan edunvalvonta mukaan lukien mm. palveluverkko ja siihen liittyvät kiinteistökysymykset. TE-palvelujen osalta ratkaisevaa on, miten saadaan sovittua yhteen TE-alueen ja kunnan omat työllisyyspal-velut siten, että mahdollisimman moni mäntsäläläinen työllistyisi ja että Mäntsälässä toimivat yritykset sai-sivat osaavaa työvoimaa.

Meillä Mäntsälässä on positiivinen vire, selkeä strateginen suunta ja voimme katsoa erittäin luottavaisesti tulevaan. Mäntsälä kehittyy kestävästi ja yhdessä teemme Mäntsälästä parhaan arjen paikkakunnan.

21.10.2025 Hannu Laurila, kunnanjohtaja

1.2 Mäntsälän kunnan strategia ja tavoitteet

Kuva: Mäntsälän strategia 2026-2030

Kuntalain 37§ mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnanvaltuusto hyväksyy kuntastrategian valtuustokausittain ja tarkastelee sen toteutumista vähintään kerran valtuustokaudessa. Kuntastrategiasta johdetaan kunnan keskeisin päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen.

Kuntalain mukaan kunnan strategiassa tulee huomioida seuraavat seikat:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategia perustuu arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen (Kuntalaki 37§).

Mäntsälän voimaan tullut kuntastrategia vuosille 2026–2030 hyväksyttiin kunnanvaltuuston kokouksessa 20.10.2025. Kuntastrategiassa on määritelty kunnan visio, arvot, toiminta-ajatus, kärkitavoitteet ja niiden alla olevat päätavoitteet. Kunnan edelliseen, vuosien 2021–2025 kuntastrategiaan verrattuna toiminta-ajatus sekä arvot pysyivät samoina. Kunnan toiminta-ajatuksena on kuntalaisten hyvinvoinnin ja yhteisön elinvoimaisuuden edistäminen. Toiminnan keskeisinä arvoina ovat edelleen turvallisuus, yhteisöllisyys ja vastuullisuus.

Uudeksi visioksi valtuusto määritteli seuraavan ”Kestävästi kehittyvä parhaan arjen Mäntsälä”. Tätä tavoitellaan kolmen kärkitavoitteen kautta:

Vahvistamme sujuvaa arkea,

Panostamme kestäväään kasvuun ja elinvoimaan

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta

Jokaisen kärkitavoitteen alle on määritelty viisi alatavoitetta, jotka osaltaan vastaavat siihen, miten tavoitteeseen päästään. Ne ovat luonteeltaan myös lupauksia toiminnasta ja sen suunnasta. Kuntastrategia on myös valintoja toinen toistaan tärkeämpien asioiden välillä, asioita on priorisoitava ja kaikkea ei voida sisällyttää osaksi kuntastrategiaa.

Kuntastrategiaa ja sen tavoitteita viedään käytäntöön myös erilaisten poikkihallinnollisten ohjelmien sekä palvelualue- ja yksikkökohtaisten suunnitelmien sekä toimenpiteiden avulla. Näitä kuntastrategiaa tukevia ohjelmia on esimerkiksi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sekä elinkeino- ja työllisyysohjelma.

Kuntastrategian 2026–2030 seurantaan liittyvä mittaristo ja niiden tavoitearvot on esitetty seuraavilla sivuilla (sivut 6-7) ja ne hyväksytään osana talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029 kokonaisuutta.

Mäntsälän kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto seuraavat strategisten tavoitteiden toteutumista osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi lautakunnat ja palvelualueiden johtoryhmät seuraavat strategiaa toteuttavien ohjelmien etenemistä säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittaisessa arviointikertomuksessaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Mäntsälän kunnan strategiasta johdetut, valtuustoa sitovat kärkitavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit:

 Vahvistamme sujuvaa arkea				
Tavoite	Mittari	Lähtöarvo ennuste	Ta 2026	tavoite 2030
Turvaamme laadukkaat ja yhdenvertaiset sivistys- ja hyvinvointipalvelut	Asiakastytyväisyys		Luodaan asiakastytyväisyyskysely sivistys- ja hyvinvointipalveluihin	Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla
	Keskustan alueen kouluverkkoelityksen tarveselvitys saadaan tehtyä, hankesuunnittelu käynnistyy.	Keskustan kouluverkko ei ole taloudellisesti kestävä, rakennukset eivät vastaa toiminnan tarpeita	Tarveselvitys valmistuu	Terveellinen ja turvallinen ja taloudellisesti kestävä keskustan alueen kouluverkko, joka vastaa toiminnan tarpeita
Tarjoamme hyvinvointia tukevia palveluita, jotka ovat kaikille saavutettavia	Kunnan myöntämä tuki järjestöille eur/v (avustukset ja laskennallisesti maksuttomat tilat), vähintään	380000 eur/vuosi	395 000 eur/vuosi	Kunnan myöntämä tuki tukee kansalaistoimintaa sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.
	Hyte-kerroin vähintään, eur/asukas	18,4 eur/asukas	19,0 eur/asukas	21 eur / asukas
	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma ja määritellään seurantaindikaattorit	Laajan hyvinvointikertomuksen 2021-24 havainnot	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030 on hyväksytty valtuustossa.	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030 tavoitteet on toteutettu.
Vahvistamme henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia	Pätevien varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien määrä	Päteviä opettajia ja sosionomeja 43.	Rekrytoinnin tehostaminen ja opettajien ja sosionomien määrä syksyllä 55.	Päteviä opettajia ja sosionomeja 90.
	Henkilöstön sairauspoissaolot	Vuosi 2025 n 14,0	13,3	12
	Säännöllinen työtyytyväisyyskysely, pulssi (asteikko 1-5)	Toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2025	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5
	Koulutukset koulutuspäivä/vakituisen henkilöstö	Vuoden 2023 tieto kaikki 3,6, vakinainen henkilöstö 4,6	4,0 ja 5,0	4,5 ja 5,5
Vahvistamme monimuotoisen ja ympäristöystävällisen asumisen mahdollisuuksia sekä edistämme kestäviä liikkumismuotoja	Kutsuliikenteen käyttäjämäärä	kutsuliikenteen käynnistys vuonna 2026, käyttäjämäärän seuranta	kutsuliikenteen käynnistäminen (kyllä/ei)	kutsuliikenne vakiintunut ja käyttömäärät kasvaneet vuosittain, käyttäjämäärän seuranta vuosittain
	Asunto-ohjelman päivitys laadittu ja sen toimenpiteet	asunto-ohjelman päivitys 2026	päivitys laadittu	asunto-ohjelman toimenpiteiden seuranta vuosittain
	Omakotitonttivaranto ja tonttien luovutus	30 tonttia (30.9.2025), vuonna 2024 myyty ja vuokratut tontit yht. 11 kpl, 9/2025 mennessä yht. 5 kpl	myytäviä omakotitontteja vähintään 30 kpl, vuosittainen tavoite vähintään 15 tontin myynti/vuokraus	vähintään 30 tonttia, vuosittain tavoite vähintään 15 tontin myynti/vuokraus
	Yleiskaavan hyväksyminen ja toteutusohjelman laatiminen	yleiskaavaehdotus valmisteilla	yleiskaavan hyväksyminen, yleiskaavan toteutusohjelman laatiminen	yleiskaavan toteutusohjelman seuranta vuosittain
Vaalimme luonnonläheistä elinympäristöä ja huolehdimme luonnon virkistyskäytön edellytyksistä	Kuntakonserni on hiilineutraali v 2035 mennessä, vuosittaiset Co2 päästöt/asukas, enintään	vuoden 2023 luku uusin: 5.0 tCO2e/asukas	4,50	3,50
	Ilmasto-ohjelman toteutus ja ohjelman tavoitteet avoimeen tietokantaan		tavoitteet on viety avoimeen tietokantaan	Ilmastotavoitteen mukainen kehitys ilmastopäästöissä (laskeva trendi) - seuranta vuosittain

Panostamme kestäväan kasvuun ja elinvoimaan

Tavoite	Mittari	Lähtöarvo ennuste	Ta 2026	tavoite 2030
Panostamme imagoon sekä markkinointiin ja väkiluku kasvaa vähintään 600 henkeä vuoteen 2030 mennessä	Asukasluku 31.12., vähintään	20919	21069	21519
	Markkinoinnin kohderyhmäpeitto (kampanjat ja tapahtumat vierailut yms.)	Luku saadaan 2025 loppuvuosi.	Kiinnostus kasvaa vähintään +5 %	Kiinnostus pysyy hyvällä tasolla
Luomme yritystoiminnalle suotuisan ympäristön ja tuemme yritysten osaamistarpeita vastaavan työvoiman saatavuutta	Aloittavien yritysten nettolisäys, kpl, vähintään	70	70	70
	Suurien yritystonttien - yli 10 ha - lukumäärä (erityisesti Poikkitie alue)	0	asemakaavatyö on käynnistetty (kyllä/ei)	infratyöt tehty (kyllä/ei) ja suuria yritystontteja alueella vähintään 5 kpl
	Työttömyysaste, alle Uudenmaan keskiarvon	30.9.2025 tilanne 8,8 % (8. paras Uudellamaalla ka 12,0 %)	Alle Uudenmaan keskiarvon	Alle Uudenmaan keskiarvon
Huolehdimme, että palvelurakenne vastaa tulevaisuuden taloudellisia voimavaroja sekä palvelukysynnän muutoksia	Palvelurakennepäätös on tehty	Tilojen toimenpideohjelman päätöksen saattaminen Palvelurakenteen nykytila kaikissa palveluissa	Palvelurakennepäätöksen valmistelu on käynnistetty	Palvelurakennepäätös on tehty ja toimenpiteet on pantu täytäntöön
	Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin, ulkoiset toimintakulut €/as	Mäntsälän toimintakulut 3248 €/asukas, Kuuma-kunnat keskimäärin 3321 €/asukas	3543 €/asukas	alle kuuma-kuntien keskiarvon
	Vuosikate/poistot %	vuosikate/poistot 89 %	>65%	vähintään 100 %
Varmistamme valtuustokauden investointiohjelmassa rahoituksen tonttivarantoon ja –infraan sekä yhteisiin kasvuinvestointeihin	Konsernin lainat/ vastuut €/asukas (kriisikuntakriteerit)	TP2024: 8317 €/asukas (Raja-arvo: ka 8549 + 50 % = 12 823 €/asukas)	alitetaan kriisikuntakriteerit	alitetaan kriisikuntakriteerit
	Investointiohjelma on laadittu .		Investointiohjelma on laadittu	Päätetyt kasvuinvestoinnit ovat toteutuneet
Päätämme kunnan omistamisen tavoitteet niin, että ne vahvistavat palvelukykyä ja taloudellista asemaa	Omistajapoliittinen ohjelma laadittu ja hyväksytty		Omistajapoliittinen ohjelma laadittu ja hyväksytty	

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta

Tavoite	Mittari	Lähtöarvo ennuste	Ta 2026	tavoite 2030
Parannamme kuntalaisten arkiturvallisuuskokemusta ja kunnan kriisinhallintakykyä	Vuosittainen kuntalaiskysely (turvallisuuskokemus)		Kysely tehty ja toimenpiteet aloitettu.	Turvallisuuskokemus on hyvällä tasolla/ noussut vuoteen 2026 verrattuna
	Vuosittaiset varautumis- ja valmiusharjoitukset, vähintään	3	3	3
Saavutamme lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen vuoteen 2030 mennessä	Unicef Lapsiystävällinen kunta -mallin hakemus hyväksytään	Hakemus jätetty lokakuussa 2025	Lapsiystävällinen kunta -mallin alkukartoitus tehdään ja toimintasuunnitelman aloitetaan	Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin tunnustus saatu
Pidämme kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonnan monipuolisena yhdessä eri yhteisöjen kanssa	Tapahtumien ja kävijöiden määrä	Omien tapahtumien määrä 39. Kävijöiden lähtötaso saadaan loppuvuosi 2025.	Kävijöiden määrä kasvanut vähintään 5 %.	Noussut vuosittain vähintään 5 %.
	Tapahtumiin osallistuneiden yhteisöjen määrä	Lähtötaso saadaan loppuvuosi 2025.	Osallistuneiden yhteisöjen määrä pysynyt vähintään samana.	Osallistuneiden yhteisöjen määrä pysynyt vähintään samana
Kohdennamme työllisyyspalvelut ja nuorten palvelut erityisesti syrjäytymisvaarassa oleviin	Tavoitamme 500 kohderyhmään kuuluvaa nuorta		250 kohderyhmähenkilöä tavoitettu	500 vähintään tavoitamme vuosittain
	Ohjaamotoiminnan palvelusooritteet	Luvut joulukuussa 2025.	Palvelujen piirissä vähintään sama määrä kuin vuonna 2025	Asiakkuudet ovat vähentyneet (tilanne parantunut)
Kehitämme lähidemokratiaa ja kuntalaisten mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon	Kunnan järjestämien tilaisuuksien määrä	10	12	18
	Vaikuttamistoimielinten lausuntojen ja kannanottojen määrä, kpl	16	pysyy vähintään ennallaan	pysyy vähintään ennallaan
	Päätösten ennakkovaikutusten arviointi käytössä	Nykytila ennakkovaikutusten arvioinnista kootaan.	Lapsiystävällinen kunta -mallin yhteydessä otetaan käyttöön systemaattinen lapsivaikutusten arviointimalli	Päätösten ennakkoarvioinnit käytössä päätösten valmistelussa ja päätöksenteossa

1.3 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen talouden kehitys ja kuntatalouden tila

Valtiovarainministeriön syyskuussa julkaiseman kuntatalousohjelman mukaan Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi tuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia.

Keskipitkällä aikavälillä valtiovarainministeriö ennustaa, että Suomen talous kasvaa kohtalaisesti. Vuosina 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuodessa. Kasvua tukevat muun muassa yksityisten investointien vahva kehitys, jota vauhdittavat vihreän siirtymän edellyttämät panostukset. Myös erityisesti vuodelle 2029 kohdistetut puolustusmenojen lisäykset tukevat bruttokansantuotteen kasvua.

Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä syveni 4,5 prosenttiin BKT:stä. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan alijäämä alkaa kohentua vuodesta 2026 alkaen, mutta julkinen velkasuhde nousee nykyisestä 82 prosentista yli 90 prosenttiin vuonna 2029.

Vuonna 2025 kuntatalouden tila on edelleen heikentynyt edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyy sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen, että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyy korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riitä investointien kattamiseen. Toimintakuluja on kasvattanut mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus.

Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Avustusmenoja onkin nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon työttömyysmenojen kertymien perusteella. Lisäksi uudistus voi kasvattaa kuntien välisiä eroja entisestään, sillä työllisyyden vaihtelu poikkeaa kuntien välillä.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa, varsinkin kun erityisen tuen tarve on kasvanut. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viime vuosina.

Kuntien valtionosuudet kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Kuntien saamien valtionosuuksien kasvua kuitenkin hidastavat muun muassa sote-siirtoon liittyvät tarkistukset, hallitusohjelman mukainen valtionosuuksiin tehtävä indeksisäästö sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaihtelevaa ja ennusteita on jouduttu madaltamaan alkuvuoden kertymätietojen vuoksi. Verotulot jäävät lähes edellisen vuoden tasolle.

Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. eu-roon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028 sopimuskorotusten ajoitusten ja kunta-alalle sovitun palkkojen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien

kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleen-neuvottelut. Kehitysarviossa on oletettu, että kuntien saamat vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Laskelmassa on myös huomioitu sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyn muutostkustannuksia niin, että sekä kuntien menojen että tulojen on oletettu kasvavan 5 milj. vuonna 2026, 55 milj. vuonna 2027, 70 milj. vuonna 2028 ja 20 milj. vuonna 2029.

Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vähennys. Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista.

Suhdanneltilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja tasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Kuntatalouden tulot eivät kuitenkaan riitä kattamaan kasvavia menoja, eikä vuosikate riitä tulevana vuosina nettoinvestointeihin. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia.

Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa investoinneista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Myös korkomenot lisääntyvät lähivuosina, vaikka lyhyet markkinakorot ovat jo kääntyneet laskuun. Merkittävä osa kuntien lainakannasta on kuitenkin kiinteäkorkoisia tai suojattuja, minkä vuoksi markkinakorkojen muutokset heijastuvat korkokustannuksiin viiveellä.

Kuntatalouden kestävyyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

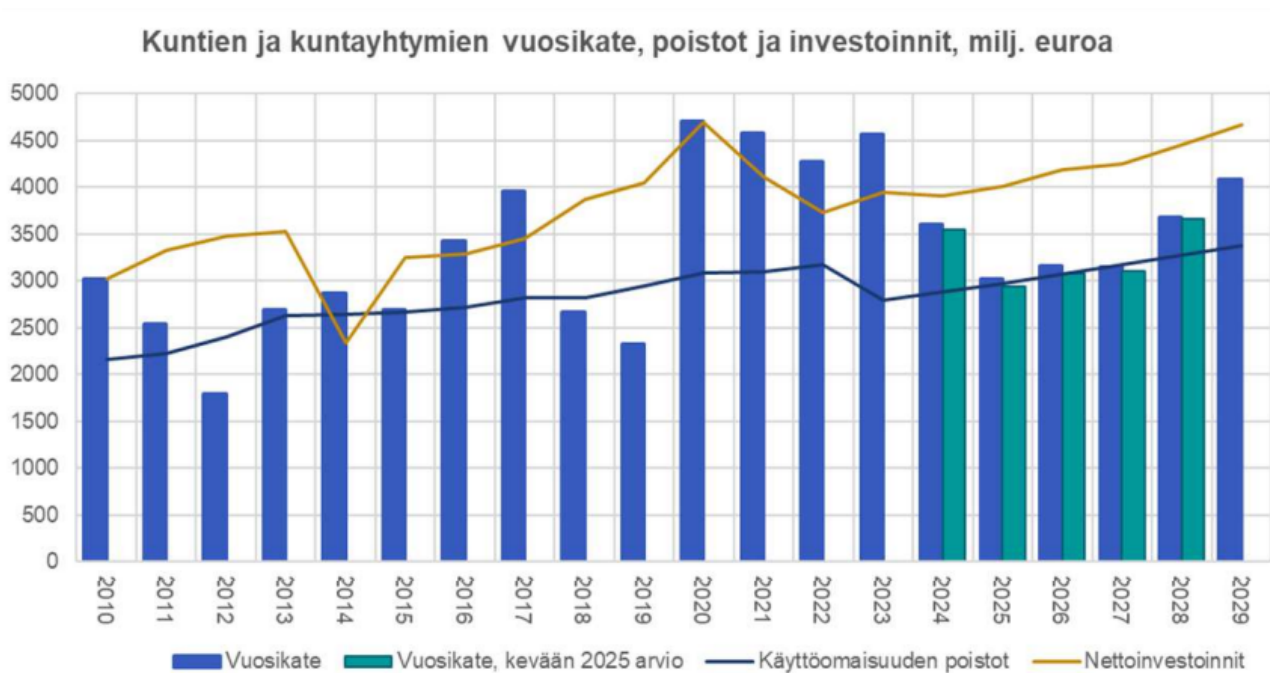
Kansantalouden tunnuslukuja	2022	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT:n muutos	1,6 %	-1,2 %	0,4 %	1,0 %	1,4 %	1,7 %	1,6 %	1,6 %
Kuluttajahintojen muutos	7,10	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
Työttömyysaste, %	7,70	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
Pitkät korot (10 v)	1,7	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6

* Lähde: Valtiovarainministeriö, syksy 2025:53, Kuntatalousohjelma vuodelle 2026. Valtiovarainministeriö, 2025:16: Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026–2029.

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2024-2029, mrd euroa.

Tuloksen muodostuminen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Toimintakate	-14,3	-15,4	-16,2	-16,6	-17,1	-17,5
2. Verotulot	14,1	14,1	14,8	15,4	16,0	16,6
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,4	4,1	4,2	4,2	4,5	4,7
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
5. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
6. Poistot	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3	-3,4
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,1	0,4	0,1	0,0	0,4	0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
10. Satunnaiset erät	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Tulorahoitus, netto	3,5	3,0	2,7	2,7	3,3	3,7
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-4,9	-5,1	-5,2	-5,4	-5,6
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,0	-4,2	-4,2	-4,5	-4,7
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	-0,4	-1,1	-1,4	-1,5	-1,2	-1,0
17. Lainakanta	20,5	21,5	22,9	24,4	25,6	26,5
18. Kassavarat	6,5	6,3	6,1	5,9	5,6	5,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	14,0	15,2	16,9	18,6	19,9	21,1

Lähde: Valtiovarainministeriö 2025:53 kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025.

Lähde: Valtiovarainministeriö, syksy 2025:53, Kuntatalousohjelma vuodelle 2026.

1.3.2 Mäntsälän kunnan toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

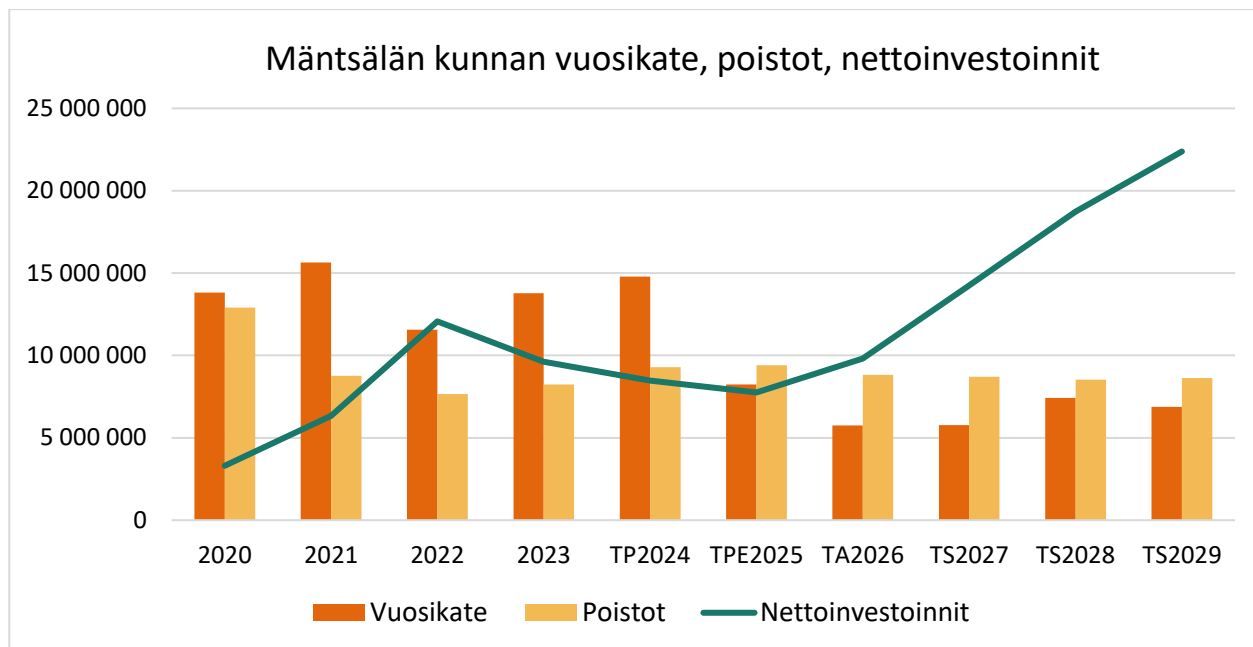
Mäntsälässä ulkoiset toimintatulot laskevat ed. vuoden talousarvioon 15,8 prosenttia. Suurin selittävä tekijä on sotekiinteistöjen yhtiöittäminen, joka siirtää sotekiinteistöistä saadut vuokratulot kunnan omistamalle yhtiölle. Myös rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottojen arvioidaan pienentyvän ja työllistämistukia ei enää saada vuonna 2026, kun työllisyyden hoito siirtyi kuntien toteutettavaksi. Vuodelle 2025 työllistämistukia oli budjetoitu vielä 100 000 euron arvosta. Talousarviossa on varattu 0,5 milj. euroa tonttien myyntivoittoihin.

Ulkoiset toimintakulut kasvavat arviolta 5,2 prosenttia muutettuun talousarvioon. Merkittävin kasvu kohdistuu henkilöstökuluihin, jossa kunta-alan palkkatarkkaisen odotetaan kasvattavan henkilöstökuluja kokonaisuudessaan 3,3 prosenttia, joka on yli 1,3 milj. euroa. Palvelun ostot kasvavat 10,5 %. Kustannuksia kasvattavat purkukuntoiset rakennukset, joiden purkamisesta aiheutuu kertaluonteista kulua 0,3 milj. euroa. Myös kotikuntakorvausmenojen (menot mäntsäläläisten oppilaiden käydessä koulua toisen kunnan alueella) arvioidaan kasvavan 0,2 milj. euroa, yhteistoimintaosuudet (Järvenpään kaupungille isäntäkuntana maksettava osuus työllisyysalueen hoidosta) 0,12 milj. euroa. ICT-palveluiden odotetaan kasvavan 0,2 milj. euroa mm. tekoälylisensseihin käytettävien kustannusten vuoksi. Toimintakate heikkenee vuoden 2025 muutettuun talousarvioon 8,3 prosenttia.

Konserniyhtiöistä Nivos Oy:n osalta on vuodelle 2025 varattu talousarvioon 1,6 milj. euron pääomelainakorko täysimääräisenä. Kunnan lainanhoitokulujen odotetaan kasvavan merkittävästi, kun erääntyviä 0-korkoisia lainoja on jouduttu uusimaan entistä heikommilla ehdoilla.

Kunnanhallituksen talousarvioesityksessä Mäntsälän kunnan toimintakate vuonna 2025 on -66,7 milj. euroa ja vuosikate 5,75 milj. euroa. Sotekiinteistöyhtiön perustamisesta saatava kertaluonteinen tuotto, arviolta 4,2 milj. euroa vie tilikauden ylijäämäiseksi 1,2 milj. eurolla. Sotekiinteistöyhtiön perustamisesta tehtävä myyntivoittokirjaus on konsernin sisäinen eikä lisää kunnan rahoitusvarallisuutta. Konsernitilinpäätöksessä tämä tulo eliminoidaan. Ilman myyntivoittokirjausta kunta tekisi tilikaudelta 2026 yli 3 milj. euron alijäämäisen tuloksen.

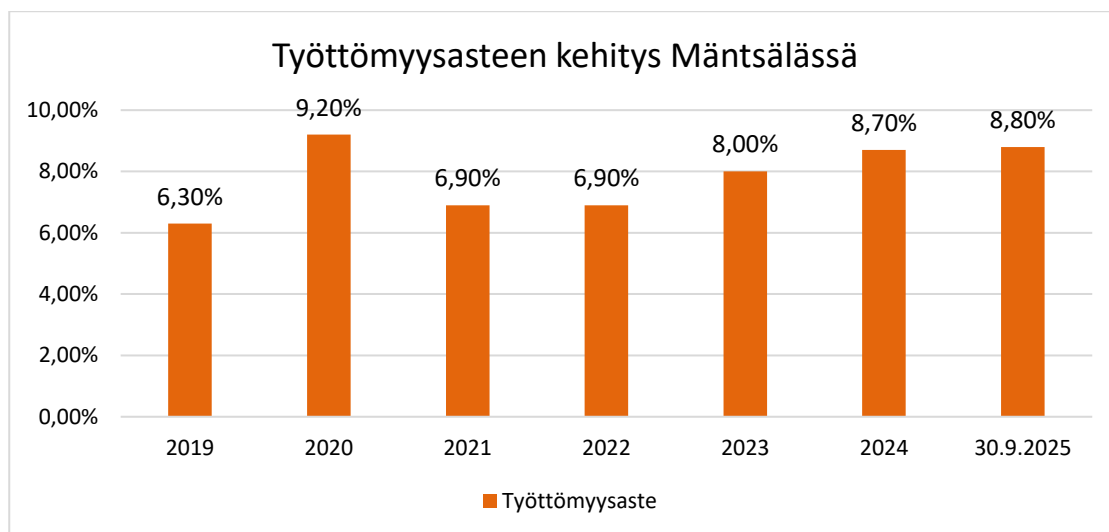
Kunnan vuosikate ei riitä kattamaan talousarviovuonna eikä suunnitelmavuosina poistoja. Kunta joutuu rahoittamaan investointimenot kokonaisuudessaan lainarahoituksella ja joutuu nostamaan uutta lainaa myös vanhojen velkojen maksamiseen. Tilanne kokonaisuudessa heikkenee edellisistä vuosista ja kunnassa tulee laatia taloutta tasapainottava suunnitelma tulevien vuosien merkittävien investointien rahoittamisen osalta.

Työllisyys

Työttömien työnhakijoiden määrä on vuoden 2025 aikana noussut aiemmista vuosista. Mäntsälässä syyskuussa 2025 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,8 prosenttia (edellisenä vastaavana ajankohdana oli 7,3 prosenttia).

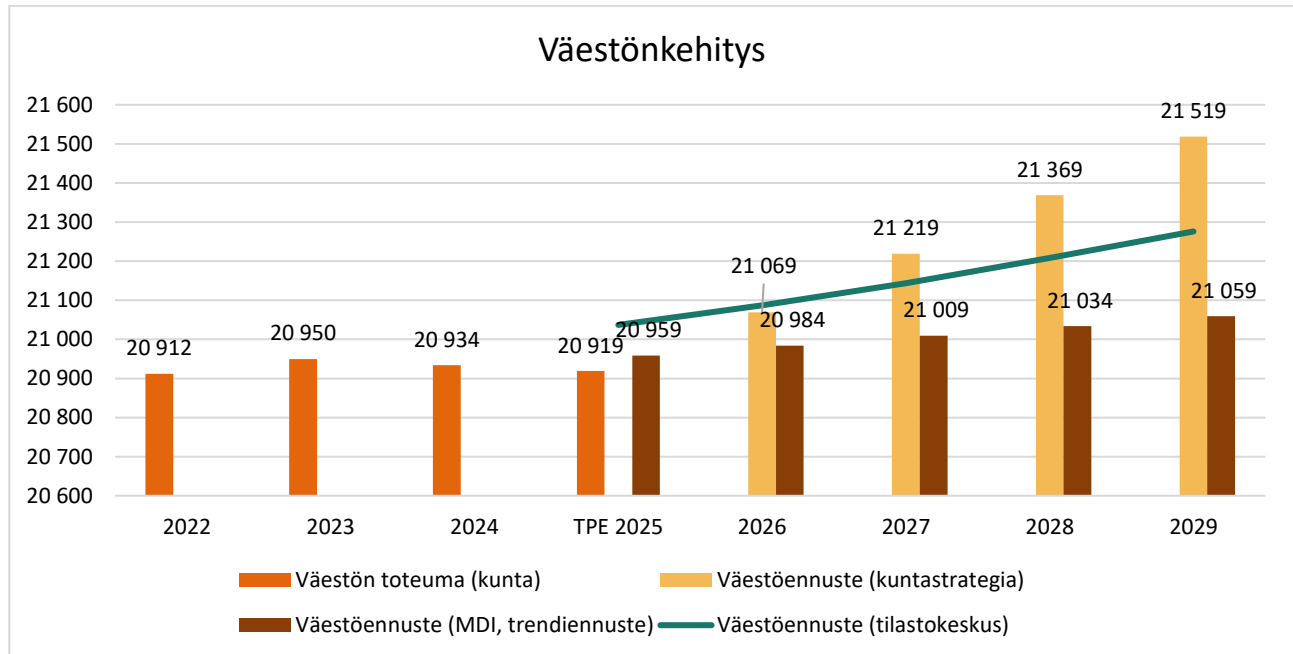
Uudellamaalla työttömien kokonaismäärä kasvoi 12,9 prosenttia syyskuun lopussa 2025 verrattuna vuotta aikaisempaan. Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli syyskuun 2025 lopussa 12,0 prosenttia (edellinen vastaava 10,8 prosenttia). Työllisyystilanteen ennakoidaan paranevan vuodesta 2026 alkaen.

Lähde: Työ ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto. 2025:09

Väestö ja ikärakenne

Mäntsälän väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 20 934 henkilöä. Vuoden 2025 lopussa väestömäärän ennustetaan olevan 31.8 tilanteen mukainen. Hyväksytyn kuntastrategian mukainen tavoite väestön kasvulle on +600 asukasta vuoteen 2030 mennessä. Talousarviokirjassa tunnusluvut on laskettu strategian tavoitteen mukaisen väestönkasvun mukaisesti. Vuodelle 2026 asukasluvuksi on arvioitu 21 069 (+0,7 %) ja vuodelle 2027 21 219 henkilöä (+1,4 %). Strategian tavoitteen, tilastokeskuksen ja MDI:n ennusteen eroja on kuvattu alla olevassa kaaviossa.

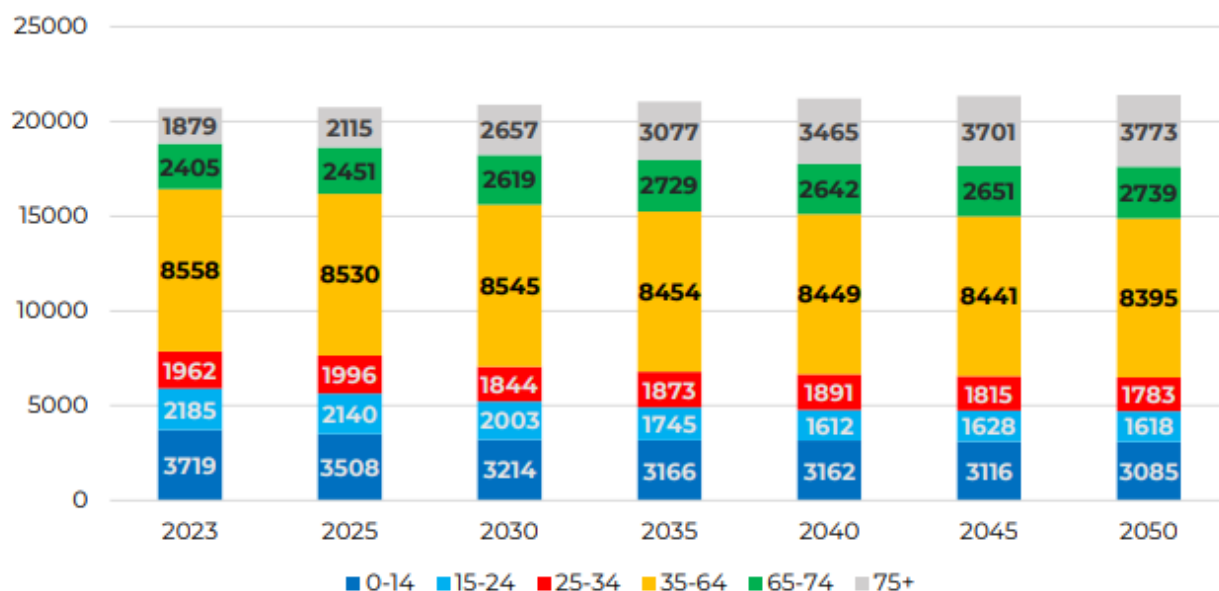
MDI:n keväällä 2025 tehdyn selvityksen mukaan Mäntsälän väkiluku on kasvanut 4 305 henkilöä (+25,9 %) vuosina 2000-2024, 958 henkilöä (+4,8 %) vuosina 2010-2024 ja 96 henkilöä (+0,5 %) vuosina 2021-2024. 2010-luvun lopulla ja 2020-luvulla Mäntsälän väestönkehitys on ollut heikompaa kuin KUUMA-kunnissa keskimäärin. MDI:n trendiennusteen mukaan Mäntsälän väestö kasvaisi 686 asukkaalla / 3,3 prosentilla vuosien 2023-2050 aikana. Vuotta kohden väestö kasvaisi keskimäärin 25 asukkaalla eli 0,1 prosentilla. 0,5 prosentin kasvutavoite -skenaariossa Mäntsälän väestö kasvaisi 2 876 asukkaalla / 13,7 prosentilla vuosien 2023-2050 aikana. Vuotta kohden väestö kasvaisi keskimäärin 107 asukkaalla eli 0,5 prosentilla. 1 prosentin kasvutavoite -skenaariossa Mäntsälän väestö kasvaisi 6 039 asukkaalla / 28,8 prosentilla vuosien 2023-2050 aikana. Vuotta kohden väestö kasvaisi keskimäärin 224 asukkaalla eli 1,1 prosentilla.

Väestörakenteen kehityksessä on näkynyt viime vuosina väestön ikääntyminen ja syntyvyyden lasku. MDI:n ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden lasten määrä vähenee Mäntsälässä vuosien 2023-2050 aikana -634 henkilöä. Supistumista selittää syntyvyyden lasku 2010-luvulla ja supistuminen ajoittuukin 2020-luvulle. 2030-luvulla lasten ikäluokkien kehitys on epävarmaa: syntyvyyden nousu johtaa ikäryhmän elpymiseen, lasku taas supistumiseen. Lasten osuus väestöstä vähenee voimakkaasti ennustejakson aikana.

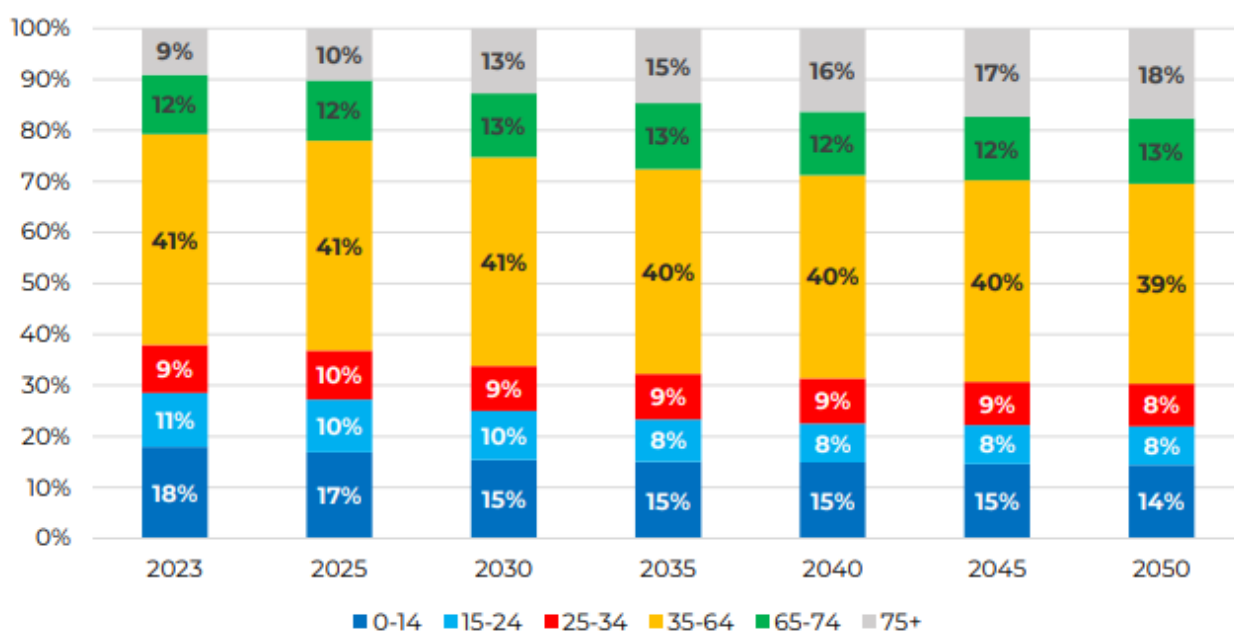
Työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön kehitys riippuu ensisijaisesti kunnan oletetusta kasvusta ja muusta maasta saaduista muuttovoitoista. Nykytrendi ennusteessa työikäisten määrä supistuu vuosien 2023-2050 aikana -909 henkilöllä eli -7,2 prosentilla. Työikäisten osuus vähenee 61,4 prosentista 55,1 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä.

Jo 2010-luvulla merkittävästi kasvanut eläkeikäisten ryhmä jatkaa kasvuaan tulevaisuudessa. Yli 65-vuotiaiden ikäryhmä kasvaa +2 200 henkilöllä vuosien 2023-2050 aikana. Eläkeikäisten ikäryhmän sisällä kasvun rakenne kuitenkin muuttuu, sillä kasvu painottuu yli 75-vuotiaiden ryhmään. Eläkeikäisen väestön osuus väestöstä kasvaa 20,7 prosentista 30,4 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä.

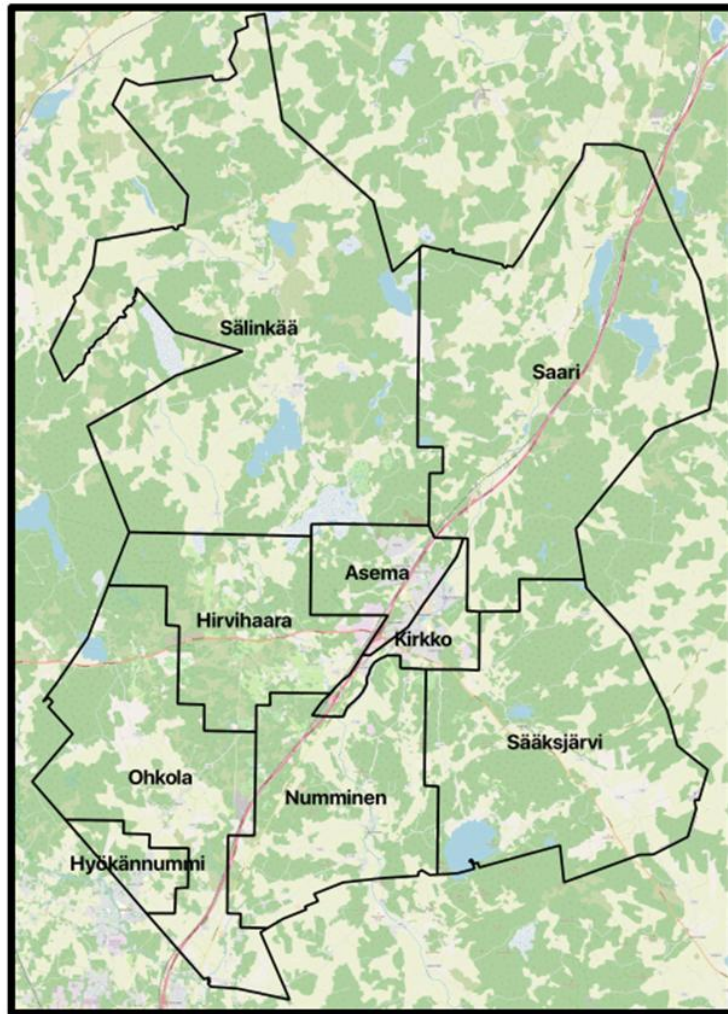
Mäntsälän väestö ikäryhmittäin 2023-2050

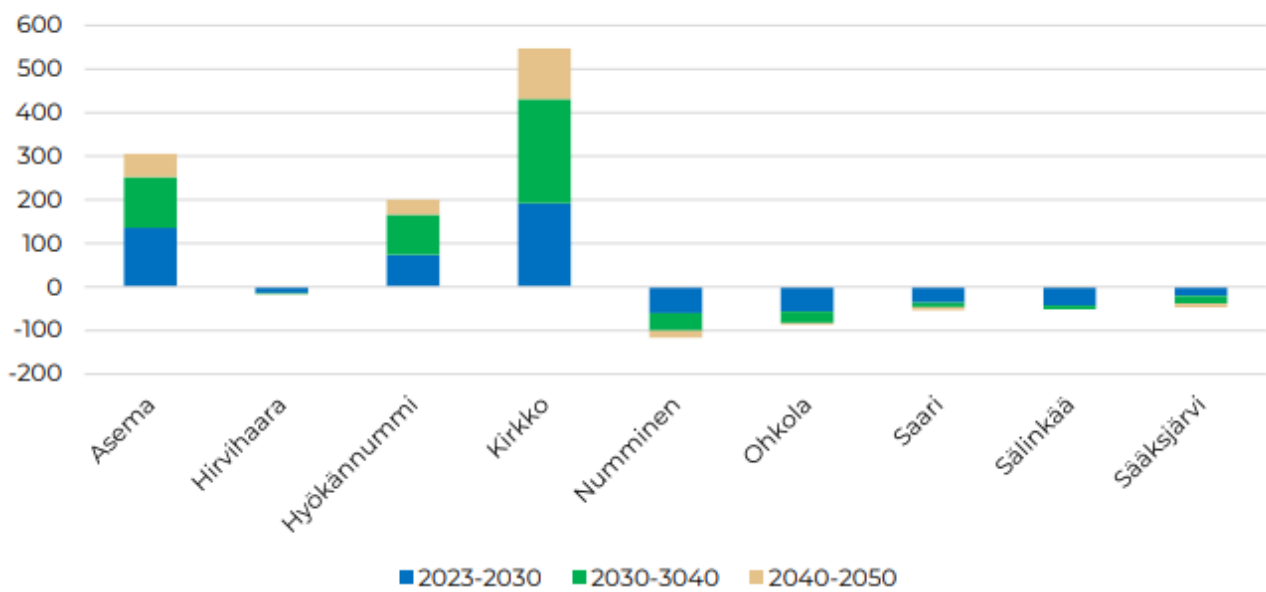
Mäntsälän ikärakenteen kehitys 2023-2050

Lähde: MDI, 2025, Mäntsälän väestöennuste

Väestönmuutos ennustealueittain 2023-2050

Lähde: MDI, 2025, Mäntsälän väestöennuste

Valtionosuudet ja verotulot

Valtion vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntien valtionosuuksiin osoitetaan 5,9 mrd. euroa. Kuntien valtionosuudet kasvavat ensi vuonna n. 3,0 prosenttia. Valtionosuusprosentti nousee 25,02 prosentista 25,73 prosenttiin vuonna 2026.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuutta korottaa vuonna 2026 oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus sekä perusopetuksen kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen. Valtionosuudet vuodelle 2026 on esitetty Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaisena.

Mäntsälässä valtionosuudet ovat yht. 15,1 milj. euroa. Valtionosuudet laskevat 0,3 prosenttia vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Taloussuunnitelmavuosien valtionosuusennusteisiin liittyy merkittävää epävarmuutta. Vuonna 2027 valtionosuudet laskevat 2,0 prosenttia, vuonna 2028 nousevat 6,0 prosenttia ja vuonna 2029 nousevat 0,1 prosenttia. Valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa. Uudistuksen aikataulusta ei ole annettu tarkempaa tietoa. Taloussuunnitelmavuodet on arvioitu tämänhetkisen järjestelmän mukaisena.

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan olevan keskimäärin noin 72 prosenttia, yhteisöveron noin 12 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16 prosenttia. Kunnallisveron osuus kaikista verotuloista Mäntsälässä on noin 76 prosenttia. Yhteisöveron osuus on noin 6 ja kiinteistöveron 18 prosenttia.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 14,1 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulojen arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2024 tasolla. Valtiovarainministeriö ennustaa, että vuonna 2026 kuntien verotulot kasvaisi 5,2 prosenttia.

Mäntsälän kunnassa arvioidut verotulot vuodelle 2026 ovat 56,6 milj. euroa ja verotulot kasvavat 6,0 prosenttia vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Verotulojen kasvu suunnitelmavuosille on arvioitu kuntaliiton veroennustekehikon mukaisena. Verotuloarviossa on kunnallisveroprosentti pidetty ennallaan. Ansiotulojen kasvu vuodelle 2026 vähennyksien jälkeen on noin 3,3 prosenttia.

Kiinteistöverojen tuotto on arvioitu mukaillen kuntaliiton veroennustekehikkoa. Talousarviovuodelle 2026 on lisätty 0,2 milj. euroa kiinteistöverotuottoa, jonka tuottotaso on arvioitu samaksi myös 2027-2028. Kiinteistöveron tuotto on arvioitu perustuen kuntakehityksen arvioon kiinteistöjen rakentumisesta, rakennuskannan selvitystyön korjauksista sekä veron kehityksestä. Vuodelle 2029 kiinteistöveroon on arvioitu myös 0,2 milj. euron tulolisäys. Hallituksen säädösvalmistelussa on ollut kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus, joka toteutuisi mahdollisesti jo suunnitelmavuosilla. Uudistuksen vaikutuksia on vaikea arvioida vielä kunta-kohtaisesti. Kiinteistöveroprosentteihin ei ole tehty muutoksia lukuun ottamatta voimalaitosten kiinteistöveron nostoa 2,5 prosentista 3,10 prosenttiin. Tällä hetkellä kunnan alueella ei ole voimalaitoksia, jotka kuuluisivat veron piiriin.

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa vuonna 2026. Mäntsälän kunnan yhteisöverokeräytymä nousee 6,8 % vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Hallitus päätti puoliväliriihessä alentaa yhteisöverokantaa kahdella prosenttiyksiköllä (20 % → 18 %) vuodesta 2027 alkaen. Verokannan pienentäminen alentaa yhteisöveron tuottoa yhteensä noin -830 miljoonalla eurolla, josta kuntaryhmän osuus on noin -190 miljoonaa euroa.

Kuntien yhteisöveron tuottoon vaikuttaa lisäksi myös rahapeliuudistus (-10 miljoonaa euroa) sekä korkovähennysrajoituksen infrastruktuuripoikkeus (-5 miljoonaa euroa). Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poisto vastaavasti nostaa yhteisöveron tuottoa vajaalla 3 miljoonalla eurolla.

Hallitusohjelman mukaisesti yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Yhteisöveron muutokset kompensoidaan ryhmäosuuksia muuttamalla ja näin ollen niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Yhteisöveron jako-osuuksien muuttuminen vaikuttaa yhteisöverotuoton kertymään. Vuonna 2025 yhteisöverotuoton jako-osuus on 23,65, vuonna 2026 jako-osuus laskee 22,84 prosenttiin ja vuonna 2027 taas kasvaa 25,49 prosenttiin.

Eri verolajien tuotot ovat seuraavat:

VEROVUOSI / TILIVUOSI	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnallisveroprosentti	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %
Kunnallisvero	40 930	40 592	43 301	44 971	46 982	47 922
Yhteisövero	3 241	3 117	3 330	3 526	3 701	3 775
Kiinteistövero	9 545	9 743	10 000	10 000	10 000	10 200
Verotulot yhteensä	53 716	53 452	56 631	58 497	60 683	61 897

Kiinteistöveroprosentit, verotusarvo ja niistä kertyvät tuotot ovat seuraavat:

KIINTEISTÖVEROLAJI	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Yleisen kiint.v-% alaiset						
maa-alueet verotusarvot (1000 €)	169 737	174 165	174 165	174 165	174 165	174 165
Vero % (1,30-2,00)	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Vero (1000 €)	2376	2438	2438	2438	2438	2438
rakennukset, verotusarvot (1000 €)	237 205	245 480	254 480	254 480	254 480	268 766
Vero % (0,93-2,00)	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Vero (1000 €)	3321	3437	3563	3563	3563	3763
Vak. asuinrakennukset						
Verotusarvot (1000 €)	558 370	558 370	558 989	558 989	558 989	558 989
Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %
Vero (1000 €)	3629	3629	3633	3633	3633	3633
Muut asuinrakennukset						
Verotusarvot (1000 €)	16 485	16 885	16 885	16 885	16 885	16 885
Vero % (0,93-2,00)	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
Vero (1000 €)	214	220	220	220	220	220
Yleishyödylliset yhteisöt						
Verotusarvot (1000 €)	2 037	8 802	8 802	8 802	8 802	8 802
Vero %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Vero (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakenn.paikka						
Verotusarvot (1000 €)	3 210	3 317	3 317	3 317	3 317	3 317
Vero % (2,00-6,00)	4,40 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %
Vero 4,4 % (1000 €)	141	146	146	146	146	146
Voimalaitokset						
Verotusarvot (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Vero % (0,00-3,10)	2,50 %	2,50 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %
Vero (1000 €)	0	0	0	0	0	0

Vuonna 2026 valtionosuudet ovat seuraavat:

	TPE 2025	TA 2026	Muutos TPE 2025 - TA 2026
Peruspalvelujen valtionosuus	15 400 024	15 418 767	0,1 %
siitä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	3 663 262	3 454 149	-5,7 %
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 868 498	-1 868 498	0,0 %
Valtionosuudet yht.	13 531 526	13 550 269	0,1 %
Veromenetysten korvaus	1 633 431	1 569 066	-3,9 %
Valtionosuudet ja veromenetysten kompensatit yht.	15 164 957	15 119 335	-0,3 %

Lainakanta

Mäntsälän kunnan lainakanta talousarviossa 2026 on n. 70 milj. euroa. Lainakanta pienenee vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna 10,6 milj. euroa, ollen vuoden 2026 lopussa 3 312 euroa/ asukas.

Mäntsälän kuntakonsernin lainakanta talousarviossa 2026 on 139 milj. euroa. Lainakanta laskee vuoden 2025 tilinpäätösennusteesta n. 7,7 milj. euroa, ollen 6 618 euroa/asukas.

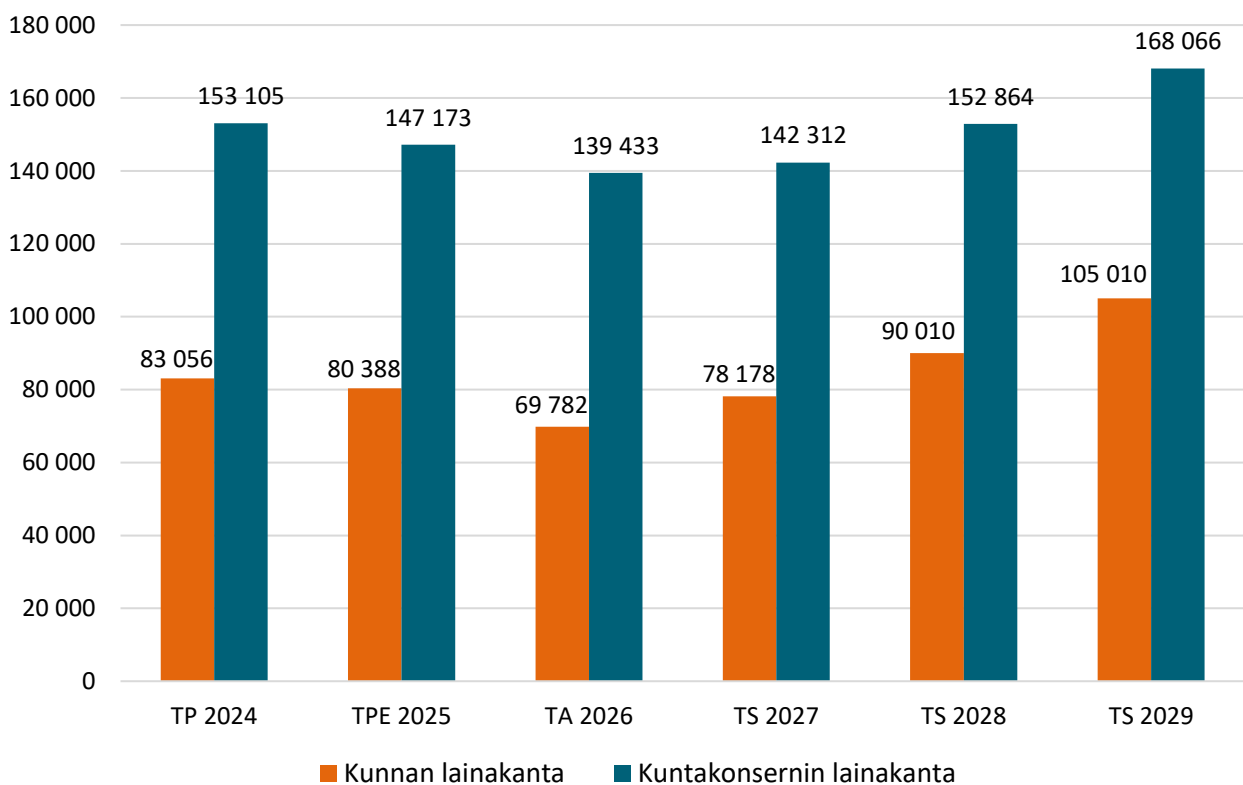
Lainakantaa on saatu pienennettyä viime vuosina sekä kunnan että konserniyhtiöiden osalta. Talousarvion investointimenot kasvavat merkittävästi suunnitelmavuosilla, mikä kasvattaa lainakantaa. Lainakanta asukasta kohti alkaa nousemaan erityisesti vuodesta 2027 eteenpäin.

Vuoden 2026 aikana erääntyy kunnan Mäntsälän Kodit Oy:lle nostama joukkovelkakirjalaina 20 milj. euroa. Yhtiö on lyhentänyt lainaa ja sitä on jäljellä 18,9 milj. euroa vuoden 2025 lopussa. Lainasta 13,8 milj. euroa siirtyy yhtiön itsensä rahoitettavaksi ja 5 milj. euroa kunta lainaa yhtiölle edelleen. Lainarakenteen muutos on osa yhtiön rakennejärjestelyä. Kunnan velkamäärä pienenee tämän vuoksi vuonna 2026. Kokonaisuudessaan kunnan tulee nostaa pitkäaikaista lainaa vuonna 2026 arviolta 13 milj. euroa.

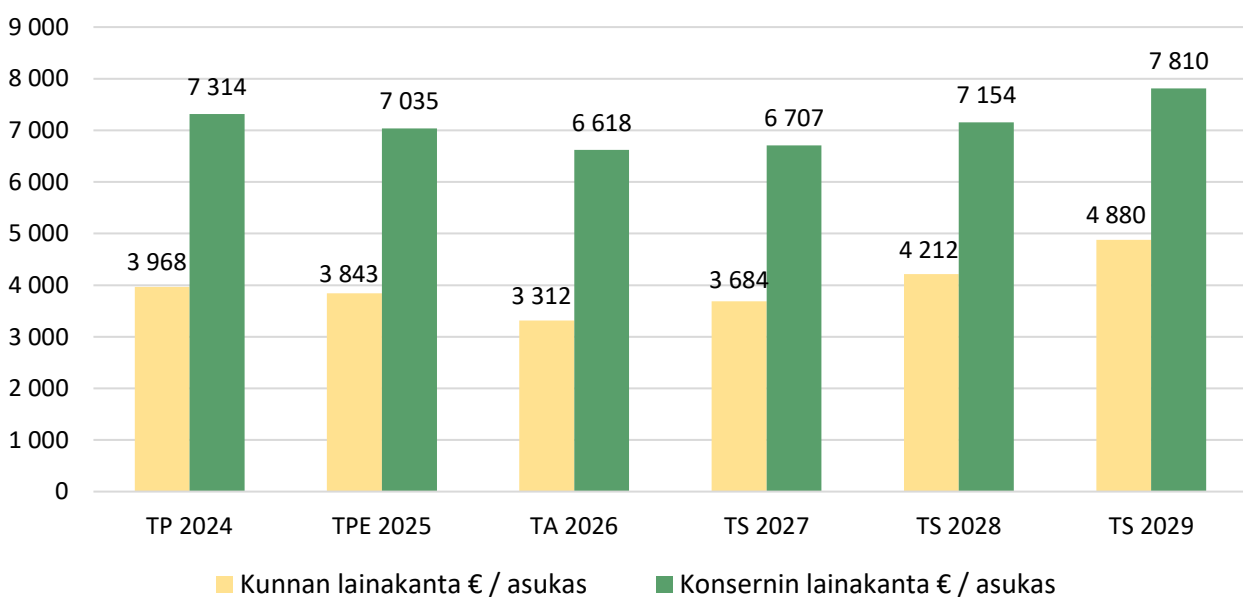
Kuntakonsernin lainakanta

1000€	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Mäntsälän kunta	83 056	80 388	69 782	78 178	90 010	105 010
Nivos Oy konserni 100%	85 537	82 480	72 533	68 242	68 150	69 058
Mäntsälän Kodit Oy 100%	23 002	23 004	22 131	21 431	20 731	20 500
Mäntsälän Jäähalli Oy 81%	6 280	6 090	5 803	5 490	5 215	4 953
KOy Mäntsälän toimistotalo 51%	2 913	2 912	2 912	2 699	2 486	2 273
Yhteensä	200 788	194 874	173 161	176 040	186 592	201 794
Eliminointi konsernin sis. lainat	19 065	18 973	5 000	5 000	5 000	5 000
Eliminointi konsernin anto po-lainat	28 618	28 728	28 728	28 728	28 728	28 728
Lainakanta yhteensä	153 105	147 173	139 433	142 312	152 864	168 066
Asukasmäärä	20 934	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Konsernin lainakanta € / asukas	7 314	7 035	6 618	6 707	7 154	7 810
Kunnan lainakanta € / asukas	3 968	3 843	3 312	3 684	4 212	4 880

Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin lainakanta 1000 €

Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin lainakanta €/asukas

1.3.3 Henkilöstösuunnitelma

Talousarviovuodelle 2026 budjetoidut henkilöstömenot kasvavat 1,4 milj. euroa vuoden 2025 muutetusta talousarviosta. Henkilöstökulujen määrä talousarviossa 2026 sivukuluineen on 42,9 milj. euroa.

Kunta- ja hyvinvointialan neuvotteluosapuolet ovat hyväksyneet palkankorotukset vuosille 2025-2028, joka osaltaan nostaa kunnan henkilöstömenoja. Sopimuskauden pituus on 34 kuukautta. Palkankorotukset ovat yleisen linjan mukaisesti kolmen vuoden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Tänä vuonna palkat nousevat 2,5 prosenttia koko valtakunnan tasolla, vuonna 2026 2,47 prosenttia ja vuonna 2027 2,4 prosenttia. Kunta on varautunut henkilöstökustannusten nousuun talousarviossa. Lisäksi neuvotteluosapuolet sopivat kunta- ja hyvinvointialan palkkauksen kehittämisohjelman eli niin sanotun palkkaohjelman jatkosta vuosille 2026-2028, joka tuo kunta-alalle kolmen vuoden aikana 1,8 prosentin korotukset aiemman kahden prosentin korotuksen sijaan.

Henkilöstön lukumäärä lasketaan henkilötyövuosina, joka vastaa yhden henkilön kokoaikaista työskentelyä vuoden ajan. Henkilötyövuotta laskettaessa otetaan huomioon voimassa olevat palvelussuhteet ja vähennetään ajasta kaikki palkattomat poissaolot. Henkilötyövuosissa huomioidaan myös osa-aikaiset ja määräaikainen henkilöstö.

Henkilöstösuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että kunnan palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmaa ohjaa kuntastrategia ja palveluverkkomuotoilu. Henkilöstösuunnitelma määrittelee henkilöstötarpeen määrällisesti ja laadullisesti, tukee työhyvinvointia osallistavalla johtamisella ja turvallisella työympäristöllä sekä ennakoii henkilöstömuutoksia ja niistä aiheutuvia kustannuksia.

Henkilöstösuunnitelma on tässä ajassa ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin muutoksiin. Kunnan tehtäväkenttä koostuu monesta, toisiinsa vaikuttavasta osasta ja näiden osien vaikutukset ovat nopeasti tapahtuvista muutoksista johtuen usein vaikeasti ennakoitavissa.

Hyvän henkilöstösuunnittelun tavoitteena on, että Mäntsälän kunta on vetovoimainen ja kiinnostava työnantaja, jonka toiminta on läpinäkyvää ja eettisesti kestävä.

Henkilötyövuodet (HTV)	TA 2025	TA 2026	Muutos TA25 vs TA26
Hallintopalvelut	44,1	46,6	2,5
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	526,7	536,2	9,5
Tekninen ja elinvoimapalvelut	140,8	144,3	3,5
YHTEENSÄ	711,6	727,2	15,6

1.4 Riskienhallinta ja keskeisemmät riskit

Kunnan johtoryhmä tekee riskiarviointia koko kunnan osalta keskeisten riskien hallitsemiseksi. Palvelu-aluejohtajat tekevät riskiarviointia omissa johtoryhmissään palvelualueen riskien hallitsemiseksi. Kunnan johtoryhmä on päivittänyt vuoden 2025 riskiarviointia. Riskien lisäksi on pyritty kuvaamaan hallintatoimenpiteitä ja vastuutettu riskien hallintatoimenpiteiden toteutumista.

Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävänä riskinä nähtiin haastava työllisyystilanne, joka rahoitusmielessä haastaa kunnan taloutta kolmea eri kautta. Verotulot pienenevät, kunnan osuus työttömyyden rahoittamisesta kasvaa ja kunnan maksuosuus Järvenpään isäntäkuntana hoitamista TE-palveluista kasvaa. Toiminnallisena riskinä syrjäytyminen ja pahoinvointi voi kasvaa ja erityisesti nuorten työllistyminen on hankalampaa.

Toiminnallisena ja taloudellisesti merkittävänä riskinä nähtiin myös hankintalain muutosehdotukset ja sen mahdolliset vaikutukset toimittaja- ja sopimushallinnan kokonaisuuteen. Kunnalla on merkittäviä sopimus-toimittajia, joiden hankinnat on joko sidosyksiköltä tai yhteishankintayksiköiden kautta hankittuja. Jos kaikki hankinnat tulee kilpailutettavaksi lyhyen ajan sisään kokonaisuudessaan, on kunnalla merkittäviä vaikeuksia saada hankinnat toteutettua aikataulussa ja kokonaistaloudellisesti. Myös jatkossa hankinnat tulevat työllistämään merkittävästi ja voi tarkoittaa lisäresurssointia/nykyisen henkilöstön lisäkouluttautumista hankintojen läpivientiin hankintalain mukaisesti.

Merkittävänä taloudellisena riskinä nähtiin myös tulorahoituksen riittävyys ja talouden tasapaino sekä kunnan resurssien riittävyys ja resurssien jako. Erityisesti valtionosuuksien tason pysyvä alentuminen nähtiin riskinä oppilasmääräennusteiden vuoksi. Käynnissä oleva valtionosuusuudistus ja sen vaikutukset tulevien vuosien valtionosuuksiin ovat myös vaikeasti arvioitavissa. Vuoden 2026 talousarvioon ei ole sisällytetty pysyviä menovähennyksiä. Suunnitelmassa on kuitenkin pysyviä menolisäyksiä (mm. vesiliikuntakeskus) jonka rahoittamiseksi tulee löytää myös säästökohteita.

Palveluverkon päivittäminen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi on kunnalle kriittisen tärkeä päätös. Käytettävissä olevien resurssien riittävyys ja resurssien jako ja palveluverkon ennakointi ja mitoitus on oltava suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Strategisena riskinä on päätöksentekokyky merkittävässä päätöksissä. Poliittinen päätöksenteko tulee olla pitkäjänteistä ja johdonmukaista, jotta palveluverkkoa pystytään mitoittamaan käytettävissä oleviin resursseihin. Kunnan tulee laatia lyhyen ajanjakson sisällä sekä talouden tasapainotamisohjelma, omistajapoliittinen ohjelma ja palveluverkkopäätös.

Toiminnallisina riskeinä nähtiin edelleen tiettyjä aloja koskevat rekrytointiongelmat, henkilöstön sairaspoisuudet ja työssä jaksaminen. Nämä riskit ovat pysyneet ennallaan, vaikka henkilöstöön liittyviin riskeihin on mietitty hallintakeinoja.

Turvallisuusnäkökohdat ovat edelleen vahvasti esillä. Tietosuoja- ja tietoturvariskit ovat pysyneet ennallaan ja huijaus- ja kalasteluviestien taso on edelleen kasvanut tekoälyn myötä. Kunnan henkilöstön tulee tehdä tietosuojaan liittyviä testejä säännöllisesti.

Kuntakonsernin yhtiöiden tilanne on edelleen haastava. Kunnassa määritettiin ensimmäistä kertaa erilliset omistajapoliittiset linjaukset/tavoitteet talousarvioon ja työtä jatketaan niin, että vuoden 2026 aikana laaditaan erillinen omistajapoliittinen ohjelma. Kuntakonsernin riskeinä nähtiin erityisesti merkittävä velkamäärä ja kunnan takaus- ja avustamistarve. Kunnan konserniin syntyi uusi yhtiö Mäntsälän Sotekiinteistöt Oy, joka hallinnoi kunnan hyvinvointialueelle vuokraamaa kahta kiinteistöä, terveyskeskusta ja hyvinvointineuvola.

1.5 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta sekä tilivelvolliset

Talousarvion rakenne

Talousarvio sisältää käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Samaa rakennetta noudatetaan tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Talousarvion sitovuusmääritykset

Valtuuston toimielimen tulosalueille hyväksymiä tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Toimielimet ja tulosyksiköt ovat vastuussa talousarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan.

Valtuuston sitovin perusteluin hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen.

Tavoiteosassa (1.2) valtuusto hyväksyy kunnan toiminta-ajatuksen ja tavoitetilan, toimintastrategian sekä taloussuunnitelman perusteet. Tavoiteosassa on valtuuston hyväksymät sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielimen tulosalueille eli varsinaiselle toiminnalle tavoitteet, sekä myöntää tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Valtuuston eri tulosalueille hyväksymät nettomäärärahat (ulkoinen + sisäinen) eli toimintakate on sitova ja sitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Poikkeuksena on toimitilapalvelujen tulosalue, jossa sitovuustasona on tilikauden tulos.

Suunnitelmapoistot ja kustannuslaskennalliset erät eivät ole määrärahoja. Toimielimillä on oikeus tehdä toimielimen sisäisiä siirtoja tulosalueiden välillä, mikäli toimielimen kokonaismääräraha ei ylitä. Jos toimielin päättää tulosalueen toimintakatteen ylityksestä on sen samalla osoitettava, miltä tulosalueelta osoitetaan ylitystä vastaava säästö. Sisäisiin siirtoihin ei voida käyttää talousarviossa avustuksiin varattuja määrärahoja.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosaan kootaan käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden toimintatulot ja –menot sekä esitetään niiden lisäksi määrärahat ja tuloarviot sellaisista tuloslaskelmaan kirjattavista eristä, jotka ovat eri toimielimille ja tulosalueille yhteisiä. Tuloslaskelma osoittaa tuloarvioituksen riittävyyden palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelmapoistoihin.

Tuloslaskelmaosan sitovat tasot ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot (netto). Suunnitelmapoistot kirjataan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille arvioidun aikataulun mukaan. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Tuloarvio esitetään sille vuodelle,

jolloin oikeus rahoitusosuuteen syntyy tai käyttöomaisuuden myynti tapahtuu. Hankkeet kootaan investointiosaan hankeryhmittäin ja toimielimittäin.

Investointiosan kunnanvaltuuston toimielinten hankeryhmälle hyväksymät nettomäärärahat ovat sitovia, ja niitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Hankeryhmän sisäisiä siirtoja voidaan tehdä lautakunnan päätöksellä.

Yksittäiset hankkeet, jotka ylittävät 0,5 milj. € rajan ovat hankekohtaisesti nettomäärärahoiltaan sitovia. Hankkeen euromääräisellä rajalla tarkoitetaan hankkeen kokonaiskustannuksia, ei ao. talousarviovuoden määrärahaa. Hankekohtaisista investoinneista vaaditaan hyväksytty tarveselvitys (pvm ja §) ennen hankkeen ottamista taloussuunnitelmaan. Hankesuunnitelma on laadittava ennen toteutusvuoden talousarvion käsittelyä.

Käyttöomaisuushankinnan arvonlisäveroton euroraja on kirjanpitolain mukaan 10 000 €. Tätä pienemmät hankinnat tulee lähtökohtaisesti hankkia käyttötalouden määrärahoilla.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon varsinaisen toiminnan ja investointien rahoitukseen tarvitaan pääomarahoitusta sekä miten rahoitustarve katetaan.

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovat tasot ovat antolainauksen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys.

Tilivelvollisten määrittely

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa tilintarkastajat esittävät vuosittain, voidaanko asianomaisen tulos- tai tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvonnan järjestämisvastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä lautakuntien esittelijät ja alla olevassa taulukossa esitetyt johtavat viranhaltijat.

Käyttötalous

Toimielin	Palvelualue	Tulosalue	Tilivastuullinen
Kunnanhallitus	Hallintopalvelut		kunnanjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Yleishallinto	hallintojohtaja
		Tukipalvelut	hallintojohtaja
		Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	kuntakehitysjohtaja
		TE- ja maahanmuuttopalvelut	Työllisyys- ja maahanmuuttoasioiden päällikkö
		Maaseutupalvelut	maaseutupäällikkö
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi		
Sivistyslautakunta	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		sivistysjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	sivistysjohtaja
		Opetuspalvelut	opetuspäällikkö
		Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuspäällikkö
Hyvinvointilautakunta	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		sivistysjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut	hyvinvointipäällikkö
Tekninen ja elinvoimalautakunta	Tekninen ja elinvoimapalvelut		tekniikan johtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	tekniikan johtaja
		Toimitilapalvelut	toimitilapäällikkö
		Aterian- ja puhtauspalvelut	palvelupäällikkö
		Kuntatekniikka	kuntatekniikan päällikkö
Kuntakehityslautakunta	Tekninen ja elinvoimapalvelut		tekniikan johtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Maankäyttö, asuminen ja liikenne	kuntakehitysjohtaja

Investointiosa

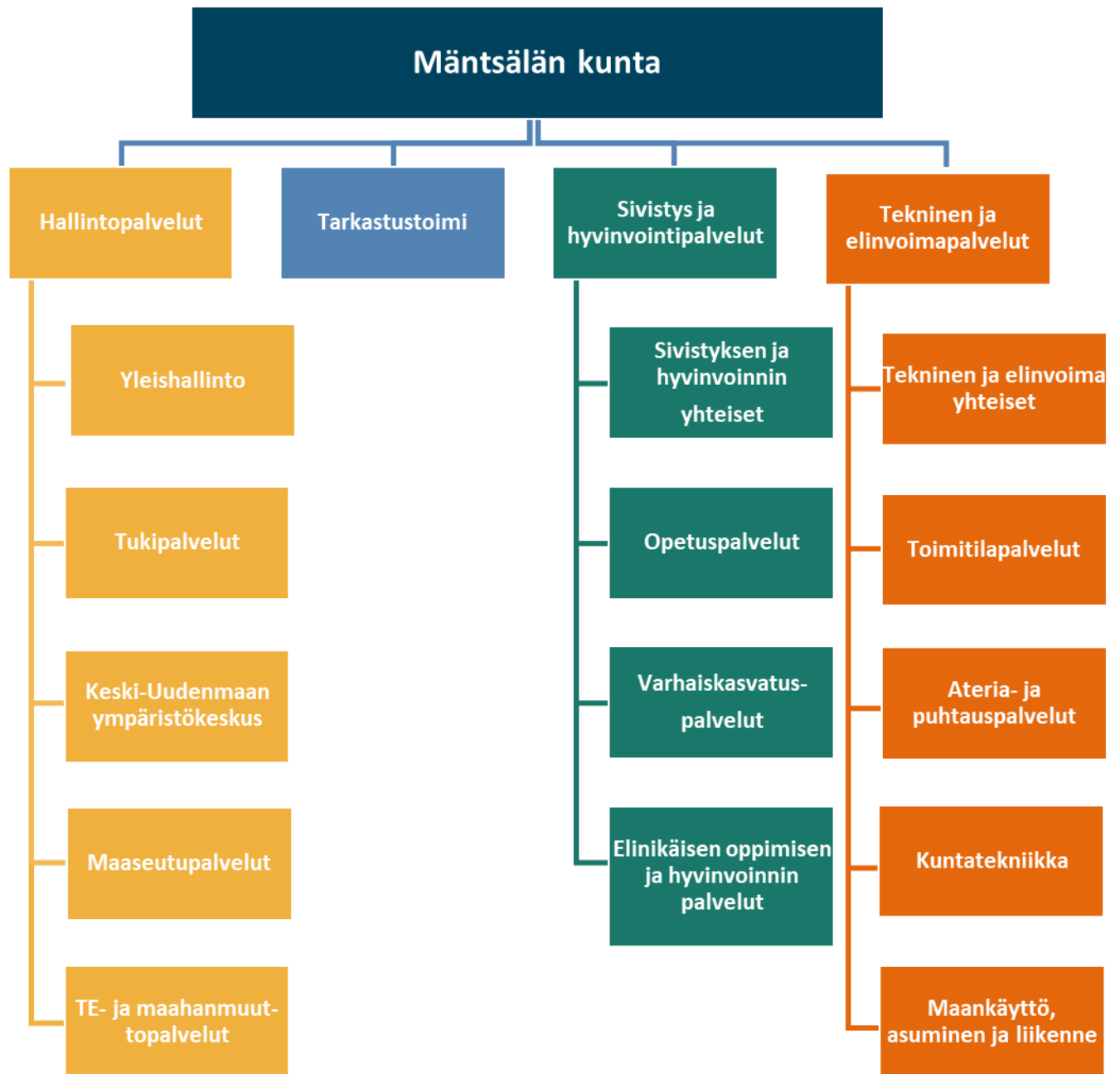
Toimielin	Hyödykelaji	Tilivastuullinen
Kunnanhallitus	Kiinteä omaisuus Aineeton omaisuus	kunnanjohtaja kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Irtain omaisuus	sivistysjohtaja
Tekninen ja elinvoimalautakunta	Talonrakennus Kuntatekniikka Irtain omaisuus	tekniikan johtaja tekniikan johtaja tekniikan johtaja

Rahoitusosa

Tilivastuullinen
talousjohtaja

2 Käyttötalousosa

Mäntsälän kunnan organisaatorakenne 1.11.2022 alkaen

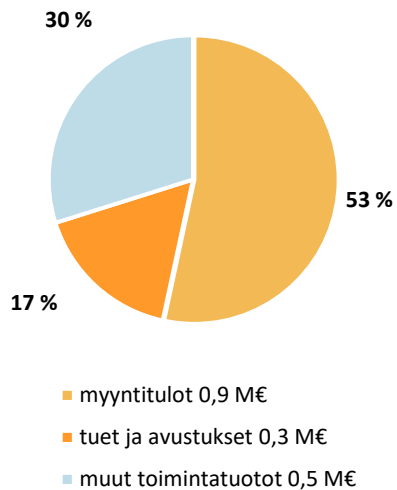
Käyttötalousosa

Hallintopalvelut	Tulot 1,7 milj. €	Menot 12,5 milj. €	Henkilöstö 46,6 htv
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	Tulot 3,6 milj. €	Menot 42,3 milj. €	Henkilöstö 536,2 htv
Tekninen ja elinvoimapalvelut	Tulot 2,6 milj. €	Menot 19,9 milj. €	Henkilöstö 144,3 htv

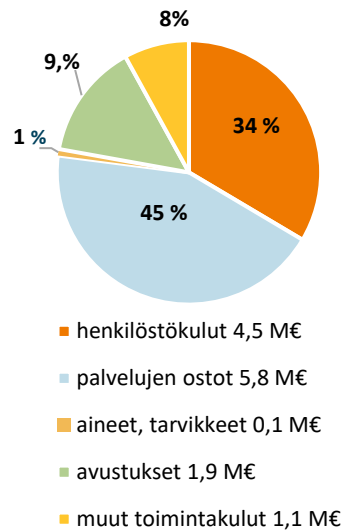
2.1 Hallintopalvelualue

Käyttötalousosa 2026 (ulkoiset ja sisäiset erät)

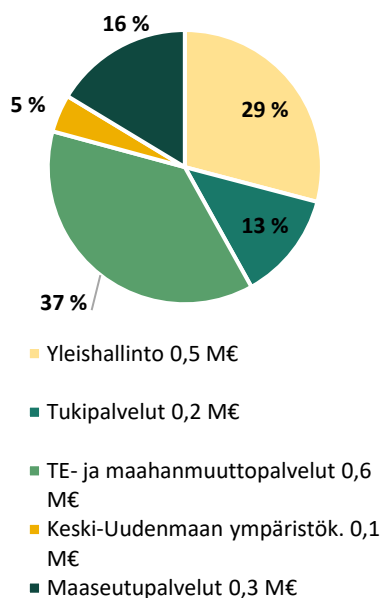
Hallintopalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin %

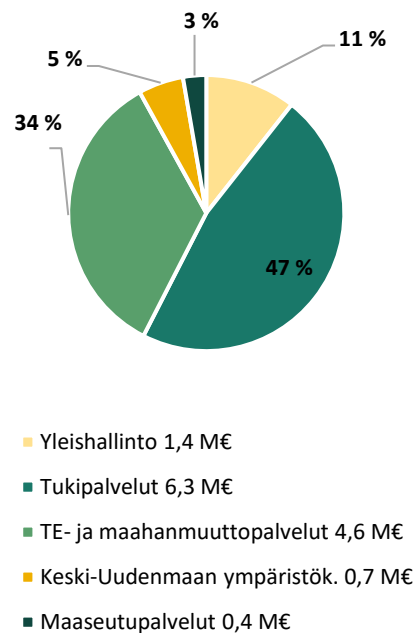
Hallintopalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin %

Hallintopalvelujen toimintatuotot tulosalueittain %

Hallintopalvelujen toimintakulut tulosalueittain %

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Palvelualue tuottaa keskitetyt kunnan hallinto-, hankinta-, talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut. Hallintopalvelut tukevat muiden palvelualueiden palvelutuotantotehtävää. Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät ja toimintatapojen kehittäminen on palvelualueen vastuulla. Kunnan asiakaspalvelu-, asianhallinta- ja arkistopalvelut sekä viestintä-, markkinointi- ja kulttuuripalvelut ovat myös osa palvelukokonaisuutta. Kunnan yhteiset valmius- ja turvallisuustoiminnot ovat yleishallinnon tulosalueen alaisuudessa.

Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelujen tulosalue vastaa maaseutupalveluiden järjestämisestä kahdeksan kunnan yhteistoiminta-alueella. Keskeisiä tehtäviä ovat EU- ja kansallisiin maataloustukiin liittyvät maksajavirastotehtävät sekä muun lainsäädännön perusteella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvat tehtävät. Palvelualueen talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuus.

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelujen tulosalue vastaa kunnan yhteisistä työllisyyspalveluista, viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöstä sekä kunnan tarjoamista kotouttamispalveluista. Keski-Uudenmaan työllisyysalueeseen kuuluvat vastuukuntana Järvenpää sekä Hyvinkää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula. Työllisyysalue on aloittanut toimintansa 1.1.2025.

Palvelualueen toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Kunnan toimintaympäristön ennustettavuus koko tulevalle suunnitelmakaudelle on heikko. Julkinen talous on edelleen vahvasti alijäämäinen. Hallintopalveluille epävarmuus näkyy erityisesti talouden ennustamisessa ja myyntituotoissa, joka johtuu erityisesti talous- ja työllisyyskehityksestä sekä kunnan tytäryhtiöiden taloushaasteista. Myös turvallisuushaasteet edelleen korostuvat (ml. tietoturvallisuus). Rakennus- ja kiinteistösektorin tilanne haastaa kunnan markkinointia ja tontinmyyntiä. Ikärakenteen muutos vaikuttaa kunnan palvelurakenteeseen ja siitä viiveellä myös hallinnon tukipalveluihin.

Työllisyys- ja elinkeinopalvelut siirtyivät kuntien vastuulle tämän vuoden alussa. Alueellinen organisoitumISRatkaisu on tehty niin, että Järvenpään kaupunki toimii vastuukuntana. Työn- ja vastuunjako työllisyysalueen ja peruskuntien kesken on edelleen tulevien vuosien asioita. Kunnan täydentävien palvelujen rooli tullaan ratkaisemaan tilanteessa, jossa työttömyyden taso on valmiiksi korkea.

Vastuullisuus- ja ympäristöasioiden korostuminen kaikissa toiminnoissa tulee jatkumaan ja näkyy hallintopalveluissa erityisesti hankintapalveluissa sekä sijoittumismarkkinoinnissa yrityksille.

Kunnanvaltuusto päätti uudesta strategiasta lokakuussa 2025. Uuden strategian mukaiset tavoitteet tuodaan jo tähän talousarvioon.

Kunnan henkilöstötyön ja kunnan työnantajakuvan vahvistaminen on edelleen erityisen tärkeää, jotta kunta saa tarvitsemansa osaajat kilpailuilla työmarkkinoilla, työntekijäikäluokkien myös pienentyessä. Laaja työhyvinvointityö ja osaamisen vahvistaminen ovat keskeisiä asioita, joilla myös henkilöstön pysyvyys taataan sekä poissaoloista koituvat kustannukset saadaan pidettyä maltillisena.

Hallintopalvelujen vastuulla olevat keskeiset hankkeet ja projektit vuonna 2026:

- Kuntastrategian toteuttaminen omalta osaltaan
- Tietohallinnon toimintaohjelma 2028 (sisältää kunnan tekoälyn käyttöönoton)
- AD, tietoverkkojen eriyttäminen (tietohallinto)
- Henkilöstöpoliittisen ohjelman toteuttaminen
- TE-palvelujen toimintasuunnitelma
- Tiedonhallintasuunnitelman ja sähköisen arkiston käyttöönotto (tiedonhallinnan elinkaarihanke 2025-2026)
- Valmistautuminen/toimenpiteet hankintalainsäädännön muuttuessa

Palvelualueen keskeiset tavoitteet kuntastrategiaan pohjautuen esitetään tarkemmin käyttösuunnitelman yhteydessä. Tulosalueiden keskeiset painopisteet avattu alla tekstien yhteydessä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Keskeisiä riskejä tulosalueen tavoitteiden saavuttamisessa on ulkoisten palveluntuottajien sopimusten johtaminen ja kustannustason pitäminen maltillisena. Tähän liittyy riskit hankintalainsäädännön uudistusten vaikutuksesta (10 % omistussääntö erityisesti).

Taloudellisena ja toiminnallisena riskinä nähdään myös TE-järjestelyn myötä kunnan palvelukyvyyn turvaaminen työllisyys- ja maahanmuuttopalveluissa. Vastuun- ja työnjaon keskeneräisyys sekä järjestelmien valmius ja kyvykyys tulee olemaan toimintavuoden osalta merkittävä riskitekijä. Budjetin laadintaa on haastanut vaillinaiset tiedot. Myös työllisyyspalvelujen rahoitus ja siihen saatavat valtionosuudet päivittyvät ja niiden osalta tulevaisuudessa mm. työmarkkinatuen kuntaosuus ja kunnan rahoitusosuus voi elää merkittävästikin.

Kunnan tietoturvaan ja tietojen suojaamiseen liittyvät riskit ovat edelleen korkealla. Tietoturvaloukkaukset ja jopa hyökkäykset ovat yhä yleisempiä. Parantuneesta suojaustasosta huolimatta henkilöstön tiedottamista asioissa ja osaamisen vahvistamista tullaan vahvistamaan riskien minimoiseksi.

Päätöksenteon lyhytjänteisyys voi muodostaa riskin talouden tasapainon saavuttamiseksi. Rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä, jotta voidaan luoda näkymä tulevien vuosien talouden tasapainolle. Tähän liittyy myös kunnan omistajaohjauksen onnistuminen, jolla vaikutetaan tytäryhtiöiden aiheuttamien riskien vähentämiseen ja vaikutukseen koko kuntakonsernin taloudelle.

Henkilöriskit liittyvät työnjako- ja sijaistustilanteisiin sekä työhyvinvoinnin hallintaan. Näihin riskeihin on varauduttu monipuolisella toimintaohjelmalla ja työhyvinvointia tukevilla välineillä, myös yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Hallinto / kunnanhallitus	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1000 €								
Toimintatuotot	4 832	1 796	1 796	2 019	1 719	1 731	1 742	1 754
Myyntituotot	853	892	892	1 146	915	924	933	943
Maksutuotot	2	5	5	5	5	5	5	5
Tuet ja avustukset	809	387	387	407	287	287	287	287
Muut toimintatuotot	3 167	512	512	461	512	514	517	520
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-12 101	-12 662	-12 927	-12 887	-13 420	-13 618	-13 829	-14 044
Henkilöstökulut	-5 053	-4 699	-4 699	-4 799	-4 494	-4 575	-4 666	-4 759
Palvelujen ostot	-4 545	-5 301	-5 566	-5 661	-5 852	-5 969	-6 088	-6 210
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122	-121	-121	-144	-105	-105	-105	-105
Avustukset	-1 317	-1 489	-1 489	-1 943	-1 898	-1 898	-1 898	-1 898
Muut toimintakulut	-1 064	-1 052	-1 052	-340	-1 071	-1 071	-1 071	-1 071
Toimintakate	-7 270	-10 866	-11 131	-10 868	-11 701	-11 887	-12 086	-12 289
Vuosikate	-7 270	-10 866	-11 131	-10 868	-11 701	-11 887	-12 086	-12 289
Poistot ja arvonalentumiset	-5			-24				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5			-24				
Tilikauden tulos	-7 275	-10 866	-11 131	-10 892	-11 701	-11 887	-12 086	-12 289
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 275	-10 866	-11 131	-10 892	-11 701	-11 887	-12 086	-12 289
Toimintakulujen muutos %		5 %	7 %	6 %	4 %	4 %	2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		49 %	53 %	49 %	5 %	4 %	2 %	2 %

Yleishallinto

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalue käsittää keskusvaalilautakunnan, luottamushenkilöhallinnon, kunnanjohtajan, yleishallinnon, keskitetyn asianhallinnan sekä valmiussuunnittelun määrärahat. Lisäksi käyttöomaisuuden myyntien myyntivoitot 0,5 milj. € on budjetoitu tälle tulosalueelle.

Myös päivitettävään kuntastrategiaan tavoitteena liittyy osallisuuden vahvistaminen. Vuonna 2026 ei vaaleja ole, mutta yhteinen työ kunnan palvelualueiden ja poliittisten sekä muiden järjestöjen kanssa tulee aloittaa jo toimintavuonna. Tavoitteena tulee olla selkeä vaaliaktiivisuuden kasvattaminen.

Yleishallinnon alaisuudessa on kunnan yhteiset turvallisuustoiminnot. Turvallisuusvastaavan työpanos on tähän asti ollut sivistys- ja hyvinvointipalveluissa. Resurssikysymys sekä kunnan yhteisen turvallisuusryhmän perustaminen tulee päätettäväksi toimintavuonna. Kunta pyrkii myös tukemaan kylien turvallisuustyötä. Häiriötilanteiden harjoittelu edelleen korostuu ja tavoitteena on jatkaa omia harjoituksia yksi per vuosi sekä osallistua kyberturvallisuusharjoitukseen ja alueellisiin harjoituksiin. Kunnantalon osalta uusitaan turvallisuusohjeistus henkilöstölle vuoden 2025 loppuun mennessä ja uudet turvallisuusohjeet ja toimintamallit (mm. väkivallan uhka asiakastilanteissa) ovat käytössä vuoden 2026 alussa.

Yleishallinnon johdolla on sähköinen arkisto otettu käyttöön ja siihen on rakennettu integraatiot Primus ja eDaisy -ohjelmistoista. Vuoden 2026 aikana integraatio toteutetaan asianhallintajärjestelmään. Tiedonhallinnan elinkaarihanke jatkuu vuonna 2026. Kunnan asiakaspalvelu- ja palvelutoritoiminnot pyritään vakiinnuttamaan henkilöstöratkaisuineen.

Yleishallinto	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	3 251	522	522	473	500	503	505	508
Toimintakulut	-1 588	-1 495	-1 495	-1 353	-1 422	-1 439	-1 458	-1 477
Toimintakate	1 662	-973	-973	-880	-922	-937	-953	-970
Toimintakulujen muutos %		-6 %	-6 %	-15 %	-5 %			
Toimintakatteen muutos %		-159 %	-159 %	-153 %	-5 %			

Tukipalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalue vastaa yhteisistä hallinto-, henkilöstö-, talous- ja ICT-palveluista sekä viestintä-, markkinointi- ja kulttuuripalveluista. Tulosalueen tuottamilla palveluilla tuetaan muiden palvelualueiden ydintehtäviä ja onnistumista.

Kunnan talous- ja henkilöstöpalveluiden ulkoisena palveluntuottajana (palkanlaskenta, kirjanpito, maksuliikenne ja reskontrat) toimii Provincia Oy. Talouspalveluissa tulevalla tilikaudella pyritään vähentämään ostolaskujen kappalemääriä ja tehostamaan niihin kuluva ajankäyttöä sekä saamaan myyntilaskutuksen sähköisyysastetta nostettua mm. tiedottamalla asiakkaita sekä selvittämällä laskutuslisän mahdollista käyttöönottoa.

Hankintapalvelut tukevat asiantuntijatehtävässään palvelualueiden hankinta- ja sopimustoimintaa. Vuoden 2026 tavoitteena on varautua hankintalainsäädännön muutokseen, tehdä tarvittavat muutokset hankintaohjeisiin sekä kouluttaa hankintoja tekevät henkilöt. Hankintapalveluiden tavoitteena on myös ottaa käyttöön organisaatiotasoinen sopimushallintaohjeistus, jolla varmistetaan yhtenäiset käytännöt sekä digitalisoida ja keskittää hankintasopimukset yhden järjestelmän avulla hallinnoitavaksi.

Telian palvelusopimuksen kautta on saatu aikaan laadunparannusta ja vuonna 2026 tietoturvaan liittyvät tekniset ratkaisut sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen on keskiössä. Tietohallinnon keskeinen tavoite on luoda yhteinen arkkitehtuuri ja toimintatavat koko organisaation osalta. Keskeisenä hankkeena tulevalle kolmelle vuodelle alkaa AD- projekti, jossa kunnan tietoliikenneympäristö eriytetään omakseen. Lisäksi vietään eteenpäin hyväksytyn tietohallinnon toimintaohjelman mukaisesti tekoälyn käyttöönottoa sekä selvitetään kunnan oman tietoaltaan käyttöönottoa.

Kyberturvallisuuden merkitys on kasvanut entisestään, ja henkilöstön kyberturvallisuustietoisuutta lisätään muun muassa erilaisilla kampanjoilla. Vaikka henkilöstön osaaminen on parantunut, teknisiin ennaltaehkäiseviin ratkaisuihin on edelleen investoitava vahvasti.

Viestintäpalvelut kehittävät, tukevat ja tuottavat palvelu-, hanke- ja yhteistyöviestintää sekä vahvistavat kunnan tunnettuutta ja vetovoimaisuutta markkinointiviestinnän keinoin. Toiminta perustuu kuntastrategiassa määriteltuihin tavoitteisiin sekä kunnan viestintä- ja kulttuurituotantosuosunnitelmaan.

Lisäksi verkostomainen työskentely alueellisten ja valtakunnallisten yhteistyötahojen kanssa on toiminnan keskiössä. Tulevalla kaudella keskeisenä tavoitteena on jatkaa proaktiivisen ja monikanavaisen asukkaita ja sidosryhmiä palvelevan viestinnän toteuttamista sekä kunnan positiivisen maineen ja vetovoimaisuuden vahvistamista niin asukas- kuin elinkeinomarkkinoinnin keinoin. Mitä ihmettä -tapahtuma tuotetaan keväällä 2026 kunnan viestinnän ja kulttuuripalveluiden koordinoimana kunnan muiden palvelualueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Viestintäkanavia ja -toimintoja kehitetään eri kohderyhmien viestintätarpeita kuunnellen ja viestintäkentän kehityskulkuja seuraten vuoden 2026 aikana. Kulttuurituotanto jatkuu Kulttuurimeijerin tapahtumina sekä yhteistyönä eri kulttuurialan toimijoiden, oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Henkilöstötyössä keskeisinä tavoitteina on tuottava työskentely, hyvinvointia tukeva turvallinen työ ja työyhteisö sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö. Tätä tukee kokemus työn merkityksellisyydestä, työn ja yhteisten työprosessien sujuminen ja niiden kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen liitetään vahvemmin osaksi esihenkilötyötä. Kunnan palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmä tasopalkkaan siirtymisen myötä edellyttää kokonaistarkastelua toimintavuonna.

Strategisten tavoitteiden osalta painotus on ollut henkilöstön osallistamisen lisäämisessä. Esihenkilöiden ajantasainen ja riittävä osaaminen on organisaation toiminnan kannalta keskeistä. Toimintavuonna tehtävät Pulssi-kyselyt tuovat lisäarvoa työhyvinvoinnin tilasta työyhteisöissä. Tuloksia tullaan hyödyntämään työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmien laadinnassa. Työhyvinvointia vahvistava työnantajan toiminta on menestyneen organisaation keskeisimpiä kilpailutekijöitä.

Tukipalvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	222	221	221	243	221	221	221	221
Toimintakulut	-6 193	-5 674	-5 939	-5 676	-6 280	-6 391	-6 510	-6 632
Toimintakate	-5 970	-5 453	-5 718	-5 433	-6 060	-6 170	-6 289	-6 411
Toimintakulujen muutos %		-8 %	-4 %	-8 %	6 %			
Toimintakatteen muutos %		-9 %	-4 %	-9 %	6 %			

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueelle kirjataan ympäristötoimen määräraha Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle sekä järvikunnostushankkeiden kustannukset ja ympäristötoimeen liittyvät jäsenmaksut.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksuosuus Mäntsälän kunnan osalta vuodelle 2026 nousee noin +3,2 % verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. (Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen talousarvioesitys vuodelle 2026)

Talousarviossa 2026 on varaus vuonna 2025 käynnistettyjen järvien kunnostushankkeiden kustannuksiin. Kilpijärven ja Isojärven osalta Mäntsälän kunta on sitoutunut kunnostushankkeisiin vuosiksi 2024-2026. Lisäksi Sahajärven ja Hunttijärven järvikunnostushankkeita valmistellaan. Kaikkien järvikunnostushankkeiden menot yhteensä vuodelle 2026 on noin 132 000 euroa, johon avustuksia ja muita tuloja arvioidaan saatavan noin 87 000 euroa. Kunnostushankkeita vetää ympäristökeskus, mutta hallinnollisesti ne ovat Mäntsälän kunnan hankkeita. Kunnostushankkeelle on haettu ja saatu vesistökunnostuksiin liittyvät avustukset ympäristöministeriöltä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

1 000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	56	76	76	76	76	76	76	76
Toimintakulut	-617	-692	-692	-692	-709	-720	-732	-744
Toimintakate	-560	-615	-615	-615	-633	-644	-656	-667
Toimintakulujen muutos %		12 %	12 %	12 %	3 %		2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		10 %	10 %	10 %	3 %		2 %	2 %

TE- ja maahanmuuttopalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelujen tulosalue vastaa kunnan työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluista, ml. kunnan kotouttamisasiat. Keski-Uudenmaan työllisyysalueeseen kuuluvat kunnat muodostavat työvoimapolkupalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 12 §:n mukaisen yhteistoiminta-alueen eli työllisyysalueen. Järvenpään kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena työllisyysalueen vastuukuntana.

Kunnassa tullaan arvioimaan työllisyys- ja elinkeinopalvelujen työnjakoa kunnan sisällä, toimintamuotoja ja suhdetta työllisyysalueen tuottamiin palveluihin. Kuntastrategian mukaisesti painotetaan palveluja nuoriin ja syrjäytymisen alla oleviin. Maahanmuuttopalvelujen keskeisenä tavoitteena on vuosina 2019 ja 2022 saapuneen kiintiöpakolaisryhmän kotouttamistehtävät sekä erityisesti Ukrainasta saapuneiden tilapäistä suojelua saavien henkilöiden palvelutuki. Vielä on epävarmaa, mikä on jatkossa kiintiöpakolaisten sopimukseen liittyvä tilanne valtion toimesta.

Kunnassa kehitetään myös matalan kynnyksen palveluita ennalta ehkäisemään pitkittynyttä työttömyyttä. Tätä tukee osaltaan Tarinan toiminta ravintola-alan oppimisympäristönä kunnantalolla. Työpaikat yhä useammin eivät tule julkiseen hakuun ja muutoinkin työntekijät tarvitsevat tukea kentällä. Näiden vuoksi työllisyyspalvelut tarjoaa entistä enemmän tukea mäntsäläläisten yritysten käyttöön, jotta työllistämisen ja kasvukynnyksen madaltuisi.

Riskinä tavoitteiden saavuttamisessa on edelleen toimintaympäristön ennustamisen vaikeus. Millä tavalla talous ja työllisyys tulee kehittymään koko maassa. Palvelutarve voi työllisyyspalveluissa muuttua nopeastikin. Samoin yhdyspintatehtävät Hyvinvointialueen kanssa ovat vielä osin auki.

Ukrainalaisten- erityisesti tilapäistä suojelua saavien määrän kehittymistä on hankalaa arvioida. Tilapäinen suojelu sotaa pakeneville ukrainalaisille jatkuu 4.3.2027 asti. Suojelua saavien sekä 12 kk Suomessa oleskelun täyttyttyä kotikuntaoikeutta hakaneiden määrien mahdollinen kasvaminen ensi vuonna vaikuttaisi erityisesti koulu- ja päiväkotipalvelujen kysyntätilanteeseen.

TE- ja maahanmuuttopalvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	1 048	671	671	921	641	647	654	660
Toimintakulut	-3 369	-4 392	-4 392	-4 748	-4 614	-4 665	-4 719	-4 775
Toimintakate	-2 321	-3 721	-3 721	-3 827	-3 973	-4 018	-4 066	-4 114
Toimintakulujen muutos %		30 %	30 %	41 %	5 %			
Toimintakatteen muutos %		60 %	60 %	65 %	7 %			

Maaseutupalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän kunta järjestää lakisääteiset kunnan maaseutuhallinnolle delegoidut maksajavirastotehtävät Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alueen nimi on Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Vuosittain yhteistoiminta-alueella myönnetään noin 30 milj. € maataloustukia. Mäntsälän kunta toimii vastuukuntana ja kunnalla on maksajavirastosopimus Ruokaviraston kanssa. Ruokavirasto määrittää yhteistoiminta-alueelle kuuluvat tehtävät sekä palvelutavoitteet maksajavirastotehtävissä.

Maataloustukien käsittelyn lisäksi maaseutuhallintopalveluiden tehtäviin kuuluvat mm. tuenhakijoiden neuvonta ja koulutus, eläintenpitorekisteriin liittyvät tehtävät sekä arviointi- ja tarkastustehtävät. Toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat maksajavirastotehtävät sisältäen asetettujen palvelutavoitteiden toteutuminen ja tuenhakijoiden koulutus sekä neuvonta.

CAP27 jatkuu vuoteen 2027 painottuen mm. ympäristö- ja ilmastoviisaaseen maatalouteen, uudistuvaan ja monipuoliseen maaseutuun sekä aktiiviseen ruuantuotantoon. Toimintaympäristöön kohdentuu paineita ja epävarmuutta yleisen kustannustason nousun myötä. Kannattava ja vastuullinen alkutuotanto liittyy olennaisesti myös huoltovarmuuteen.

Maksajavirastotoimijan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti Ruokavirastolle mm. maksajavirastovakuutuksen muodossa. Riskienarviointi on tehty maksajavirastotoimijalle asetettujen vaatimusten mukaisesti ja riskienhallinnalla pyritään ennakoimaan sekä ehkäisemään mahdolliset toimintaan vaikuttavat riskit. Henkilöstöresurssi on tehtävien vaatiman eriyttämisen myötä kriittinen tekijä. Toiminnan jatkuvuus pyritään varmistamaan keskeytyksettömästi mm. varajärjestelyillä poikkeustilanteissa.

Maaseutupalvelut

1 000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	255	306	306	306	281	284	287	289
Toimintakulut	-335	-410	-410	-387	-363	-369	-376	-383
Toimintakate	-80	-104	-104	-81	-82	-86	-90	-94
Toimintakulujen muutos %		23 %	23 %	16 %	-11 %		0 %	0 %
Toimintakatteen muutos %		30 %	30 %	1 %	-21 %		0 %	0 %

Tarkastuslautakunta**Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella**

Tarkastuslautakunta vastaa lakisääteisenä toimielimenä kunnan talouden ja toiminnan arvioinnista. Tulosalue sisältää määrärahan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintakuluihin. Tilintarkastusyhtiönä toimii BDO Oy.

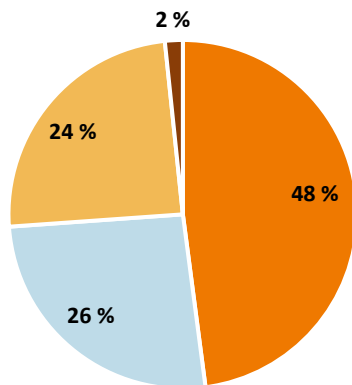
Tarkastuslautakunta

1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-21	-31	-31	-31	-32	-32	-33	-33
Toimintakate	-21	-31	-31	-31	-32	-32	-33	-33

2.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

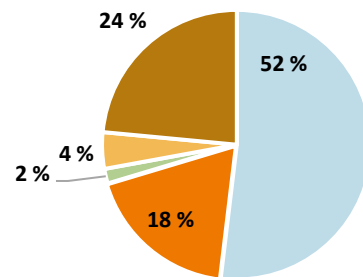
Käyttötalousosa 2026 (ulkoiset ja sisäiset erät)

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin %

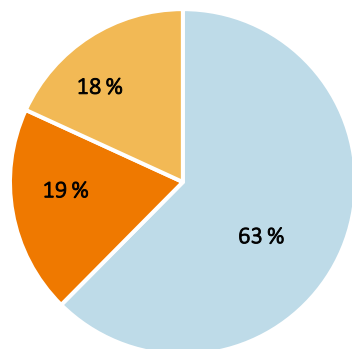
- myyntitulot 1,7 M€
- maksutuotot 0,9 M€
- tuot ja avustukset 0,9 M€
- muut toimintatuotot 0,06 M€

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin %

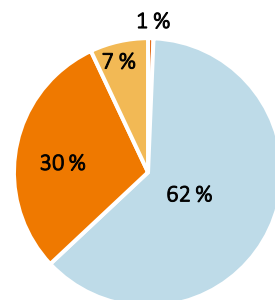
- henkilöstökulut 31,6 M€
- palvelujen ostot 11,2 M€
- aineet, tarvikkeet 1,1 M€
- avustukset 2,7 M€
- muut toimintakulut 14,3 M€

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintatuotot tulosalueittain %

- Opetuspalvelut 2,2 M€
- Varhaiskasvatuspalvelut 0,69 M€
- Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut 0,65 M€

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakulut tulosalueittain %

- Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset 0,4 M€
- Opetuspalvelut 37,9 M€
- Varhaiskasvatuspalvelut 18,2 M€
- Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut 4,3 M€

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa varhaiskasvatus-, opetuspalveluita sekä sivistyksen hallintoa. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa kirjasto- kansalaisopisto-, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita sekä musiikkiopiston ostopalvelua.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti, taloudellisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti turvallisissa toimintaympäristöissä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 350	3 665	3 513	3 213	3 565	3 582	3 600	3 617
Myyntituotot	1 340	1 834	1 681	1 517	1 708	1 725	1 743	1 760
Maksutuotot	941	900	900	940	925	925	925	925
Tuet ja avustukset	995	872	872	697	872	872	872	872
Muut toimintatuotot	74	59	59	59	59	59	60	60
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-55 536	-58 572	-58 572	-57 937	-60 854	-61 647	-62 519	-63 409
Henkilöstökulut	-28 690	-30 223	-30 223	-29 817	-31 587	-32 156	-32 799	-33 455
Palvelujen ostot	-10 341	-10 135	-10 135	-10 245	-11 232	-11 457	-11 686	-11 919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-966	-1 071	-1 071	-1 072	-1 070	-1 070	-1 070	-1 070
Avustukset	-2 305	-2 653	-2 653	-2 335	-2 663	-2 663	-2 663	-2 663
Muut toimintakulut	-13 234	-14 491	-14 491	-14 468	-14 302	-14 302	-14 302	-14 302
Toimintakate	-52 187	-54 907	-55 059	-54 723	-57 289	-58 065	-58 919	-59 791
Vuosikate	-52 187	-54 907	-55 059	-54 723	-57 289	-58 065	-58 919	-59 791
Poistot ja arvonalentumiset	-329	-339	-339	-339	-97	-97	-97	-97
Suunnitelman mukaiset poistot	-329	-339	-339	-339	-97	-97	-97	-97
Tilikauden tulos	-52 515	-55 246	-55 398	-55 062	-57 386	-58 162	-59 017	-59 889
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-52 515	-55 246	-55 398	-55 062	-57 386	-58 162	-59 017	-59 889
Toimintakulujen muutos %					4 %	1,3 %	1,4 %	1,4 %
Toimintakatteen muutos %					4 %	1 %	1 %	1 %

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteisten tulosalueen keskeinen tehtävä on tuottaa koko palvelualueen yhteisiä hallintopalveluja ja toimia sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan tukena näiden työskentelyssä. Yhteisten tulosalueen keskeinen tavoite vuodelle 2026 on vuonna 2024 valmistellun sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilaselvityksen toimenpideohjelman edistäminen yhdessä elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin ja opetuksen tulosalueiden kanssa. Vuonna 2026 viedään eteenpäin palveluverkkotarkastelun valmistelua aluksi keskittyen erityisesti Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvityksen toimenpiteiden toteuttamiseen. Sivistyksen yhteiset tukee sivistys- ja hyvinvointipalveluiden muita tulosalueita ja koko kunnan organisaatiota toteuttamaan Lapsi ystävällinen kunta - toimintamallia ja ohjaa koko kuntaorganisaatiota mallin käyttämisessä.

Vuoden 2026 aikana sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella määritellään uuteen kuntastrategiaan liittyvät toimenpideohjelmat ja kokonaisuudet. Sivistyksen yhteiset tulosalue luo strategian seurantamallin, joka tukee kuntastrategian tavoitteiden seurannan toteutumista ja varmistaa palvelualueen toiminnan kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tulosalueiden keskeiset tavoitteet ja toiminnan muutokset

Palvelualueella korostuu hyvinvoinnin edistäminen ja laaja-alainen yhteistyö järjestöjen, hyvinvointialueen ja kuntalaisten kanssa. Terveyden ja hyvinvoinnin eteen tehtävää työtä vahvistetaan kehittämällä ja jatkamalla jo aloitettua ennalta ehkäisevän työn vahvistamista ja palveluiden sisäistä yhteistyötä kehittämällä.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen tavoitteet ulottuvat koko valtuustokaudelle ja niihin liittyvät toimenpiteet tarkennetaan vuosittain hyvinvointilautakunnan asettamien tavoitteiden kautta. Vuonna 2026 seniorityö vakinaistetaan. Vapaa-aikapalveluissa keskeisenä tavoitteena on harrastamisen Mäntsälän mallin vakiinnuttaminen ja perusnuorisotyön monimuotoistaminen. Laajasti osallistaen laadinnassa oleva hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma määrittää tavoitteet hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi asukaslähtöisesti. Uuden hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteilla otetaan käyttöön ja juurrutetaan vaikuttavia toimintamalleja kunnan eri-ikäisten asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Kirjaston tarveselvitys valmistuu vuoden 2026 aikana teknisen ja elinvoimapaalveluiden sekä ja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteistyönä.

Taiteen perusopetus keskitetään elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle sekä selvitetään kunnan kulttuuripalvelujen kokonaisuuden ratkaisut yhdessä hallintopalveluiden kanssa.

Sivistyslautakunnan keskeisimmät kuntastrategiaan liittyvät tavoitteet varhaiskasvatuksen ja opetuksen tulosalueilla ulottuvat koko valtuustokaudelle ja niihin liittyvät toimenpiteet tarkennetaan vuosittain sivistyslautakunnan asettamien tavoitteiden kautta. Varhaiskasvatuksessa jatketaan lasten sekä henkilöstön liikkumisen lisäämisen hanketta ja panostetaan henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseen. Toiminnan kehittämisen painopisteinä ovat laadun arviointi, lasten osallisuuden toteutuminen ja lasten tuen tarpeisiin vastaaminen. Varhaiskasvatus vie eteenpäin sivistyksen yhteisten tulosalueen kanssa UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -mallia.

Opetuksessa varaudutaan keskustan kouluverkkoratkaisujen edistämiseen vuoden 2026 aikana. Oppimisen tuen lakiuudistus astui voimaan 1.8.2025. Lakiuudistus vaatii lisäresurssointia oppimiseen tukeen. Lukuvuodelle 2026 on jo palkattua lisähenkilöstöä. Resurssien lisäämistä ja kohdentamista tarkennetaan vuoden 2026 aikana lukuvuoden 2025-2026 kokemusten pohjalta. Lakiuudistus on vaatinut opetussuunnitelmaan muutoksia ja tämä vaatii muutoksia myös toimintakulttuuriin lukuvuoden aikana. Henkilöstösuunnittelua jatketaan aktiivisesti. Oppilasmäärän vähentymisen myötä henkilöstötarve vähenee erityisesti tiettyjen ammattiryhmien osalta (luokanopettajat, aineenopettajat).

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen yhteisenä tavoitteena on kehittää palvelupolkuja kuntalaisten näkökulmasta tarkasteltuna. Kunnan lakisääteisten palvelujen kehittämistä tehdään tarkastelemalla lainsäädäntö, toiminta ja palvelujen ikänäkökulma sekä palvelutarve ja käytettävissä oleva resurssi. Tavoitteena on kuntastrategian konkretisoiminen entistä paremmin toiminnaksi sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella.

Palvelualueen toimintaan kohdistuvat riskit ja niiden hallinta

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella toiminnan riskit tulevat valmisteltavista valtionosuusuu-distuksista, jotka koskevat vapaansivistystyön ja taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoituksia. Ennakolta arvioidaan näiden rahoitusuudistusten vaikuttavan palvelujen rahoitus pohjaan heikentävästi. Riskejä hallitaan seuraamalla uudistuksia ja valmiudella reagoida tarvittaessa jo etukäteen rahoitusmuutoksiin. Vapaa-aikapalveluiden palveluverkon kehittämistä edistetään tekemällä rakennuttamispalveluiden kanssa kirjaston tarveselvitys, joka on samalla valmistautumista monitoimitalon peruskorjaukseen.

Varhaiskasvatuksen tulosalueen haasteena on erityisesti varhaiskasvatuksessa pätevän henkilöstön saatavuus. Tätä riskiä hallitaan yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa ohjaamalla lastenhoitajia täydennyskoulutukseen ja tukemalla työn ohessa tapahtuvaa kouluttautumista. Varhaiskasvatuksessa riskinä on myös

yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytysten heikkeneminen ja lasten siirtyminen yksityisestä varhaiskasvatuksesta kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Tätä riskiä voidaan hallita palvelusetelillä, josta on tehty useita selvityksiä vuosien 2024 ja 2025 aikana. Palvelusetelin käyttöönottoa valmistellaan vuonna 2026 vuodelle 2027.

Opetuksen tulosalueella keskeisin haaste on laskeva oppilasmäärä, joka aiheuttaa väljyyttä kouluihin. Jos toiminnan nykyrakenne säilyy, lasten opetukseen menevä resurssi ja välillisiin kustannuksiin varattu resurssi muuttuu kestävämmällä tavalla niin, että pahimmassa tapauksessa välilliset menot kasvavat suuremmiksi kuin varsinaiseen toimintaan osoitetut menot. Tätä riskiä hallitaan sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tilaselvityksen toimenpideohjelmalla ja siihen liittyvällä Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvityksen toimenpiteiden edistämällä. Perusopetuksen oppimisen tuen uudistus on tuonut vaikutuksia tuen kohdentamiseen ja antamiseen sekä tuesta päättämisen resursseihin. Tuen järjestäminen on vaatinut lisäresurssien ohjaamista tuen toteuttamiseen.

Palvelualueen riskien hallintaan vaikuttavat merkittävästi valtion päätökset, joiden kautta toimintaan kohdistuvat muutokset tuovat yleensä kuntiin lisävelvoitteita ja sitä kautta myös todennäköisesti taloudellisia haasteita. Kunnan lapsimäärän väheneminen vaikuttaa kuntapalveluiden ja talouden suunnitteluun. Kuntaan suuntautuva muuttoliike pehmentää lapsimäärän vähenemistä, mutta se ei muuta trendiä, koska syntyvyys on Mäntsälässä ja valtakunnallisesti laskussa. Väestökehitys haastaa myös koko kunnan palvelutarjonnan tarkasteluun ja tarvittavien palvelujen painopisteiden määrittelyyn. Valintojen tekeminen edellyttää kaikkien palvelujen tarkastelua ja resurssien mukaista palvelujen priorisoinnin tekemistä. Riskinä on, jos tätä ei pystytä tekemään kunnan palveluiden kehittäminen pysähtyy ja päätöksenteon valintamahdollisuudet kaventuvat.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset 1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-486	-524	-524	-534	-397	-404	-411	-419
Toimintakate	-486	-524	-524	-534	-397	-404	-411	-419
Toimintakulujen muutos %					-24 %	2 %	2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %					-24 %	2 %	2 %	2 %

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut

Tulosalueen palveluajatus ja tavoitteet

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue edistää ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä matalan kynnyksen kansalaisopisto-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluita sekä seniorityötä. Monipuoliset hyvinvointia edistävät palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti ja eri palveluiden yhteistyönä vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Laadukkaat hyvinvointia edistävät palvelut ovat kunnan veto- ja pitovoimavoimatekijä. Vuoden 2026 painopisteitä ohjaavat kunnan päivittyvä strategia ja laadinnassa oleva hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2029.

Vapaa-aikapalveluiden toiminnan painopiste on kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen: lasten ja nuorten kohtaaminen, aikuisväestön liikkumisen edistäminen ja ikäihmisten toimintakyvyn varmistaminen. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on edistää lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea monipuolisia kohtaamisia aikuisten ja lasten ja nuorten välillä.

Harrastamisen kustannukset kasvavat. Niitä tulisi sen sijaan vähentää, laajassa yhteistyössä. Keskeisenä keinona on Harrastamisen Mäntsälän malli vakiinnuttaminen lasten ja nuorten matalan kynnyksen

harrastustoiminnan muodoksi. Harrastamisen mallin vakiinnuttamiseksi pyrimme löytämään yhteistyömuotoja paikallisten seurojen ja järjestöjen ja omien palvelujemme kanssa.

Nuorisotyön kohderyhmät lisääntyvät ja ikäluokat laajenevat. Nuorisopalveluiden toiminta kattaa 9–17-vuotiaat lapset ja nuoret sekä 18-29-vuotiaat nuoret aikuiset. Erilaiset nuoruuteen kuuluvat haasteet ilmenevät yhä nuoremmilla, joten nuorisotyössä on tärkeää olla tukemassa tulevia nuoria yhä varhaisemmassa vaiheessa. Tavoitteena on, että perusnuorisotyö kehittyy toiminnallisesti monimuotoiseksi ja nuorisotyön ja koulun yhteistyö laajenee.

Nivelvaiheiden haasteisiin vastataan yhteistyössä toisen asteen koulutuksen, hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Etsivä nuorisotyö ja starttivalmennus tukevat siirtymiä opinnoista työelämään.

Liikuntapalveluissa vakiinnutetaan matalan kynnyksen liikunta- ja elintapaneuvontaa moniammatillisesti yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Harrastamisen Mäntsälän malli –hankkeen osana kehitetään liikuntapalveluiden ja peruskouluikäisten lasten ja nuorten liikunnallista harrastetoimintaa. Eläkeläisten ohjatun vesiliikunnan lisäämistä tarkastellaan kysynnän jatkuvasti kasvaessa.

Kirjasto on aktiivinen kaikenikäisten kuntalaisten monipuolisen lukutaidon, digi- ja kansalaistaitojen, osallisuuden, luotettavan ja ajantasaisen tiedonhankinnan sekä hyvinvoinnin vahvistaja. Kirjasto tarjoaa sisällöltään ja muodoiltaan monipuolisia aineistoja, matalan kynnyksen palveluja, opastusta, kohtaamisia ja tapahtumia kaikille turvallisessa ja avoimessa yhteisessä tilassa ja kirjastoauton avulla. Kirjasto kokeilee uutta, osallistuu myös kirjaston ulkopuolisiin tapahtumiin ja tekee laajaa yhteistyötä kunnan eri toimijoiden ja kumppanikirjastojen kanssa.

Kirjaston tarveselvitys laaditaan ja viedään päätöksentekoon vuoden 2026 aikana teknisen ja elinvoimapalveluiden sekä hyvinvoinnin ja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteistyönä. Tarveselvitys toimii perustana kirjaston hankesuunnittelulle ja muulle jatkosuunnittelulle ja -valmistelulle. Nykyisten tilojen, vähentyneen varastotilan ja vaihtuneen henkilöstön myötä kirjastotyön käytäntöjä, palvelutarjontaa ja aineiston sijoittelua tarkastellaan ja kehitetään.

Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia ja erimittaisia kursseja sekä lähi- että verkko-opetuksena. Kansalaisopisto ottaa huomioon paikalliset sivistystarpeet: tarjolla on kursseja sekä lapsille että aikuisille, ja myös maahanmuuttajille. Taiteen perusopetusta on tarjolla lapsille ja aikuisille kuvataiteessa ja aikuisille kädentaidoissa. Tarjolla on myös soveltavia kursseja erityisryhmille. Kansalaisopiston kurssivalikoimassa on lukuvouosittain muutama opintopistekurssi. Vuodelle 2026 on tavoitteena suunnitella Kapos- eli kansalaistaitokoulutusta, joista saa myös opintopisteitä. Lisäksi kansalaisopistossa on kansalaistaitoihin liittyviä kursseja, jotka tunnistaa muista kursseista Kol:n suunnittelemasta kansalaistaito-logosta.

Kurssivalikoimaa suunnataan ajankohtaisiin, pedagogisesti perusteltuihin aineisiin. Opetusta kehitetään myös lähi- ja etäopetuksen yhdistävänä hybridiopetuksena. Opetuksen digitalisaation edistäminen vaatii uusien taitojen omaksumista niin henkilöstöltä kuin opiskelijoilta. Yhteistyömuotoja kunnan muiden palveluiden (varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, harrastamisen Mäntsälän mallin toteuttaminen, liikuntapalvelut, seniorityö) kanssa kehitetään aktiivisesti. Tavoitteena on lisätä tietoa kansalaisopiston tarjoamista mahdollisuuksista ja saada opiskelijoita ohjautumaan kansalaisopiston palveluiden pariin uusin tavoin. Tavoitteena on tällä tavoin kasvattaa opiskelijamäärää ja saada kursseille riittävästi opiskelijoita.

Seniorityön vakiinnuttaminen kuntaan mahdollistaa ennaltaehkäisevien työmuotojen pitkäjänteisen kehittämisen. Seniorityössä osallistetaan ikäihmisiä toiminnan yhteiseen suunnitteluun ja toteuttamiseen ja vastataan ikäihmisten tarpeisiin. Seniorityö vahvistaa kunnan ennalta ehkäisevää vanhustyötä yhteisessä palveluketjussa. Seniorityön avulla ikääntyneet löytävät heille sopivien palveluiden pariin.

Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2029 valmistuu hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2025. Sen tavoitteiden toteuttamisen seuranta ja yhteistyön tuloksellinen koordinointi ovat hyvinvointipalveluiden työn keskiössä.

Kunnan asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen ja vahvistaminen lisää Mäntsälän strategian keskeisiä tavoitteita eli kunnan elinvoimaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Vuonna 2026 tavoitteena on luoda Mäntsälän kunnan osallisuusmalli asukkaiden ja työntekijöiden kanssa yhteistyössä. Osallisuusmallissa kuvataan Mäntsälän kunnan osallisuustyön tavoitteet, toimintatavat ja lupaukset kuntalaisille. Lisäksi luodaan kunnan työntekijöille yhteiset pelisäännöt, joiden avulla osallisuuden tavoitteisiin pyritään.

Toimintaympäristön muutokset

Syntyvyyden lasku, ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen vaikuttavat kunnan talouteen, palveluihin ja elinvoimaan. Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluissa palvelutarve kasvaa, palveluiden rahoitusta tulee vahvistaa ja pätevän henkilöstön saatavuus turvata. Henkilöstön osaamista on kehitettävä väestömuutosten, kuten monikielistymisen ja -kulttuuristumisen, mukaisesti.

Alueellisen ja seudullisen yhteistyön rakenteita on kehitettävä yhdessä hyvinvointialueen ja toisen asteen koulutustoimijoiden kanssa. Työnjaon ja vastuunjaon selkiyttäminen tukee kunnan ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Kunnan ja alueellisen hyvinvointisuunnitelmien välinen jatkumo on varmistettava.

Liikunnallisen elämäntavan laki (voimaan 8/2026) velvoittaa edistämään lasten ja nuorten liikkumista, mikä vaikuttaa myös elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluihin.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtakunnalliset valtionavustusten leikkaukset ovat heikentäneet järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Mäntsälän kunta lisää omia avustusmäärärahojaan 15 000 eurolla järjestöjen pakallistoiminnan vahvistamiseksi.

Taiteen perusopetus keskitetään sivistys- ja hyvinvointipalvelujen yhteiseltä tulosalueelta elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle vuoden 2026 alusta. Musiikkiopiston ostopalvelujen siirron arvo on 136 598 euroa. Lisäksi selvitetään kunnan kulttuuripalvelujen kokonaisuuden ratkaisut yhdessä hallintopalveluiden kanssa.

Hankkeet

OPH myönsi Mäntsälän kansalaisopistolle 65 000 €, Erityisavustus Vapaan sivistystyön opintoseteliavustuksen nimistä avustusta. Hankkeen avulla kansalaisopistossa on kaksi maksutonta koko lukuvuoden kestävää suomen kielen kurssia maahanmuuttajalaisille.

Mäntsälän kansalaisopisto on mukana kumppanina OPH:n LaKe- hankkeessa ESTEET NURIN! -Yhdenvertaisuus, esteettömyys ja osallisuus opistoissa. Ylläpitäjä on Kuopion kansalaisopisto.

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluiden pysyvää, hankerahoitteista toimintaa ovat Starttivalmennus ja Etsivä nuorisotyö. Harrastamisen Mäntsälän malli vakiintuu lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoiminnan muodoksi. Liikkuva Mäntsälä -hanke päättyy 31.12.2025. Mahdollisuus hakea jatkorahoitusta avautuu lokakuussa 2025, ja kohderyhmäksi ehdotetaan lapsia ja nuoria.

Kirjasto on mukana opetuspalveluvetoisessa kuntatason lukutaidon toimenpideohjelman luomisessa (hanke).

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Valtionosuuksien väheneminen uhkaa Mäntsälän kansalaisopiston kurssitarjontaa, opiskelijamääriä ja kurssimaksutuottoja. Tämä edellyttää uusien toimintatapojen ja yhteistyökumppaneiden etsimistä.

Taiteen perusopetuksen lakiuudistus (voimaan 1.1.2027) voi pitkällä aikavälillä vaikuttaa kurssitarjontaan, valtionosuuksiin ja taiteen perusopetuksen järjestämisen mahdollisuuksiin Mäntsälän kansalaisopiston toimialueeseen.

Palveluverkko kaipaa tarkastelua: kirjaston tilat, monitoimitalon peruskorjaus ja nuorisotyön tilojen kunto vaativat ratkaisuja kestävän tulevaisuuden turvaamiseksi.

Kunnan rahoituksen kohdentaminen pitkäjänteisesti elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluihin on kriittistä. Leikkaukset vaikuttavat suoraan palveluiden laajuuteen ja laatuun.

Osaavan henkilökunnan saatavuus edellyttää tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalveluiden kanssa, tavoitteellista osaamisen kehittämistä ja johtamista. Resurssien lisäämisen ohella tarvitaan valmiutta vastata muutoksiin nykyisellä henkilöstöllä.

Toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseen

Kunnan omien toimijoiden välinen yhteisten hyvinvointi- ja osaamistavoitteiden asettaminen mahdollistaa sujuvien palvelupolkujen syntymistä kuntalaisille. Yhteisen toimintakulttuurin ja yhteisten tavoitteiden avulla resurssien kohdentaminen paranee ja tulee tuloksellisemmaksi. Palvelupolkuajattelun keskiössä on löytää kuntalaisille reittejä mm.

- perusopetuksesta matalan kynnyksen harrastustoiminnan pariin ja myös paikallisten seurojen tarjoamiin harrastuksiin,
- harrastamisen Mäntsälän mallin kautta kansalaisopiston elinikäisen oppimisen pariin,
- harrastamisen Mäntsälän mallin kautta nuorisotyön pariin,
- senioriohjausta hyödyntäen seuraa ja toimintaa ikääntyneille kunnan omien tai paikallisten järjestöjen palveluiden parista ja
- varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta ja toisen asteen opinnoista lukutaidon kehittämiseen kirjaston kanssa.

Tehostamme viestintää, jalkautumista ja viestintäalustojen kehittämistä erityisesti lasten, nuorten ja ikääntyneiden tavoittamiseksi.

Tiivistämme yhteistyötä kunnan sisällä sekä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa. Yhteisten hyvinvointi- ja osaamistavoitteiden asettaminen parantaa resurssien kohdentamista ja tukee sujuvien palvelupolkujen syntymistä.

Vahvistamme toimintakulttuuria luomalla kannustavan työympäristön, jossa esihenkilöt ja työyhteisö tukevat toiveikkuutta ja osallistumista. Parannamme työntekijöiden ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia. Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tukeminen osana lapsiystävällinen kunta -työtä on tärkeää.

Vahvistamme eri tulosyksiköiden ja -alueiden välistä koulutusyhteistyötä ja keskinäistä tuntemusta, jotta palvelut toimivat saumattomasti yhdessä.

Hyödynnämme kunnan ja alueellisia hyvinvointisuunnitelmia sekä indikaattoripohjaista vaikuttavuuden arviointia palveluiden kehittämisessä ja tuloksellisuuden mittaamisessa.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut

1 000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	525	647	647	576	647	648	649	651
Toimintakulut	-3 636	-4 090	-4 090	-4 030	-4 264	-4 314	-4 369	-4 426
Toimintakate	-3 111	-3 442	-3 442	-3 454	-3 617	-3 665	-3 720	-3 775

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja tavoitteet

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen yhdessä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatuksen painopisteet toimintakautena 2025–2026 ovat uuden strategian ja hyvinvointisuunnitelman mukaisesti osallisuus, lukeminen ja pienten lasten kielen kehityksen tukeminen, leikin kehittäminen ja toiminnan laadun arviointi. Henkilöstön sairaspöissaoloihin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota vuonna 2026 työhyvinvoinnin, toiminnan laadun ja talouden tasapainottamisen edistämiseksi.

Tavoitteena on lisätä lasten ja henkilöstön osallisuuden toteutumista varhaiskasvatuksessa, osana tätä tuetaan henkilöstön ja lasten leikkitaitojen kehittymistä seuraavien neljän vuoden aikana.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on vastata lakimuutoksen vaatimaan lapsen tukeen mahdollisella resurssien lisäämisellä ja erityisvarhaiskasvatusta kehittämällä. Lisäksi varhaiskasvatuksessa kehitetään ja vahvistetaan johtajuus järjestelyjä kirkastamalla varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävää sekä apulaisjohtajien kouluttamisella.

Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2026 varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen toteutumiseen vaikuttavat monet vuoden 2022 ja 2025 lakimuutokset. Lisäksi varhaiskasvatustilain täsmennys henkilöstön mitoittukseen liittyy vuonna 2021 vaikutti siten, että suhdeluvuista ei voida poiketa henkilöstöstä johtuvista syistä. Tämä on lisännyt tarvetta sijaisten ja määräaikaisten työntekijöiden palkkaamiseen.

Varhaiskasvatustilain tuli vuonna 2022 täsmennyksiä lapsen tukeen liittyy. Laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta ja tuen toteutuksesta sekä tuen tarpeen arvioinnista sekä tuen päätöksen antamisesta. Varhaiskasvatuksessa annettava tuki tulee vahvistua lapsen yksilöllisen tuen tarpeen mukaan. Tukea vahvistettiin kolmitasoisesti (yleinen – tehostettu - erityinen tuki). Tuki tulee toteuttaa inklusiivisesti, jolloin kasvaa paine lisätä henkilöstön määrää päiväkoteihin. Lakiuudistuksen vaikutukset ovat lisänneet tarvetta hallintoon, erityisvarhaiskasvatuksen kehittämiseen sekä lisännyt avustajien tarvetta ryhmissä. Samaan aikaan hankerahoitus varhaiskasvatuksessa pieneni eli kunnan oma rahoitusosuus on kasvanut.

Perusopetuslain muutokset vuonna 2025 oppimisen tukeen liittyy tulevat lisäämään erityisopettajan tarvetta esiopetusryhmissä vuoden 2026 aikana. Lisäksi monimuotoisuus on lisääntynyt Mäntsälässä ja yhä useammalla lapsella on tarve suomenkielen opetukseen, tähän vastataan kieli- ja kulttuuriopettajan resurssilla varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Lapsimäärän vähentyessä kunnallisesta varhaiskasvatuksesta tullaan ensisijaisesti vähentämään Anttilan päiväkodin asiakaspaikkoja.

Kunta hakee Unicefin lapsiystävälliseen kunta-malliin mukaan. Unicefin lapsiystävällinen kuntamallin avulla edistetään kunnassa lapsen oikeuksien toteutumista jokaisen lapsen arjessa. Varhaiskasvatus koordinoi Unicefin lapsiystävällisen malliin hakeutumista ja sen valmistelua, nykytilan arvioimista ja kunnan koordinaatioryhmän kokoontumisia. Lapsiystävällisen kunta mallin edistämiseen liittyy kiinteästi mm. lapsi- ja perheasiainneuvoston työskentely ja kunnan hyvinvointisuunnitelma. Yhteistyötä tehdään eri palvelualueiden, Keusoten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Hanketyön kustannukset kohdentuvat varhaiskasvatuksen tulosalueen alle.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen 1.3.2023 ja 1.8.2024 muutoksien myötä useamman perheen kohdalla ero kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannusten välillä kasvoi merkittävästi. Yksityisen hoidon

tuen kuntalisän nostopaineet eivät ole poistuneet, vaikka elokuussa 2025 nostettiin yksityisen hoidon tuen kuntalisää yksityisille toimijoille.

Henkilöstön koulutukset painottuvat vuonna 2026 Mäntsälän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen strategisten tavoitteiden mukaisesti, haastavien asiakkaiden kohtaamiseen sekä lukemisen ja leikkitaitojen edistämiseen.

Hankkeet

Koulutuksellinen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen hanke jatkuu yhteisenä hankkeena perusopetuksen kanssa. Tavoitteena on tasa-arvoisuuteen, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen. Hankkeella edistetään oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen. Lukutaito-hankkeen avulla vahvistetaan kaikenikäisten lasten kielitietoisuutta ja lukemisen valmiuksia.

Riskit tavoitteiden saavuttamiseksi

Tulosalueen riskien hallintaan vaikuttavat merkittävästi valtion päätökset, joiden kautta toimintaan kohdistuvat muutokset tuovat yleensä kuntiin lisävelvoitteita ja sitä kautta myös todennäköisesti taloudellisia haasteita. Tulosalueen haasteena on erityisesti pätevien opettajan ja varhaiskasvatuksen sosionomien saatavuus. Tätä riskiä tulee hallita yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa. Tämä vaikuttaa myös varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteuttamiseen. Vuonna 2026 kunta lisää lastenhoitajien palkallisia täydenneiskoulutuspäiviä varhaiskasvatuksen sosionomiksi ja opettajaksi opiskelevien kohdalla kymmenestä kahteenkymmeneen päivään ja tukee täydennyskoulutusta kymmenellä palkallisella harjoittelupäivällä.

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	706	666	666	638	692	693	693	694
Toimintakulut	-16 527	-17 944	-17 944	-17 291	-18 245	-18 473	-18 726	-18 985
Toimintakate	-15 821	-17 278	-17 278	-16 653	-17 552	-17 780	-18 033	-18 291
Toimintakulujen muutos %					2 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %					2 %	1 %	1 %	1 %

Opetuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Opetuspalvelut tarjoavat laadukasta perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite. Toiminnan keskiössä on yhdessä tekemisen kulttuurin vahvistaminen.

Vuoden 2026 toiminnan painopisteet

Syntyvyyden alenemisen vaikutukset näkyvät vuosikymmenen loppuun mennessä erityisesti perusopetuksen vuosiluokilla 1-6. Vuosiluokkien 7-9 vaikutukset ulottuvat tulevan vuosikymmenen alkuun. Oppilasmäärän vähenemisellä on valtionosuutta vähentävä vaikutus. Samanaikaisesti valtakunnallisesti on uudistettu oppimisen tuen toteuttamista säätelevää lakia. Tällä uudistuksella on 313560 euron vakutus vuodelle 2026. Hallitus kasvatti perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2-3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Mäntsälän paikalliseen opetussuunnitelmaan lisättiin 1.8.2025 alkaen

sivistyslautakunnan päätöksellä vuosiviikkotunteja seuraavasti: vuosiluokalle 1 lisättiin yksi vuosiviikkotunti äidinkielen ja kirjallisuuden opiskeluun. Vuosiluokalla 2 lisättiin yksi vuosiviikkotunti matematiikan opiskeluun. Vuosiluokalle 3 ei vuosiviikkotuntilisäyksiä tullut, koska Mäntsälän paikallisessa opetussuunnitelmassa on valtakunnalliseen minimiuntimäärään lisätty 3. luokalle 1 vuosiviikkotunti äidinkielen ja kirjallisuuden opiskeluun. Lisäys kasvattaa menoja 2 vuosiviikkotunnin verran.

Esitys keskustalueen kouluverkon tulevaisuuden ratkaisusta valmistuu syksyn 2025 aikana. Jos asiasta saadaan tehtyä päätös, opetuspalvelut edistävät osaltaan käytännön toteutusta vuoden 2026 aikana. Kouluverkkosuunnittelun keskeisenä tavoitteena on taata taloudellisesti kestävästi terveelliset turvalliset ja monipuolista oppimista tukevat tilat myös keskusta-alueella.

Opetuspalveluissa toteutetaan henkilöstösuunnittelua yhdessä koulujen rehtoreiden ja HR-palveluiden kanssa. Tavoitteena on lisätä ennakointia, jotta muutokset pystytään toteuttamaan hallitusti. Suurimmat henkilöstövaikutukset aiheutuvat oppilasmäärän vähenemisestä ja oppimisen tuen lakiuudistuksen henkilöstömitoitustilanteisesta ohjauksesta. Kartoitamme yksiköiden väliset siirtomahdollisuudet vakanssien siirtelyssä. Selvitämme lisäksi kunnan tukeman täydennyskoulutuksen mahdollisuuksia tukemaan henkilöstön sijoittumisessa toisiin tehtäviin kunnan sisällä.

Opetuspalveluiden strategian mukaisen toiminnan toteuttamista tukee opetuksen johtoryhmä, jonka rehtorijäsenet johtavat tavoitteiden ympärille rakennettuja tiimejä: digitiimi, turvallisuustiimi, hyvinvointitiimi ja oppimisen ja kielellisen tuen tiimi.

Tekoälyn laajempaa käyttöönottoa suunnitellaan aloitettavaksi vuoden 2026 aikana. Tämä tarkoittaisi lisenssien hankkimista opetushenkilöstölle laajempaan tietoturvalliseen tekoäly-ympäristöön. Myös oppilaille ja opiskelijoille tulisi hankkia lisenssit tekoäly-ympäristöön. Turvallisessa tekoäly-ympäristössä oppilaat voivat harjoitella tekoälyn turvallista ja hyödyllistä käyttöä ja se toimii myös oppimisen tukena.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen eri tulosalueiden välistä yhteistyötä kehitetään edelleen. Opetuspalvelut kehittävät yhdessä hyvinvointipalveluiden kanssa lasten ja nuorten kerho- ja harrastetoimintaa. Tässä yhdistetään koulujen kerhotointia ja harrastamisen Mäntsälän malli. Opetuspalvelut ja varhaiskasvatus suunnittelevat yhdessä joustavaa esiopetuksesta perusopetukseen siirtymää. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on rakentaa lapselle eheä, johdonmukainen ja yksilöllinen oppimisen polku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen. Yhteistyö perustuu lapsilähtöisyyteen, hyvinvointiin ja osallisuuteen, ja se tukee siirtymiä sekä vahvistaa oppimisen iloa ja motivaatiota.

Kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyn työtä jatketaan aktiivisesti. Tukena toimii kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyn ja siihen puuttumisen toimenpideohjelma. Työtä tehdään yhdessä Nuorisotyön kanssa. KiVa-koulu, Verso, Someturva ja KO- toimivat menetelminä koulujen arjessa.

Lukutaitotyöhön panostetaan Mäntsälän kouluilla. Lukutaitohanke jatkuu vuonna 2026. Hankkeen puitteissa pyritään rakentamaan käytäntöjä kielitietoisien opettamisen ja lukutaitotyön tekemiseen koulujen arjessa.

Mäntsälän lukiossa alkoi 1.8.2025 talous ja sijoittaminen suuntautumisvaihtoehto. Mäntsälän lukion vetovoimaa pyritään säilyttämään ja entisestään kehittämään. Kaksoistutkinnon suorittamisen varmistamiseksi lukiossa aletaan todennäköisesti tarjota aikuislinjaa kaksoistutkintoa suorittaville neljännen vuoden opiskelijoille.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Keskusta-alueen palveluverkon ratkaisut vaikuttavat mahdollisesti palvelutuotantoon. Oppimisen tuen lakiuudistus vaikuttaa toiminnan rakenteisiin ja toimintakulttuuriin. Tekoälyn vaikutukset oppimiseen, oppimisen ja työntekemisen tukeen on huomioitava arjen toiminnassa. Mäntsälän on edelleen vahvistettava kuvaansa hyvänä työn tekemisen paikkana. Tällä on suora vaikutus henkilöstön sitoutumiseen Mäntsälänä työnantajana. Tietyissä ammattiryhmissä henkilöstön saatavuus on haasteena ja tähän tulee aktiivisesti pohtia toimenpiteitä.

Opetuspalveluiden toimintaa kehittäviä hankkeita

Keskeisiä valtionavustuksella kehitettäviä kohteita ovat koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen, kerhotoiminta, sekä luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Suurimmat riskit opetuspalveluiden liittyvät kouluverkkoselvityksen päätöksen teon etenemiseen. Keskusta-alueella tilat ovat riittämättömät ja käytössä on paljon huonokuntoisia väistötiloja. Palveluverkon rakenne ei ole taloudellisesti kestävä. Jos päätöksenteko ei etene keskusta-alueen kouluverkko selvityksen osalta, opetuspalvelut kohtaa lyhyelle aikavälillä toiminnallisia ja taloudellisia haasteita.

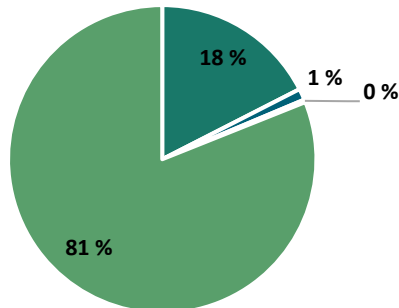
Oppimisen tuen lakiuudistus vaatii toimintakulttuurillisia muutoksia. Jos henkilöstö ei sitoudu uuden lain mukaiseen toimintaan, kohtaamme haasteita arjen toiminnassa ja oppilaiden tuen toteutumisessa. Lakiuudistuksen kaikkia yksityiskohtia ei ole tehty loppuun asti ja tässä painottuu paikallinen vastuu toiminnan ohjaamisessa ja linjaamisessa. Tämä hankaloittaa osittain myös henkilöstön sitoutumista lain mukaiseen toimintaan.

Opetuspalvelut 1 000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	2 119	2 352	2 199	1 999	2 225	2 241	2 257	2 273
Toimintakulut	-34 887	-36 014	-36 014	-36 081	-37 948	-38 456	-39 012	-39 579
Toimintakate	-32 768	-33 662	-33 815	-34 082	-35 723	-36 215	-36 755	-37 306
Toimintakulujen muutos %					5 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %					6 %	1 %	1 %	1 %

2.3 Tekninen ja elinvoimapalvelualue

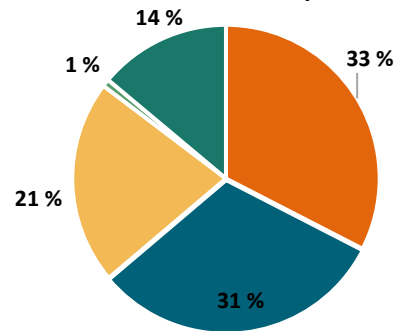
Käyttötalousosa 2026 (ulkoiset ja sisäiset erät)

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin %

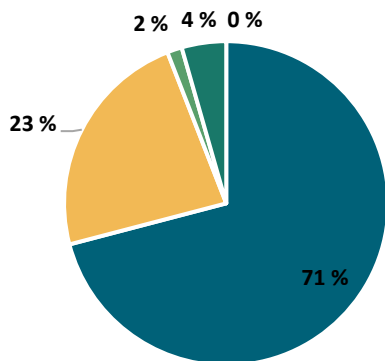
- myyntitulot 4,0 M€
- maksutuotot 0,3 M€
- tuet ja avustukset 0,07 M€
- muut toimintatuotot 18,7 M€

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin %

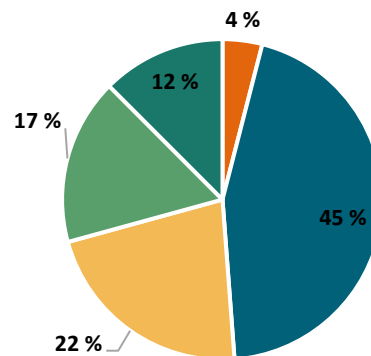
- henkilöstökulut 6,8 M€
- palvelujen ostot 6,5 M€
- aineet, tarvikkeet 4,5 M€
- avustukset 0,16 M€
- muut toimintakulut 2,9 M€

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintatuotot tulosalueittain %

- Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset 0,0 M€
- Toimitilapalvelut 16,4 M€
- Ateria- ja puhtauspalvelut 5,3 M€
- Kuntatekniikka 0,3 M€
- Maankäyttö, asuminen ja liikenne 1,0 M€

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintakulut tulosalueittain %

- Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset 0,8 M€
- Toimitilapalvelut 9,3 M€
- Ateria- ja puhtauspalvelut 4,6 M€
- Kuntatekniikka 3,5 M€
- Maankäyttö, asuminen ja liikenne 2,6 M€

Tekninen ja elinvoimapalvelut

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Tekninen ja elinvoimapalvelut -palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja tarkoituksen mukaiset yhdyskunta-, tekniset ja kuntakehityspalvelut kuntalaisille huomioiden talous, turvallisuus ja ympäristö. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistämällä ja tukemalla asukkaiden osallistumista. Palvelualueen tavoitteet on luotu koko kunnan strategiaan pohjautuen.

Tekninen ja elinvoimapalvelut 1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	23 782	24 331	24 331	24 576	23 070	23 204	23 339	23 474
Myyntituotot	3 595	3 489	3 489	3 649	4 034	4 075	4 115	4 156
Maksutuotot	548	404	404	516	274	274	274	274
Tuet ja avustukset	67	59	59	52	65	65	65	65
Muut toimintatuotot	19 572	20 379	20 379	20 359	18 698	18 791	18 885	18 979
Valmistus omaan käyttöön	83	64	64	108	124	124	124	124
Toimintakulut	-19 643	-19 715	-19 715	-19 687	-20 868	-21 121	-21 392	-21 669
Henkilöstökulut	-6 120	-6 560	-6 560	-6 591	-6 794	-6 917	-7 055	-7 196
Palvelujen ostot	-5 910	-5 550	-5 550	-5 548	-6 520	-6 651	-6 784	-6 919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 318	-4 414	-4 414	-4 414	-4 488	-4 488	-4 488	-4 488
Avustukset	-164	-163	-163	-163	-163	-163	-163	-163
Muut toimintakulut	-3 132	-3 029	-3 029	-2 972	-2 903	-2 903	-2 903	-2 903
Toimintakate	4 222	4 679	4 679	4 997	2 326	2 207	2 071	1 930
Vuosikate	4 222	4 679	4 679	4 997	2 326	2 207	2 071	1 930
Poistot ja arvonalentumiset	-8 956	-9 113	-9 113	-9 045	-8 736	-8 619	-8 440	-8 532
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 956	-9 113	-9 113	-9 045	-8 736	-8 619	-8 440	-8 532
Tilikauden tulos	-4 734	-4 434	-4 434	-4 048	-6 409	-6 411	-6 369	-6 602
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-4 734	-4 434	-4 434	-4 048	-6 409	-6 411	-6 369	-6 602
Toimintakulujen muutos %					6 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %					-50 %	-5 %	-6 %	-7 %

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Teknisen yhteiset -tulosalue tuottaa teknisen ja elinvoimapalveluiden yhteisiä tukipalveluita. Näitä ovat pää-
tösvalmistelu, näiden toimeenpano ja tiedottaminen, sekä suunnittelu- ja rakennuttamispalvelut, sisäisen
valvonnan tehtävät, hallinto- ja toimistopalvelut sekä asiakas- ja arkistointipalvelut.

Uudis- tai peruskorjauskohteiden rakentamisvaiheita ei käynnisty vuodelle 2026 ja rakennustyönvalvojan va-
kansi jätetään edelleen täyttämättä tulevana vuonna. Keskustan kouluverkkoselvityksen päätäntä määrittää
koulutoiminnan tulevaisuuden tilatarvetta. Tekninen ja elinvoimapalvelut osallistuvat tarvittavissa määrin
selvitystyön tekemiseen.

Kirjaston ja Myllymäen koulun tarveselvitystyölle varataan resursseja vuodelle 2026.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Markkinakysynnän muutokset ja rakennusalan taantuma sekä kuntaan kohdistuvat säästötavoitteet vähen-
tävät käytettävissä olevia resursseja ja sitä kautta voivat heikentää kunnan houkuttelevuutta. Usein epävar-
massa taloustilanteessa resurssit keskitetään ydintoimintojen tehokkaaseen tuottamiseen.

Henkilöstövaihdokset lisäävät paitsi osaamisriskiä, myös resurssiriskiä. Aktiivisella henkilöstösuunnittelulla tuetaan omajohtoista palvelutuotantoa ja mahdollistetaan kunnan kannalta oikea-aikaiset ja oikeasuuntaiset henkilöstöratkaisut.

Omaisuuksien osalta koko kunnan omaisuusmassan tarpeen uudelleen arviointi sekä korjausvelan hallinta ovat osa pitkäkestoista omaisuusriskien tunnistamista ja omaisuusriskien hallintaa. Näiden merkitys korostuu erityisesti silloin, kun kuntaan kohdistuu säästötavoitteita.

Tekninen ja elinvoimapaalvelujen yhteiset

1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	1							
Toimintakulut	-715	-741	-741	-750	-835	-847	-859	-872
Toimintakate	-713	-741	-741	-750	-835	-847	-859	-872
Toimintakulujen muutos %					13 %	1 %	1 %	2 %
Toimintakatteen muutos %					13 %	1 %	1 %	2 %

Toimitilapalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Toimitilapalvelut tulosalue tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tarkoitukseen sopivia tiloja, sekä huolehtii kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta.

Suurimpana muutoksena toimitilapalvelujen talousarviossa on sotekiinteistöjen yhtiöittäminen, jonka johdosta terveyskeskuksen ja hyvinvointineuvolan toimintatuotot ja kulut on poistettu talousarviosta. Lisäksi vuodelle 2026 on budjetoitu käyttötalouteen neljän kiinteistön purkukulut, joiden vaikutus budjetissa on 0,37 milj. euroa.

Ehnroosin koulun lainan koron pienentymisen johdosta leasingkuluja on budjetoitu 0,1 milj. euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna.

Kiinteistöhuollon henkilöstössä on nyt eläköitymisbuumi, jonka johdosta henkilöstömitoitusta ja työn organisointia tullaan tarkastelemaan.

Energiainvestointien suunnittelu tulevalle uudelle JETS sopimuskaudelle 2026–2035 on tavoitteista merkittävämpiä. Aikaisempien vuosien KETS energiansäästötavoitteet on saavutettu ja uusien tavoitteiden määrittely on käynnissä.

Vuodelle 2026 ei ole enää suoraa valtion tukea energiakatselmuksiin kunnille, mutta tukea voi saada julkisen sektorin uuden energiatehokkuussopimus (JETS) 2026–2035 kautta. Kunnat voivat liittyä tähän sopimukseen ja saada sen kautta tukea ja työkaluja energiatehokkuustoimintaan, mikä auttaa täyttämään EU:n energiatehokkuusdirektiivin vaatimuksia ja kehittää energiatehokkuutta. Sopimukseen liittyneet kunnat ovat oikeutettuja saamaan syväselvitystukea energiatehokkuuslakiin liittyen.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Toimitilapalvelujen henkilöstön korkea keski-ikä tuo haasteita rekrytointien suhteen kiinteistöhuollon puolella. Kunnan kiristynvä talous luo paineita kiinteistöjen kehittämisen ja ylläpidon suhteen. Korjausvelan hallinta on kiinnitettävä erityistä huomiota ja korjausvelan kasvua tulisi hillitä.

Toimitilapalvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	17 293	18 117	18 117	18 056	16 362	16 445	16 528	16 611
Vamistus omaan käyttöön	81			30	60	60	60	60
Toimintakulut	-8 854	-8 510	-8 510	-8 428	-9 349	-9 440	-9 536	-9 634
Toimintakate	8 521	9 607	9 607	9 657	7 073	7 064	7 051	7 037
Poistot ja arvonalennukset	-5 190	-5 300	-5 300	-5 072	-4 451	-4 749	-4 421	-4 375
Tilikauden tulos	3 331	4 307	4 307	4 585	2 622	2 315	2 630	2 661
Toimintakulujen muutos %					10 %	1 %	1 %	1,0 %
Toimintakatteen muutos %					-26 %	0 %	0 %	-0,2 %

Ateria- ja puhtauspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Ateria- ja puhtauspalvelut tulosalue tuottaa ja kehittää laadukkaita ateria- ja puhtauspalveluja kunnan omien kohteiden käyttöön.

Vuoden 2026 aikana tehostetaan työmenetelmien, työsuunnittelun sekä yhdistelmätyön lisäämistä erityisesti puhtauspalveluissa. Henkilöstön ammattitaidon säilyminen varmistetaan työnkiertoa sekä työnohjauksella lisäämällä. Osaamisen riittävyys sekä säilyminen varmistetaan jo ennakoivasti tulevaisuuden tarpeita ajatellen. Tulevien vuosien aikana lapsimäärät pienenevät koulu- ja päiväkotikohteissa merkittävästi, jonka vuoksi kohteissa varaudutaan muuttuviin lapsimääriin lisäämällä mm. yhdistelmätyötä ateria- ja puhtauspalvelutehtävissä työtä tehostamaan.

Yhteistyön lisääminen muiden hallintokuntien kanssa mm. koulu- ja päiväkotidiplomit sekä nykytila.fi testi suoritetaan yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Puhtauspalvelut suorittavat yhteisiä laatukierroksia koulujen edustajien kanssa.

Kustannusten hallintaa toteutetaan työntekijöiden työpanoksia yhdistämällä sekä sisäisillä työjärjestelyillä. Lähivuosina on tulossa useita eläköitymisiä. Työntekijöiden osaamisen kehittämiseen sekä työhyvinvointiin panostamalla halutaan varmistaa ammattitaitoisen työvoiman pysyvyys, viihtyvyys sekä uusien henkilöiden saanti myös vallitsevassa haastavassa tilanteessa. Ateria- ja puhtauspalveluiden toimintatuottoja kasvattaa vuonna 2026 tulosalueen tukipalvelujen (mm. talous, hr, ICT) vyörytyskulujen huomioiminen ateriapalvelun hinnassa.

Suunnitteluvuosille 2027–2028 ei ole tällä hetkellä tiedossa muita toimintaympäristön merkittäviä muutoksia.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Epävarmassa taloustilanteessa keskitytään toimintojen järkevään ja toiminnalliseen organisointiin sekä ruoanvalmistuksen keskittämiseen. Yhtenäiset toimintatavat sekä hankintoja keskittämällä vähennämme elintarvikkeiden sekä puhdistusaineiden hintoihin kohdistuvien korotuspaineiden vaikutusta, ilman että se vaikuttaa palveluun tai sen laatuun. Ruoan hävikin määrä pyritään minimoimaan ja jatketaan ikäihmisille suunnattua ylijäämäruokailua määritellyissä koulukohteissa.

Ateria- ja puhtauspalvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	4 903	4 741	4 741	4 741	5 345	5 391	5 436	5 482
Toimintakulut	-4 443	-4 656	-4 656	-4 733	-4 578	-4 638	-4 706	-4 775
Toimintakate	459	85	85	8	768	752	730	708
Toimintakulujen muutos %					-2 %	1 %	-1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %					799 %	-2 %	-3 %	-3 %

Kuntatekniikka

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Kuntatekniikan palveluajatus on ylläpitää ja rakentaa turvallisia liikenneväyliä, liikuntapaikkoja sekä puisto- ja leikkialueita sekä kunnan yleisiä alueita.

Toiminnan tavoitteena on kunnan veto- ja pitovoiman parantaminen infrainvestointien avulla sekä kysyntää vastaavan tonttivarannon suunnitelmallinen toteuttaminen yhteistyössä kuntakehityksen kanssa. Katujen, kevyen liikenteen, liikunta- ja virkistysalueiden laatua, toimivuutta ja määrää pyritään kasvattamaan sekä parantamaan niiden turvallisuutta.

Tavoitteena on pienen henkilöstömäärän vuoksi monipuolisten tehtävänkuvien mahdollistaminen, työssä viihtymisen ja sitoutumisen parantaminen avoimella sekä kannustavalla johtamisella.

Kunnossapidettävien alueiden laajentuessa ja turvallisuus- ja ympäristövaatimusten noustessa on tarpeen palkata uusia työntekijöitä. Jokainen henkilöstöresurssi tarkastellaan kuitenkin tapauskohtaisesti talouden, toiminnan ja töiden järkevän organisoinnin näkökulmasta.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskiksi tunnistetaan pienellä henkilöstömäärällä tehtävä suuri työmäärä ja sen aiheuttama kuormitus ja vaikutus työilmapiiriin sekä työssä jaksamiseen. Yleisesti heikentynyt taloustilanne näkyy säästöinä kuntatekniikan käyttötaloudessa ja vaikuttaa mahdollisesti investointihankkeiden toteutumisiin.

Kuntatekniikka	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
1 000 €								
Toimintatuotot	303	370	370	486	340	341	343	345
Valmistus omaan käyttöön	2	64	64	78	64	64	64	64
Toimintakulut	-3 535	-3 425	-3 425	-3 455	-3 501	-3 544	-3 590	-3 637
Toimintakate	-3 230	-2 991	-2 991	-2 890	-3 097	-3 138	-3 183	-3 229
Toimintakulujen muutos %					2 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %					4 %	1 %	1 %	1 %

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalue ohjaa ja valvoo kunnan rakentamista sekä rakennetun ympäristön kehittämistä. Tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen, toimivan ja laadukkaan elinympäristön kehittymistä. Tulosalueen tehtäviin kuuluu kuntakehityksestä vastaaminen, yleis- ja asemakaavojen laatiminen, taajamakuvan suunnittelu ja kehittäminen, kartasto-, kiinteistötekniikan ja maapoliittisten asioiden valmistelu sekä yhdyskuntarakenteen kehittäminen.

Lisäksi tulosalue vastaa MAL-tulosalueelle kuuluvista tehtävistä, joita on kunnan joukkoliikenteen suunnittelu ja viranomais tehtävät (kuten lausuntojen ja päätösten antaminen toimivaltaisena viranomaisena) sekä kuntakonsernin asuntoasioiden suunnittelu, koordinointi ja kehittäminen sekä niihin liittyvät viranomais tehtävät.

Tulosalue seuraa myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminnan ja tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2025 toiminnan painopisteet

Mäntsälän strategisen yleiskaavan 2050 edistäminen ja saattaminen hyväksymiskäsittelyyn kevätkaudella 2026. Lisäksi valmistellaan urheilupuiston alueen asemakaavamuutoksia sekä tulevaa yritystonttitarjontaa.

Vuonna 2026 käynnistetään Mäntsälän strategisen yleiskaavan toteuttamisohjelman laatiminen. Ohjelma konkretisoi yleiskaavan tavoitteet ja linjaukset käytännön toimenpiteiksi, aikatauluiksi ja vastuutahoiksi. Toteuttamisohjelma tukee kunnan strategisia tavoitteita ja toimii työkaluna kaavoituksen, investointien ja maapolitiikan suunnittelussa.

Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025 ja siihen liittyvä ns. korjaussarjan muutokset tulevat voimaan 1.1.2026. Keskeisimmät muutokset luvitukseen ovat: rakentamislupien käsittelyaikatakuu (3 kk), tietomallimuotoiset suunnitelmat pakollisiksi, sekä ilmastaselvitys hiilijalanjäljestä ja -kädenjäljestä osaksi lupaprosessia. Muutokset edellyttävät mm. riittävää henkilöstön koulutusta lakimuutoksien osalta sekä tietojärjestelmien muutoksia.

Talousarvioesitykseen sisältyy 0,1 milj. euron määrärahalisäys joukkoliikenteeseen kutsukyytiliikenteen käynnistämistä varten. Lisäksi ELY:n kilpailuttamassa seudullisessa liikenteessä maksuosuudet nousevat syksyllä 2025 alkaneen uuden sopimuskauden johdosta arviolta noin 0,035 milj. euroa.

Henkilöstömitoitukseen talousarvioesitys sisältää harjoittelijaresurssin lisäyksen. Harjoittelijaresurssin avulla voidaan tarjota palkallinen harjoittelu- tai lopputyömahdollisuus korkeakouluopiskelijoille. Opiskelijat tuovat mukanaan ajankohtaista osaamista ja tekevät usein työnsä ammattilaistasolla, joka tukee opiskelijoiden työllistymistä ja tarjoaa heille arvokasta työkokemusta. Harjoittelijaresurssi tukee kaavoituksen ja maankäytön tehtäviä. Työtehtävät voivat olla esimerkiksi osallistuminen kaava-alueisiin liittyviin diplomitoihin tai muihin suunnittelutehtäviin.

Toimintatuottojen lupamaksutuloja on tarkistettu alaspäin johtuen lupien kysynnän vähäisyydestä.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026 – 2029

Rakentamislain muutokset tulevat voimaan 1.1.2026. Maankäytön suunnittelun (alueidenkäyttölaki) vireillä olevat lakimuutokset. Paikkatieto-ohjelmiston ja aineistojen laadun ja käytettävyyden edistäminen. Kuntien rakennus- ja lupatiedot tulee siirtyä valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään koneluettavassa muodossa (RYHTI-hanke) viimeistään 1.1.2029.

Nykyinen Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) -sopimus ei sisällä suoranaisia kuntakohtaisia asuntotuotantotavoitteita. MAL-suunnitelmassa Mäntsälän kuntakohtainen asuntotuotantotavoite on 210 asuntoa/vuosi ja asemakaavoitustavoite 19100 k-m²/vuosi. Uudisrakentamisen ja asuntotuotannon tulisi moninkertaistua nykyisestä. Kaavoitustavoitteeseen pääseminen edellyttää uusien asuinalueiden suunnittelua ja kaavoitusta.

Joukkoliikenteessä ELY:n kilpailuttamassa seudullisessa liikenteessä suurin osa Mäntsälän liikenteestä siirtyy uudelle sopimuskaudelle syksyllä 2026. Talousarvio 2026 ja suunnitelmavuosille on tehty nykyisen sopimuskauden hintoihin perustuen. Valtion 2030-luvun henkilöjunaliikenteen kilpailutuksen valmistelu on käynnissä ja siihen mahdollisesti liittyvien lisäjunaliikenteen alueelliset hankinnat tulee tehdä vuoden 2026 alkupuolella.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Markkinakysynnän muutokset ja rakennusalan taantuman syvyys ja kesto. Henkilöstövaihdokset ja resurssien vähyys voivat viivästyttää tavoitteisiin pääsemistä.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

1 000 €

	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Enn 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	1 282	1 103	1 103	1 293	1 023	1 027	1 032	1 037
Toimintakulut	-2 097	-2 384	-2 384	-2 321	-2 606	-2 652	-2 700	-2 750
Toimintakate	-815	-1 281	-1 281	-1 028	-1 583	-1 624	-1 668	-1 714
Toimintakulujen muutos %					9 %	2 %	2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %					24 %	3 %	3 %	3 %

3. Tuloslaskelma

(ulkoinen) 1000 €	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	TPE 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	12 659	9 486	9 333	9 502	7 858	7 900	7 942	7 985
Myyntitulot	2 405	3 021	2 869	3 119	3 027	3 058	3 088	3 119
Maksutulot	1 491	1 308	1 308	1 461	1 203	1 203	1 203	1 203
Tuet ja avustukset	1 871	1 319	1 319	1 156	1 225	1 225	1 225	1 225
Muut toimintatulot	6 892	3 837	3 837	3 766	2 402	2 414	2 426	2 438
Valmistus omaan käyttöön	83	64	64	108	124	124	124	124
Toimintakulut	-67 997	-70 674	-70 939	-71 055	-74 645	-75 784	-77 032	-78 305
Henkilöstömenot	-39 867	-41 487	-41 487	-41 207	-42 875	-43 647	-44 520	-45 410
Palvelujen ostot	-15 951	-16 361	-16 626	-16 835	-18 365	-18 732	-19 107	-19 489
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 406	-5 605	-5 605	-5 629	-5 663	-5 663	-5 663	-5 663
Avustukset	-3 786	-4 305	-4 305	-4 441	-4 724	-4 724	-4 724	-4 724
Muut toimintakulut	-2 986	-2 916	-2 916	-2 943	-3 018	-3 018	-3 018	-3 018
Toimintakate	-55 255	-61 125	-61 542	-61 445	-66 664	-67 761	-68 966	-70 195
Verotulot	53 716	54 929	54 929	53 452	56 631	58 497	60 683	61 897
Valtionosuudet	14 553	14 808	15 165	15 165	15 119	14 772	15 672	15 685
Rahoitustuotot ja -kulut	1 786	1 074	1 074	1 074	664	314	84	-456
Korkotulot	1 820	1 734	1 734	1 734	1 884	1 884	1 884	1 884
Muut rahoitustuotot	273	130	130	130	450	450	450	450
Korkokulut	-294	-770	-770	-770	-1 650	-2 000	-2 230	-2 770
Muut rahoituskulut	-13	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Vuosikate	14 800	9 687	9 626	8 246	5 751	5 822	7 473	6 931
Poistot ja arvonalentumiset	-9 289	-9 452	-9 452	-9 407	-8 833	-8 716	-8 537	-8 629
Satunnaiset erät					4 252			
Satunnaiset tuotot					4 252			
Tilikauden tulos	5 510	235	174	-1 161	1 169	-2 894	-1 064	-1 698
Poistoeron vähennys	31	31	31	31	31	31	31	31
Varausten muutos	-4 000							
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 541	266	205	-1 131	1 200	-2 863	-1 033	-1 667
Veroprosentti	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %

4. Investointiosa

Mäntsälän kuntakonsernin investoinnit vuonna 2026 ovat yhteensä 23,3 milj. euroa. Investointien määrä nousee vuoden 2025 muetetun talousarvion tasosta 25 prosenttia.

Kunnan bruttoinvestointien määrä vuonna 2026 on 10,0 milj. euroa. Vesiliikuntakeskuksen suunnitteluun on vuodelle 2026 varattu investointisuunnitelmassa 0,2 milj. euroa. Vesiliikuntakeskuksen rakentamisen kokonaiskustannusarvio on 18,0 milj. euroa.

Keskustan kouluverkkoratkaisun suunnitteluun on varattu 0,2 milj. euroa vuodelle 2026. Kunnanhallitus päätti 3.11.2025 kokouksessaan lisätä taloussuunnitelmavuosille 2027-2028 toteutukseen yhteensä 4,0 milj. euroa. Toteutusvaiheen kustannukset päivittyvät hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Erikseen päätettäviin toimenpiteisiin kouluverkkoratkaisun osalta tulee varata tarvittaessa lisämäärärahat suunnitelmavuosille.

Keskeisinä kuntatekniikan investointihankkeina toteutetaan Mt140-Vuolteenpelto liva-liittymä, Koskenraitin sillan uusiminen sekä Jokihuhdantien jalankulku/pp ja alueen katusaneeraus.

Maa-alueiden hankintaan on tehty 1,2 milj. euron varaus.

(1000 €)	TP 2024	MTA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Mäntsälän kunta	9 164	8 722	7 795	10 025	14 455	19 540	22 583
Nivos Oy konserni 100%	5 338	9 870	9 208	13 261	10 769	10 184	9 256
Mäntsälän Kodit Oy 100%*	2						
Mäntsälän Jäähalli Oy 51,01%	4		1				
Mäntsälän Yrityskehitys Oy 100%	4	10	2	10			
Kiinteistö Oy Mäntsälän Toimistotalo	3559	0					
Investoinnit yhteensä	18 071	18 602	17 006	23 296	25 224	29 724	31 839

Mäntsälän kunnan investoinnit TA2026 ja TS 2027-2029:

Investoinnit	Ed. vuosi	Kustannus- arvio	TA KH 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnanhallitus						
Kiinteä omaisuus						
Maa-alueiden hankinta(valtuustotavoite)			-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Maa-alueiden myynti			200 000	200 000	200 000	200 000
Kiinteä omaisuus yhteensä	N		-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Aineeton käyttöomaisuus						
Osakkeiden hankinta						
Osakkeiden myynti						
AD-projekti			-130 000	-130 000	-130 000	
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä			-130 000	-130 000	-130 000	
Rakennusten korjaukset/muut kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kunnanhallitus yhteensä			-1 330 000	-1 330 000	-1 330 000	-1 200 000
	N		-1 130 000	-1 130 000	-1 130 000	-1 000 000

Investoinnit	TA KH 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2029
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta				
Irtain omaisuus				
Tilojen kalustaminen				
Opetussuunnitelman mukainen kalustaminen	-25 000	-30 000	-30 000	-30 000
Opetusvälineistön uudistaminen	-30 000			
Monitoimitalon kuntosali, painoharjoittelulaitteet	-60 000			
Kansalaisopiston opetuskaluston uusiminen	-15 000			
Irtain omaisuus yhteensä	-130 000	-30 000	-30 000	-30 000
Aineeton käyttöomaisuus				
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä				
Sivistyslautakunta yhteensä	-130 000	-30 000	-30 000	-30 000
N	-130 000	-30 000	-30 000	-30 000

Investoinnit	Ed. vuosi	Kustannus- arvio	TA KH 2026	TA 2027	TS 2028	TA 2029
Tekninen ja elinvoima lautakunta						
Talonrakennus						
Koulurakennus						
Keskustan kouluverkkoratkaisun suunnittelu ja toteutus	N	-4 200 000	-200 000	-2 000 000	-2 000 000	
Hepolan koulun suppea käyttötarkoituksimuutos (rv 2029-2030)	N	-1 000 000				-500 000
Liikuntapaikat ja vapaa-ajan rak.						
Vesiliikuntakeskus (rv 2028-2030) *	N	-18 000 000	-200 000	-1 300 000	-7 000 000	-7 000 000
OKM-investointiavustus		600 000			600 000	
Rakennusten kunnossapitokorjaukset/ sisäilmakorj.						
Riihenmäen yläkouluosan tietoverkon uusinta			-150 000	-600 000	-600 000	-600 000
Koulurakennusten tietoverkkojen uusinta				-100 000	-100 000	-100 000
Montessori päiväkodin julkisivumaalaus			-20 000			
Lukion rakennuksen julkisivujen elementtisaumauksen uusinta			-80 000			
Seurojentalon lämmönvaihtimen uusinta			-20 000			
Riihenmäen yläkoulun naulakkoalueen saneeraus			-100 000			
Riihenmäen yläkoulun vesikaton kunnostustyö			-50 000			
Hirvihaaran koulu, lämmitystapamuutos (nyt öljy/hake)						-75 000
Ohkolan koulun lämmitystapamuutos (öljy/hake)						-75 000
Opettajien asuntola, ikkunoiden / ovien uusinta						-100 000
Anttilan pk, Vanamo julkisivumaalaus			-80 000			
Anttilan pk, Ratamo rakennuksen sisäilmakorjauksia			-100 000			
Kansalaisopiston hissien uusinta				-60 000		
Seurojentalon käytävätilojen korjaus			-100 000			
Sisäilmakorjauksiin (varaus)			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Elinkaarikohteiden PTS-korjaukset			-30 000	-75 000	-45 000	-58 000
Lukitus ja kulunvalvontajärjestelmien uusinta (kirjasto 2026, kunnantalo 2027)			-20 000	-100 000	-100 000	-100 000
Rakennusten kunnossapitokorj./ sisäilmakorj. yht	N		-850 000	-1 035 000	-945 000	-1 208 000
Peruskorjaukset						
Monitoimitalon peruskorjaus (rv 2031-2033)	N	-4 900 000				-300 000
Urheilupuiston huoltorakennus, korjaus						-250 000
Peruskorjaukset yhteensä						-550 000
Energiansäästötoimenpiteet						
Energiansäästötoimenpiteet			-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N		-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)						
			-1 450 000	-4 535 000	-10 145 000	-9 458 000
	N		-1 450 000	-4 535 000	600 000	-9 458 000

*Lopullinen päätös vesiliikuntakeskusinvestoinnista tehdään päivitetyn tilaohjelman ja hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Investoinnit			TA KJ	TS	TS	TS
	Ed. vuosi	Kustannus-	2026	2027	2028	2029
Kuntatekniikka (suunnittelukustannukset sisällytetty investointeihin 2025 alkaen)						
Alueet mm. teollisuus ja infra						
Lempivaara V	N	-950 000			-50 000	-700 000
Hyökännummen alueen hulevesijärjestelmä		-470 000	-170 000	-100 000	-100 000	-100 000
Keskustan hulevesirunkoviemäroinnit ja viivytysaltaat		-400 000	-50 000	-200 000	-150 000	
Pikkumäentien hulevesiviemärointi						-370 000
Keskuskadun hulevesiviemäri, Ullantie-Kivistöntie		-180 000	-180 000			
Vuolteenpellon alue	N	-2 800 000		-100 000	-600 000	-1 100 000
Karlsbergin alue			-20 000	-400 000		
Eskonkujan alue			-180 000			
Poikkitie yritysalue (rv. 2028- 2029)	N	-2 500 000		-100 000	-1 000 000	-700 000
Vuolteenpelto tieyhteys Pornaistentielle (rv. 2028 - 2030)	N	-4 000 000		-200 000	-1 500 000	-1 500 000
Kapuli V	N	-1 980 000	-80 000	-1 900 000		
Kapulin alueen risteyslevytykset ja katuviherrakentaminen			-100 000			
Kaunismäen alueen kehittäminen		-500 000	-50 000	-250 000	-200 000	
Tasalan alue	N	-1 400 000		-700 000	-700 000	
Taruman alueen katuviherrakentaminen			-50 000			
Täydentävä katurakentaminen			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N		-980 000	-4 050 000	-4 400 000	-4 570 000
Kevytiliikenne						
Jokihuhdantien jk/pp ja alueen katusaneeraus	N		-650 000			
Eintontien jk/pp					-250 000	
Alhontien jk/pp		-450 000	-40 000	-450 000		
Ojamäentien jk/pp		-1 470 000		-70 000		-1 400 000
Arvonpellontien yhteys Mustaanmäkeen		-250 000		-30 000	-220 000	
Puirojaantie jk/pp	N	-550 000		-50 000	-500 000	
Porvoontien jk/pp (Lahdentie-Pornaistentie, ELY 50%)	N	-850 000		-150 000	-700 000	
Hirvihaarantien jk/pp jatke välillä Kuntomajantie-Sepänmäki (ELY 50%)	N		-600 000			
Linjatien jk/pp (väli Ohkolantie-Nurmistontie)		-500 000			-50 000	-450 000
Vuolteenmetsäntien jk/pp			-200 000			
Maisalantien jk/pp	N			-600 000		
Kevytiliikenne yhteensä	N		-1 490 000	-1 350 000	-1 720 000	-1 850 000
Liikenne						
Päällystystyöt			-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Katuvalaistus			-150 000	-200 000	-100 000	-100 000
Otavantie, Ellinpolku, Martanpolku, Metsäpolku, Papanapolku	N		-570 000			
Mt140-Vuolteenpelto liva-liittymä (kust.jako: kunta 75% - ELY 25%)	N	-1 350 000	-1 350 000			
Kirvuntie (välillä Urheilutie-Vanha-Porvoontie)		-440 000	-40 000	-400 000		
Vt25-Kapuli eritasoliittymä ja kadut (rv. 2029-)	N	-4 400 000	-200 000		-200 000	-4 000 000
Veturin alueen muutokset	N	-550 000			-50 000	-500 000
Kaakkumäentie			-50 000	-150 000		
Ali-Maisalantie				-50 000		
Koskenraitin silta, uusiminen			-400 000			
Kartanonraitin silta		-390 000				-40 000
Markku Niinimäenraitin silta (Urheilupuisto), korjaus		-180 000	-30 000	-150 000		
Kirsikkapuiston silta		-380 000	-30 000		-350 000	
Mt140-vt25-kt55 liittymä (ELY 50%)	-40 000	-430 000	-40 000	-350 000		
Kohdentamattomat pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet			-180 000	-170 000	-100 000	-100 000
Liikenne yhteensä	N		-3 340 000	-1 770 000	-1 100 000	-5 090 000
Puistot ja leikkipaikat						
Yleisurheilukentän peruskorjaus	N			-1 100 000		
Yleisurheilukentän peruskorjaus (avustus)				150 000		
Ulkokuntosalin			-100 000			
Lukion pelikentät			-60 000			
Lempivaaran leikkipuisto		-165 000		-15 000	-150 000	
Vikinpisto (Hyökännummi)			-15 000		-200 000	
Hämäläistien leikkipuisto			-160 000			
Skeittiparkki ympäristöineen	-20 000		-250 000			
Liikuntapaikkojen kehittäminen ja perusparantaminen			-100 000	-100 000	-140 000	-60 000
Pienet puistojen ja leikkipuistojen parannustoimenpiteet			-100 000	-75 000	-75 000	-75 000
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N		-785 000	-1 140 000	-565 000	-135 000
Kuntatekniikka yhteensä			-6 595 000	-8 310 000	-7 785 000	-11 645 000
	N		-6 595 000	-8 310 000	600 000	-11 645 000
Teknisen irtain omaisuus						
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat (omatuotanto;			-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Siivouspuolen laitehankinnat (omatuotanto;			-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet			-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat			-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Kuntatekniikan kone- ja laitehankinnat			-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Kiinteistöjen varavoimakoneet			-270 000			
Irtain yhteensä	N		-520 000	-250 000	-250 000	-250 000
Tekninen ja elinvoimalautakunta yhteensä			-8 565 000	-13 095 000	-18 180 000	-21 353 000
	N		-8 565 000	-13 095 000	1 200 000	-21 353 000
Bruttoinvestoinnit			-10 025 000	-14 455 000	-19 540 000	-22 583 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					600 000	
Liittymismaksujen palautukset						
Leasingrahoitteiset investoinnit						
Käyttöomaisuuden myynnit			200 000	200 000	200 000	200 000
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ			-9 825 000	-14 255 000	-18 740 000	-22 383 000

5. Rahoitusosa

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	TPE 2025	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	11 746	9 187	9 126	7 816	5 251	5 322	6 973	6 431
Vuosikate	14 800	9 687	9 626	8 246	5 751	5 822	7 473	6 931
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjauserät	-3 053	-500	-500	-430	-500	-500	-500	-500
Investointien rahavirta	-5 427	-8 022	-8 022	-7 330	-9 175	-13 755	-18 240	-21 883
Investointimenot	-9 164	-8 722	-8 722	-7 795	-10 025	-14 455	-19 540	-22 583
Rahoitus. investointimenoihin	100	0	0	0	150		600	
Käyttöomaisuuden myynnit	3 637	700	700	465	700	700	700	700
Toiminnan ja inv. rahavirta	6 319	1 165	1 104	486	-3 924	-8 433	-11 267	-15 452
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset	185	185	185	75	13 985			
Lainakannan muutokset	-4 668	-1 168	-1 168	-2 668	-10 606	8 396	11 832	15 000
<i>Pitkäaikaisten lainojen lisäys</i>	0	33 500	33 500	30 000	13 000	15 000	17 500	21 000
<i>Pitkäaikaisten lainojen vähennys</i>	-4 668	-34 668	-34 668	-34 668	-25 606	-5 604	-5 668	-6 000
<i>Lyhytaikaisten lainojen muutos</i>	0			2 000	2 000	-1 000		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-438							
Rahoituksen rahavirta	-4 921	-983	-983	-2 593	3 380	8 396	11 832	15 000
Rahavarojen muutos	1 398	182	121	-2 107	-545	-37	565	-452
Asukasäärä	20 934	21 063	21 063	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Lainakanta	83 056	81 888	81 888	80 388	69 782	78 178	90 010	105 010
Lainakanta € / asukas	3 967	3 888	3 888	3 843	3 312	3 684	4 212	4 880

6.Yhteenvedo valtuuston sitovista määrärahoista

Käyttötalousosa Palvelualue Toimielin	Määrärahasitovuus	TA 2026 (1000 e)
Hallintopalvelut		
Yleishallinto	N**	-922
Tukipalvelut	N**	-6 060
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	N**	-633
TE- ja maahanmuuttopalvelut	N**	-3 973
Maaseutupalvelut	N**	-82
Kunnanhallitus	N	-11 670
Tarkastustoimi		
Tarkastuslautakunta		-32
Tarkastustoimi	N	-32
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	N**	-397
Opetuspalvelut	N**	-35 723
Varhaiskasvatuspalvelut	N**	-17 552
Sivistyslautakunta	N	-53 672
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut	N	-3 617
Hyvinvointilautakunta	N	-3 617
Tekninen ja elinvoimapalvelut		
Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	N**	-835
Toimitilapalvelut (toimintakate)		7 073
Toimitilapalvelut	Tu	2 622
Ateria- ja puhtauspalvelut	N**	768
Kuntatekniikka	N**	-3 097
Tekninen ja elinvoimalautakunta	N	-542
Maankäyttö, asuminen ja liikenne	N	-1 583
Kuntakehityslautakunta	N	-1 583
Investointiosa	Sitovuus	TA 2026
Hallintopalvelut		
-kiinteä omaisuus	N	-1 000
-aineeton käyttöomaisuus	N	-130
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		
-irtain omaisuus	N	-130
Tekninen ja elinvoimapalvelut		
Keskustan kouluverkkoratkaisun suunnittelu	N	-200
- Vesiliikuntakeskus (rv 2028-2030)	N	-200
-rakennusten korjaukset/sisäilmakorjaukset	N*	-850
-peruskorjaukset	N*	
-energiansäästötoimenpiteet	N*	-200
-kevytliikenne	N*	-1 490
-alueet, teollisuus ja infra	N*	-980
-liikenne	N*	-3 340
-puistot ja leikkipaikat	N*	-785
-irtain omaisuus	N*	-520
		-9 825
Rahoitusosa		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	N	13 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	N	-25 606

N = Nettositova

M = menositova

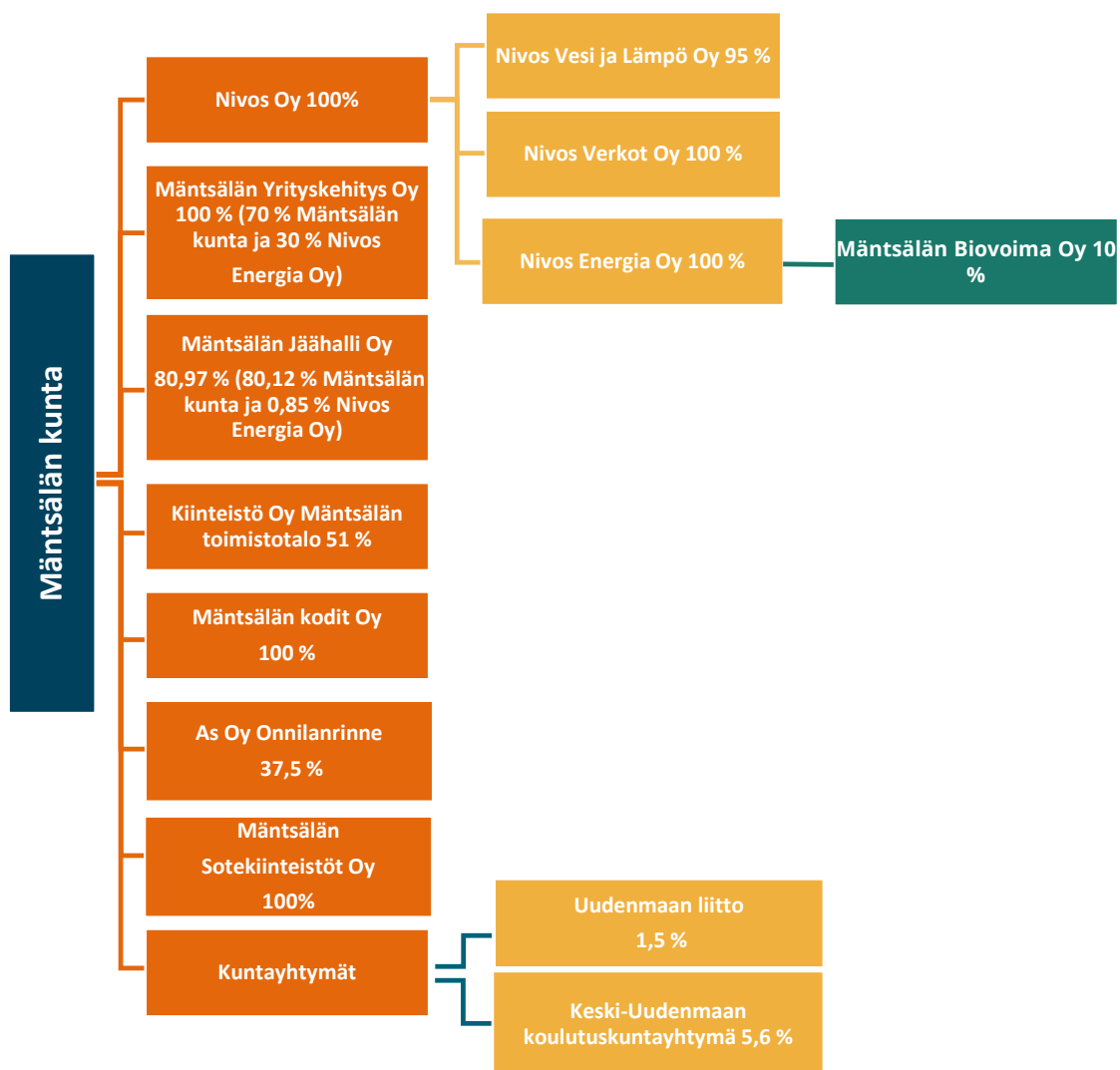
T = tulossitova

Tu = sitova tilikauden tulokseen

N* = Sitovuustaso esitetty taulukossa hankeryhmäkohtaisesti. Investoinnit ovat hankeryhmittäin sitovia. Yli 0,5 milj. € hankkeet ovat kuitenkin sitovia. Hankeryhmän ja hankkeiden tarkempi sitovuustaso näkyy investointiosasta.

N** = Toimielimillä on oikeus tehdä toimielimen sisäisiä siirtoja tulosalueiden välillä, mikäli toimielimen kokonaismääräraha ei ylitä. Jos toimielin päättää tulosalueen toimintakatteen ylityksestä on sen samalla osoitettava, miltä tulosalueelta osoitetaan ylitystä vastaava säästö. Sisäisiin siirtoihin ei voida käyttää talousarviossa avustuksiin varattuja määrärahoja.

7. Konserniosa

Oleennaiset muutokset konsernissa

Mäntsälän kunnan konserniin tuli uutena perustettavana yhtiönä Mäntsälän Sotekiinteistöt Oy, jonne siirtyivät kunnan omistamat hyvinvointialueelle vuokratut kiinteistöt. Nivos Oy:n konserniyhtiöistä Nivos Palvelut Oy sulautui Nivos Oy:öön. Vuonna 2025 ei tullut muita muutoksia tytäryhtiöiden omistusosuuksiin.

Omistajapoliittiset linjaukset

Kunkin yhtiön tehtävänä on tukea kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista: Vahvistamme sujuvaa arkea, panostamme kestäväan kasvuun ja elinvoimaan ja rakennamme osallistavaa kuntayhteisöä. Kunnan konserniyhtiöiden tulee noudattaa toiminnassaan kunnanvaltuuston hyväksymää konserniohjetta.

Tavoitteena on, että omistajapoliittisen ohjelman mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet vahvistavat kuntakonsernin palvelukykyä ja taloudellista asemaa. Ohjelma laaditaan vuoden 2026 aikana.

Yhtiökohtaisten tavoitteiden lisäksi omistaja asettaa omistajapoliittiset linjaukset yhtiöittäin:

Nivos Oy

- Pääomallainan koronmaksu 1,6 M€ vuosittain omistajalle.
- Investoidaan kannattaviin kohteisiin: Yhtiön arvon kasvattaminen.
- Nivos -konserni tukee osaltaan yritysten sijoittumista Mäntsälään ja kehittää infrastruktuuria yhteistyössä Mäntsälän kunnan kanssa, varmistaen osaltaan, että infra-verkot mahdollistavat yritysten kasvun sekä sijoittumisen.
- Nivoksen urakointitoiminnan tehokkuuden lisääminen
- Nivoksen uuden konttorin rakentamista ei edistetä tällä hallituskaudella

Mäntsälän Jäähalli Oy

- Yhtiön liikevaihdon kasvattaminen/kunnan maksuosuuden vähentäminen.
- Tulevaisuuden toimintamallista päättäminen: jatkaako yhtiö nykyisellä tavalla, siirretäänkö yhtiön toiminta esim. kunnan omaksi toiminnaksi tai muutetaanko hallin käyttötarkoitusta osittain.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

- Uusien yritysten sijoittuminen kuntaan tarjoamalla kunnassa olevia vapaita tontteja ja toimitiloja.
- Kunnan elinkeino- ja työllisyysohjelman tukeminen.
- Yhteistyön luominen ja käynnistäminen kunnan työllisyyspalveluiden ja MYK:n välille säännöllisten vakiintuneiden yhteistyöpalaverien muodossa.

Mäntsälän Kodit Oy

- Tavoitteena on, että yhtiön rakenneratkaisu saadaan päätökseen.

Kiinteistö Oy Mäntsälän Toimistotalo

- Yhtiön toimitilojen täysimääräinen hyödyntäminen.

Mäntsälän Sote-kiinteistöt Oy

- Yhtiö pystyy tulouttamaan vuosittain kunnalle osinkotuottoja positiivisesta tuloksesta.

7.1 Tytäryhtiöiden talousarviot

Nivos-konserni

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Nivos-100 Menestyssuunnitelman (strategian) mukaisesti: "Olemme pidetyin kumppani kestäviin infraratkaisuihin ja paikallisiin menestystarinoihin Mäntsälässä ja lähiseudulla. Turvaamme asiakkaan sujuvaa arkea varautumalla ja ennakoimalla. Otamme ennakkoluulottomasti käyttöön uusia ratkaisuja asiakkaidemme vastuullisen ja toimivan arjen parantamiseksi. Keskitymme ydinliiketoimintaamme: paikallisiin verkkoihin ja palveluihin. Luotettavana ja osaavana kumppanina autamme ihmisiä ja yrityksiä asettumaan ja menestymään Mäntsälässä ja lähiseuduilla. Osaava, sitoutunut ja yhteen pelaava henkilöstömme tekee menestyksemme todeksi. Varmistamme ja ylläpidämme ydinosoamistamme talon sisällä."

Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten seurauksena, jossa suurimpana yksittäisenä tapahtumana on Venäjän aloittama sota Ukrainaa vastaan, olemme tehostaneet varautumista. Tehostamme varautumista esimerkiksi kyberhyökkäyksen, laajan sähkökatkon varalta sekä varaudumme ilmavirtojen mahdollisesti kuljettamaan radioaktiiviseen säteilyyn.

Nivos -konserni on edelleen velkainen, mutta toimintaympäristön nopea muutos on mahdollistanut erityisesti sähkönsiirtoliiketoiminnalle kannattavaa kasvua. Kasvun mahdollistamiseksi myös tulevaisuudessa on investoitava eri liiketoimintojen verkkoihin, sähköasemiin sekä lämmöntalteenottolaitoksiin. Tarvittavien investointien toteuttamiseksi on mahdollisesti hidastettava lainojen takaisinmaksua sekä mahdollisesti myytävä sellaisia liiketoimintoja, joissa kasvunäkymä on matala. Nivos -konserni on muutamassa vuodessa pystynyt vähentämään korollisen rahoituksen määrää. Ennustamme, että vuoden 2025 lopussa korollista velkaa on yhteensä noin 82 miljoonaa euroa. Velka jakaantuu siten, että rahoituslaitoksille velkaa on noin 54 miljoonaa euroa ja pääomistajille noin 28 miljoonaa euroa.

Omistajan ohjauksen mukaisesti Nivos pyrkii pienentämään ulkopuolisen korollisen pääoman määrää taaseessaan. Nivoksen liiketoiminta-alueista erityisesti sähkönjakelu sekä kaukolämpö ovat ne, joissa on mahdollista hankkia uusia asiakkaita ja lisätä kannattavaa liikevaihtoa.

Tulevaisuusnäkymä on positiivinen. Erityisesti olemassa olevan konesalin laajennussuunnitelma nopea eteneminen sekä uuden konesalitoimijan sijoittuminen Mäntsälään. Edellä mainittujen lisäksi osa Mäntsälässä pitkään toimineista yrityksistä on laajentanut toimintaansa. Alueellinen kasvu tukee vahvasti Nivos-konsernin tuottamien palveluiden kysyntää.

Tavoitteet

Nivos-konsernin tavoitteet vuodelle 2026 päivittyvät joulukuussa 2025. Nivoksen strategiatyötä päivitetään peilaamaan Mäntsälän lokakuussa 2025 päivittyvää kuntastrategiaa. Tavoitteet yhtiölle johdetaan päivitetystä Nivoksen strategiasta ja ne rakentuvat vuoden 2025 strategisten tavoitteiden pohjalle. Yhtiön vuoden 2025 strategiset tavoitteet ja niiden mittarit on kuvattu alla:

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa		
Huolehdimme infrastruktuurin kehittämisestä. Rakennamme sähkö-, vesi-, viemäriverkostoa tarpeen mukaisesti, huomioiden myös tulevaisuuden tarpeita. Käytämme ja kunnossapidämme rakennettuja infraverkkoja kustannustehokkaasti. Ylläpidämme hyvää käytettävyyttä ts. häiriöajat ovat lyhyet. Vahvasti kasvaneiden sähköliittymien sähkötehoa varten Nivos investoi uuteen sähköasemaan ja vahvistaa sähkön siirtolinjaa välillä Mäntsälä - Hikiä.		
Elinkeinopoliitiikan tukeminen paikallisesti		
Osallistumme aktiivisesti uusien yritysten ja asukkaiden Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla liittymäpalveluja ja lämmitysenergiaa sekä hyödyntämällä prosesseissa syntyviä hukkalämpöjä kaukolämpötuotannossa.		
Seutuyhteistyön vahvistaminen		
Etsimme aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia lähimpien energia- ja infrayhtiöiden kanssa.		
Mäntsälän kunnan talouden tukeminen		
huomioidaan alueen kasvua tukevien investointien vaikutus. Nivoksen velkojen lyhyentäminen tukee kuntakonsernin velkaantumisen vähentämistä.		
Terve talous, vahva tulos	Mittari: Tilikauden voitto. Tavoitetaso: Nivos-konsernin tilikausi on voitollinen	Q2/2025: tulos 6,1 milj.eur
Toiminta asiakkaan parhaaksi	Mittari: Asiakaskysely. Tavoitetaso: Mitataan ja seurataan säännöllisesti.	Q2/2023, NPS +38, Q1/2024, NPS +38, Q1/2025, NPS +48
Osaavat, yhteen pelaavat nivoslaiset	Mittari: Henkilöstökysely. Tavoitetaso: Mitataan ja seurataan säännöllisesti.	H1/2023, eNPS +9, H1/2024, eNPS +25, H1/2025, eNPS +24
Vastuullinen kasvu	Mittari: Kaukolämpötuotannon CO2-päästöjen vähentäminen. Tavoitetaso: Hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	2021: 5642 t CO2ekv, 2022: 5342 t CO2ekv, 2023: 2797 t CO2ekv, 2024: 2776 t CO2ekv

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto (1000 €)	29819	27265	29231	30163	30607	32464
Liikevaihdon muutos %	9,5 %	-8,6 %	7,2 %	3,2 %	1,5 %	6,1 %
Liikevoitto/ -tappio (1000 €)	565	7064	2956	3605	3827	5478
Investoinnit (1000 €)	5338	9208	13261	10769	10184	9256
Investointien muutos %	4,5 %	72,5 %	44,0 %	-18,8 %	-5,4 %	-9,1 %
Lainamäärä € (1000 €)	85537	82480	72533	68242	68150	69058
Vastuut (1000 €)**	477	421	435	435	435	435
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	86013	82901	72968	68677	68585	69493
Lainamäärä € / asukas	4086	3943	3443	3216	3189	3209
Asukasmäärä	20 933	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Henkilöstömäärä	64	65	65	65	65	65
Omavaraisuus %*	29 %					
Suhteellinen velkaantuneisuus %*	287 %					

Mäntsälän Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Jäähalli Oy jatkanut säästötoimia ja palkkakuluissa nähtiin jo selvää laskua, vaikka jäävuorojen myynnin kasvun myötä myös työtuntien määrä jatkoi kasvuaan. Mäntsälän jäähallin vuotta 2025 ovat rasittaneet laajennushankeaikaiset velat sekä vuoden 2021 perusparannuksesta pois jätettyjen kohteiden pakolliset korjaukset.

Jäähallin jäävuoromyynnistä 2/3 muodostuu muusta kuin paikallisten jääkiekko ja taitoluisteluseuran vuorojen ostosta. Jäävuorojen myynnin ylläpitäminen hyvällä tasolla vaatii markkinointipanostuksia sekä vaikeuttaa pitkäjänteistä suunnittelua ja kassavirran ennustamista sillä pitkiä asiakassuhteita ei muodostu.

Paikallisten seurojen harrastajamäärien kasvulle ja sitä myöden käyttöasteen nousulle ei ole näkyvissä nopeata kasvua. Mäntsälän jäähallin liikevaihdon kasvuennuste perustuu paikallisen seuratoiminnan palautumista koronaa edeltävälle tasolle. Vuoden 2025 liikevaihto tulee jäämään vuoden 2024 tasolle.

Keilahallin kasvua rajoittaa paikallisen keilaseuran puuttuminen. Tähän pyritään hakemaan ratkaisua vielä vuoden 2025 aikana.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Mäntsälän Jäähalli Oy sitovat tavoitteet suunnittelukaudelle 2026-2029 ovat:		
Mäntsälän Jäähalli oy:n liikevaihdon kasvattaminen	Tavoite kasvattaa liikevaihtoa noin 5-10% vuodessa	Vuoden 2025 liikevaihto-olettama noin 630 000€
Uusien asiakkuuksien määrä	Tavoite ylläpitää nykyiset asiakkaat sekä kasvattaa liikevaihtoa uusien asiakkuuksien avulla.	Laskutettavien asiakkaiden määrä vuoden 2025 loppuun mennessä noin 320. Kasvua vuoteen 2024 noin 150 asiakasta.
Keilahallin liikevaihdon kasvattaminen	Tavoitetaso 120 000€/vuosi	Vuosi 2023, 68 000€, Vuosi 2024 noin 70 000€ (yrittäjävaihdos hidasti kasvua) Ennuste vuodelle 2025 noin 80 000€
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto (1000 €)	687	308	680	680	680	680
Liikevaihdon muutos %	22 %		-3 %	0	0	0
Liikevoitto (1000 €)	-302	-91	0	0	0	0
Investoinnit (1000 €)	4	1	0	0	0	0
Lainamäärä € (1000 €)	6280	6090	5803	5490	5215	4953
Vastuut (1000 €)**	137	119	112	104	97	91
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	6417	6209	5914	5594	5312	5044
Lainamäärä € / asukas	300	291	281	264	249	234
Asukasmäärä	20 933	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Käyttöaste		0,50	0,60	0,60	0,60	0,60
Henkilöstömäärä	4	4	4	4	4	4
Omavaraisuus %*	-4 %	-7 %				
Suhteellinen velkaantuneisuus % *	11	485 %				

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Yrityskehitys Oy vastaa suurelta osin Mäntsälän kunnan elinkeinopalveluista. Yhtiön omistavat Mäntsälän kunta (70 %) ja Nivos Energia Oy (30 %). Mäntsälän Yrityskehitys Oy kehittää alueen yritysten toimintaympäristöä yhteistyössä yritysten, kunnan ja kumppaniorganisaatioiden kanssa.

Toiminta pohjautuu kunnan strategiaan sekä elinkeino- ja työllisyysohjelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja linjauksiin. Yhtiö tarjoaa yrityksille kattavat liiketoiminnan kehitys- ja kasvupalvelut koko niiden elinkaaren ajan. Lisäksi tavoitteena on auttaa yrityksiä sijoittumaan ja investoimaan Mäntsälään sujuvasti. Mäntsälän Yrityskehitys Oy on aktiivisesti mukana paikallisten yritysten arjessa.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutusuunnitelma
Sitovat tavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026 ovat:		
Mäntsälään sijoittuneiden tai toimitiloja rakentaneiden suurten ja keski suurten yritysten lukumäärä seurantajaksolla 2022-2026 (kpl)	Mäntsälään sijoittuneita tai toimitiloja rakentaneita suuria yrityksiä 2 kpl ja keski suurta yrityksiä 3 kpl seurantajaksolla 2022-2026	Toteutuneet investoinnit Mäntsälässä
Yrityskonsultointien määrä, kpl/vuosi	120 kpl/vuosi	Asiakashallintarekisteri, MYK
Yritysten nettolisäys, kpl/vuosi, yritysten kotipaikkana Mäntsälä	Vuoden aikana perustettujen yritysten lukumäärä vähennettynä lakaneiden ja kaupparekisteristä poistettujen yritysten lukumäärällä kaupparekisterin tietojen perusteella, yrityksen kotipaikkana Mäntsälä: 60 kpl/vuosi	Kaupparekisteri, PRH

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto (1000 €)	271	321	294	380	391	403
Kunnan maksuosuus (1000 €)	250	300	224	299	300	302
Nivoksen maksuosuus (1000 €)	20	20	70	80	90	100
Liikevaihdon muutos %		18	8	29	3	3
Liikevoitto (1000 €)	-25	-30	-74	0	0	0
Investoinnit (1000 €)	4	2	10	0	0	0
Lainamäärä € (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Vastuut (1000 €)*	0	0	0	0	0	0
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Lainamäärä € / asukas	0	0	0	0	0	0
Asukasmäärä	20933	20919	21069	21219	21369	21519
Henkilöstömäärä		3	3	3	3	3

Mäntsälän Kodit Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Kodit Oy:n koko osakekannan omistaa Mäntsälän kunta. Mäntsälän Kodit Oy rakennuttaa, omistaa ja isännöi vuokra-asuinkiinteistöjä koko elinkaaren ajan.

Mäntsälän Kodit Oy:n toiminta-ajatuksena on tarjota Mäntsälän kunnassa laadukkaita ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Mäntsälän kunnan laatiman asunto-ohjelman mukaisesti paikkakuntalaisille, kuntaan muuttaville asukkaille ja erityisryhmille.

Mäntsälän Kodit Oy:n toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026–2029

Yhtiö jatkaa asuntokannan kehittämistä asunto-ohjelman mukaisesti huomioiden samalla omistajan ohjaus, muiden toimijoiden asuntotarjonta sekä uudistustoiminta kunnassa.

Asuntojen vuokraustoiminta näyttää tällä hetkellä hyvältä, mutta osa kiinteistökannasta on huonokuntoista, mikä vaikuttaa käyttöasteeseen ja vuokratuottoihin. Keskuskatu 19 kiinteistöön on saatu aravarajoitusten vapauttaminen ja purkulupa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta vuonna 2015.

Lisäksi Kivistöntie 16 liiketiloihin ei ole saatu vuokralaisia ja tilat ovat tästä syystä vuokraamatta eikä vuokratuloja tule (liikuntatila ja toimistotila).

Joukkovelkakirjalainan korko

Mäntsälän kunnan kilpailuttaman joukkovelkakirjalainan korko tulee nousemaan huomattavasti nykyisestä korkotasosta helmikuussa 2026. Tämä johtuu yleisestä korkotason noususta.

Kehittämistoimenpiteitä vaativat kohteet

Aravarajoituksista vapautuneiden, purkuluvan saaneiden kohteiden tilanne huomioidaan ja selvitetään asuinvaihtoehtoja (Keskuskatu 19), mitä voisi tarjota purettavan talon asukkaille.

Osuustie 4 talon julkisivu-, kattotyöt ja hissien vaihto tulee selvittää vuoden 2026 aikana ja miettiä siihen liittyvät toimenpiteet.

Uudistustoiminta

Investointiohjelmaa ei ole vahvistettu.

Tulevat korjaukset, talon purku ja muut korjaukset vuonna 2026–2029

- Salaojien vaihto, muuta	Ohrapolku 3
- Lämmitysjärjestelmän muutostyöt	Vanha Porvoontie 13 C-D ja 15
- Talon purku	Vanha Porvoontie 13 A-B
- Kattojen huolto- ja kunnostustyöt	
- Osuustie 4 julkisivu yms.	
- Ylläpitokorjaukset ja purku	Keskuskatu 19
- Porraskäytävien ja yleisten tilojen kunnostus	Mustamäentie 21
- Aitojen purkaminen / aitojen uusiminen	Pikkumäentie 3 ja 5

Lisäksi suoritetaan kuntoarvion mukaisia huolto- ja korjaustöitä eri kohteissa.

Kulurakenteen seuraaminen

Yhtiön kulurakennetta seurataan ja pyritään saamaan säästöjä hoito- ja rahoituskuluihin. Samalla varmistetaan velkamäärän hallinta ja varaudutaan tuleviin mahdollisiin investointeihin.

Tavoitteet

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Asukkaat lkm	495	488	488	450	450	450
Kiinteistöt lkm	16	15	15	14	14	14
Asunnot lkm	402	389	389	353	353	353
Asuinneliöt	19905	19155	19155	17235	17235	17235
Kesk. neliövuokra / kk	12,7	12,93	13,56	13,72	14,13	14,55
Asuntojen vuokrausaste	98,79 %	98,00 %	98,00 %	98,00 %	98,00 %	98,00 %
Vaihtuvuus % / vuosi	26,01 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %
Vuokrasaatava	54550	47000	47000	46000	45000	44000
Hakemuksia jonossa	226	220	220	220	220	220

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto (1000 €)	3 068	3 037	3 309	3 474	3 647	3 829
Liikevaihdon muutos %		0 %	0 %	5 %	5 %	5 %
Liikevoitto (1000 €)	-12	0	-282	-300	-350	-400
Investoinnit (1000 €)	2	0	0	0	0	0
Lainamäärä € (1000 €)	23 002	23 004	22 131	21 431	20 731	20 500
Vastuut (1000 €)**	15 579					
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	38 581	23 004	22 131	21 431	20 731	20 500
Lainamäärä € / asukas	1 099	1 100	1 050	1 010	970	953
Asukasmäärä	20 933	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Henkilöstömäärä		3	3	3	3	3
Omavaraisuus %*	1 %	-2 %	1 %	-1 %	-2 %	-2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %*	786 %	600 %	689 %	640 %	622 %	600 %

Kiinteistö Oy Mäntsälän Toimistotalo

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Yhtiön toimialana on maanvuokrasopimukseen perustuen hallita sillä sijaitsevia tai sille rakennettavia rakennuksia.

Yhtiön perustamissopimus on allekirjoitettu 1.6.2011.

Kiinteistö Oy Mäntsälän Toimistotalo kuuluu Mäntsälän kuntakonserniin. Osakepääoma on 200 000 euroa ja osakkeita 10 000 kpl. Osakkeiden omistus jakautuu seuraavasti:

- Mäntsälän kunta 5100 osaketta
- Uudenmaan Vammaispalvelut Oy 4900 osaketta

Kiinteistö Oy Mäntsälän Toimistotalon kiinteistö on vastaanotettu 17.8.2012.

Täysimääräiset lainanlyhennykset aloitettiin v. 2014. Lainan lyhennykset ovat vuosittain 252 712 €. Lainaani tehtiin ylimääräinen 300 000 euron ylimääräinen lyhennys vuonna 2016. Kuntarahoitus Oyj:n lainaeriä pienennettiin vuoden 2022 alusta vuonna 2016 tehdyn ylimääräisen lainan lyhennyksen verran 300 000 € siten, että laina-aika pysyy ennallaan. Lainan lyhennyksen osuus on 213 000 €/v aiemman 252 712 €:n sijaan.

Yhtiö joutui hakemaan Kuntarahoitus Oyj:ltä lainan lyhennysten vapauttamista vuodelle 2025, koska vuokratulot pienenevät merkittävästi.

Vuonna 2026 ei lainaa voida maksaa lyhennysohjelman mukaisesti. Yhtiö joutuu hakemaan Kuntarahoitus Oyj:ltä lainaohjelman muutosta vuodelle 2026, jolloin lainaa on mahdollista maksaa 100 000 euroa. Tämä on mahdollista, jos 1. kerroksen vuokrasopimus alkaa 1.1.2026 alkaen. Tällöin talon kolme kerrosta olisi vuokrattuna. Yhtiön hoitomenoihin tulee korotuksia vuodelle 2026.

Taloudellinen tilanne ja arvio tulevasta

Yhtiön talouteen vaikuttaa se, jos kaikkia tiloja ei saada vuokrattua, yhtiön taloudellinen tilanne heikkenee huomattavasti. Vuokra 1.1.2026 alkaen (Keusoten vuokraamat tilat) on 16,80 €/m²/kk (alv 0 %).

Ensimmäiseen kerrokseen asennetaan vesipisteet siinä yhteydessä, kun 1. kerroksen tilat saadaan vuokratua. Sähkön mittaus muutetaan siten, että jokaiselle kerrokselle asennetaan omat sähkömittarit. Tähän saakka mittaus on toteutettu 1.-2. ja 3.-4. kerrokset erikseen.

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto (1000 €)	571	353	388	466	489	514
Liikevaihdon muutos %		-38 %	10 %	20 %	5 %	5 %
Liikevoitto (1000 €)	114	-77	-34	-9	4	9
Tuotot / kulut %	119 %	79,00 %	125,00 %			
Investoinnit (1000 €)	3559					
Lainamäärä € (1000 €)	2912	2912	2912	2699	2486	2273
Lainamäärä € / asukas	139	139	138	127	116	106
Asukasmäärä	20 933	20 919	21 069	21 219	21 369	21 519
Henkilöstömäärä		1	1	1	1	1
Omavaraisuus %*	16 %	16 %	16 %	12 %	12 %	14 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %*	83 %	83 %	83 %	82 %	81 %	80 %

8. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet

Talousarvion käsitteet

Tulosalue

Tulosalue on luottamustoimielimen vastuulla oleva tehtäväalue käyttötalousosassa. Talousarviossa tulosalueelle määritellään toiminnalliset tavoitteet suoritteina ja tunnuslukuina tai sanallisena arviona, sekä hyväksytty määräraha tai tuloarvio.

Hanke

Hanke on toimielimen vastuulla oleva investointi. Hankeryhmä muodostuu hankkeista.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti antama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite, joka johdetaan kunnan toiminta-ajatuksista ja strategisista tavoitteista. Tavoite esitetään joko tunnuslukuina tai sanallisesti. Valtuusto päättää toiminnallista tavoitteista vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Taloudellinen tavoite muodostuu määrärahoista ja tulosarvioista sekä näiden erotuksesta eli toimintakatteesta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan arvioida, eivätkä toimielinten ja tulosalueiden tavoitteet saa olla ristiriidassa koko kuntaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Määräraha

Määräraha on valtuuston antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen tulosalueelle tai hankkeelle.

Tuloarvio

Tuloarvio on valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle asettama tulotavoite.

Toiminnan kuvaus

Toiminnan kuvaus kertoo miten toimielin toteuttaa kunnan toiminta-ajatuksia. Tulosalueen toiminnan kuvaus johdetaan toimielimen palveluajatuksista.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma kertoo, miten toimielimen toiminta-ajatuksia toteutetaan suunnitelmakaudella asetettujen tavoitteiden ja annettujen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Vastuuhenkilö

Vastuuhenkilö on viranhaltija, joka on tulosalueen/tulosyksikön esimies ja joka johtaa sen toimintaa sekä huolehtii tavoitteiden saavuttamisesta hyväksyttyjen määrärahojen, ohjeiden ja määräysten puitteissa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta niitä ovat kunnan muiden toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat ja esittelijät.

Käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelmassa kerrotaan tulosalueiden ja – tulosyksiköiden talousarviovuoden toiminnasta. Se on toimielimen hyväksymä talousarvioon sisältyvän tulosalueen tai hankkeen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden jaon tulosyksiköihin tai kohteisiin sisältämä asiakirja. Käyttösuunnitelma on myös viranhaltijan hyväksymä edellä mainittuun toimielimen käyttösuunnitelmaan sisältyvien tulosyksiköiden tai kohteiden osatavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jaon pienempiin osiin (yksiköihin) sisältävä asiakirja.

Tulosityksikkö

Tulosityksikkö muodostuu viranhaltijaorganisaatioyksiköstä tai sen vastuulla olevasta toiminnasta, jolla on oma tehtäväalue, todennettavissa olevat tavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot, joista tulosityksikön esimies vastaa.

Kohde

Kohde on käyttöomaisuuden hankinta tai perusparannuskokonaisuus, joka on osa investointihankkeesta. Kohteella on omat määrärahat ja osatuloarviot, josta toimitella vastaa.

Käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus antaa sen eri toimielinten noudatettavaksi. Käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset ja tarkennetut tavoitteet tulosityksiköittäin ja jakavat määrärahat ja tuloarviot tulosityksiköille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Käyttösuunnitelmissa kerrotaan, miten toimitella, jotta asetetut tavoitteet toteutetaan hyväksytyjen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Kunnanhallituksen tai johtokunnan määräämä tulosalueen vastuhenkilö päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla määrärahat ja – tuloarviot tarkempiin osiin.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista, on toimielimen tehtävä asianmukainen muutos käyttösuunnitelmaan.

Talousarvion toteuttaminen, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tulosityksiköiden tulee laatia ennakoarvio rahamenoistaan ja tuloistaan perustuen toteutuvaan toimintaan. Toimialojen on huolehdittava siitä, että kunnan talouspalveluilla on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä.

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata talousarviotavoitteiden, käyttösuunnitelmien ja investointien toteutumista tai toteutumaa tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljännesvuosittain.

Tulosalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuosittaisissa osavuosikatsauksissa ja koko vuodelta tilinpäätöksessä. Osavuosikatsauksessa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden käytöstä sekä tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta voi antaa mahdollisen lausuntonsa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen vahvistamasta osavuosikatsauksesta.

Päätösvalta kertahankinnoissa ja puite-/kausisopimuksissa

Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösvalta

Viranhaltijoiden hankintavaltuudet tai niitä ei ole muutoin määritelty hallintosäännön mukaan, jos päätösvaltuudesta ei ole tarkasti säädetty, ratkaisun tekee kunnanhallitus.

Taloussuunnitelman liitteissä investointien osalta on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet. Hankkeiden toteuttamista ohjaa hyväksytty kunnan tilahankkeiden toteuttamisohje.

Kunnanjohtajan päätösvalta

Päättää talousarviovuonna enintään 300 000 euron kertahankinnoista ja kuntaa koskevista puite-/kausisopimuksista (300 000 per talousarviovuosi).

Tämän ylittävistä hallintopalveluja koskevista kertahankinnoista ja puite-/kausisopimuksista päättää kunnanhallitus ja koko kuntaa koskevien kertahankintojen ja puite-/kausisopimusten osalta kuten jäljempänä todetaan.

Hallintopalveluista vastaavan johtajan ja palvelualuejohtajien päätösvalta

Palvelualuejohtajat päättävät talousarviovuonna enintään 200 000 euron kertahankinnoista, sekä palvelu- aluetta koskevista puite-/kausisopimuksista (200 000 euroa/talousarviovuosi).

Tämän ylittävistä hallintopalveluja koskevista kertahankinnoista ja puite-/kausisopimuksista päättää kunnanhallitus.

Kuntakehitysjohdaja päättää enintään 50 000 euron hankinnoista (50 000 euroa/talousarviovuosi).

Palvelualuejohtajien hankintarajan ylittävistä hankinnoista tai sopimuksista päättävät lautakunnat

Sivistys-, tekninen ja elinvoima- kuntakehitys- ja hyvinvointilautakunta päättävät enintään 400 000 euron kertahankinnoista ja kausi/puitesopimuksista (400 000 euroa/talousarviovuosi).

Tekninen ja elinvoimalautakunta kuitenkin hyväksyy talonrakennus- ja kuntatekniikan investointien urakka- tarjoukset, jos hanke on investointiohjelman mukainen.

Näiden rajojen ylittävistä kertahankinnoista ja puite/kausisopimuksista päättää kunnanhallitus.

Tulosalueen päälliköt, tulosyksikön päälliköt ja muut esimiehet

- kertahankinta ja puite-/kausisopimusrajat on määriteltä palvelualueen toimintasäännössä
- (hallintosääntö 3.luku 5 §)

Lainanotto ja lainanottoa koskevat rajoitukset

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä pitkäaikaisia lainoja uusitaan n. 13 milj. euroa. Kunnanhallituksella on oikeus päättää pitkäaikaisen lainan nostosta talousarvion mukaisesti.

Talusojohtajalla on oikeus vuonna 2026 ottaa kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhtäaikaisesta enimmäismäärästä päättää kunnanhallitus.

Antolainan myöntämistä koskevat rajoitukset

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä antolainojen muutos +13,9 milj. euroa.

Antolainaa voidaan myöntää kunnan kokonaan omistamille osake-, asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöille valtuuston päätöksellä.

Lisämäärärahat ja siirrot

Toiminnallisten tavoitteiden muutoksista, lisämäärärahoista tai määrärahasiirroista on tehtävä esitykset siten, että ne ehtivät valtuuston käsiteltäväksi viimeistään kunkin talousarviovuoden viimeisessä valtuuston kokouksessa. Tällöin on huomioita myös lisämäärärahojen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin.

Kunnanjohtajalle oikeus päättää määrärahasiirroista koskien harkinnanvaraisia henkilökohtaisia ja tehtäväkohtaisia palkantarkistuksia, joiden kate on hallinnossa.

Laskujen hyväksyminen ja maksatus

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ohjeen määräyksiä.

Muu ohjeistus

Kunnanhallituksella on oikeus antaa tilikaudella tarvittavia lisäohjeita talousarvion täytäntöönpanoon.

Liitteet

Liite 1. Henkilöstösuunnitelma palvelualueittain

Henkilöstösuunnitelma 2026		TA 2025	TA 2026	MUUTOS TA25 vs. TA26
		HTV	HTV	HTV
HALLINTOPALVELUT				
<u>Yleishallinto</u>				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		3,8	2,8	-1,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		1,0	0,0	-1,0
Yleishallinto yhteensä		4,8	2,8	-2,0
<u>Tukipalvelut</u>				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		22,2	22,0	-0,2
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		1,3	3,3	2,0
Tukipalvelut yhteensä		23,5	25,3	1,8
<u>TE- ja Maahanmuuttopalvelut</u>				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		7,0	9,0	2,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		2,5	4,0	1,5
TE- ja maahanmuuttopalvelut yhteensä		9,5	13,0	3,5
<u>Maaseutupalvelut</u>				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		6,0	5,0	-1,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		0,33	0,5	0,2
Maaseututoimi yhteensä		6,3	5,5	-0,8
Hallintopalvelut vakituinen yhteensä		39,0	38,8	-0,2
Hallintopalvelut määräaikainen yhteensä		5,1	7,8	2,7
HALLINTOPALVELUT yhteensä		44,1	46,6	2,5

Hallintopalveluiden palvelualueella on talousarviovuodelle 2026 suunniteltu lisäystä 2,5 htv:n verran suhteessa talousarvioon 2025.

Yleishallinnossa eläköityneen hallintosihteerin tehtäviä on hoidettu määräaikaisesti tukipalveluiden toimesta ja määräaikaista konsernilakimiehen tehtävää ei ole jatkettu. Tukipalveluissa työllistettynä toimineen toimistosihteerin työsuhdetta jatketaan määräaikaisena tulevalle vuodelle, lisäksi kulttuurituottajan tehtävä on uusi määräaikainen lisäys vuodelle 2026.

TE- ja maahanmuuttopalveluissa lounaskahvila Tarinan toiminta vakiinnutetaan ja Tarinan kokin ja salityöntekijöiden tehtävät vakinaistetaan. Lisäksi TE- ja maahanmuuttopalveluissa lisätään määräaikainen projektihenkilö, johon saadaan ulkopuolista rahoitusta sekä jatketaan määräaikaisina tehtävinä työllistämismäärärahaa aiemmin palkattuihin tehtäviin.

Maaseutupalveluissa yhden eläköityneen henkilön tilalle ei palkata uutta henkilöä.

Henkilöstösuunnitelma 2026		TA 2025 HTV	TA 2026 HTV	MUUTOS TA25 vs. TA26 HTV
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT				
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		4,0	4,0	0,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		0,0	0,0	0,0
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset yhteensä		4,00	4,0	0,00
Opetuspalvelut (perusopetus,tukipalvelut, lukio, hankkeet)				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		235,5	237,0	1,5
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		37,5	49,0	11,5
Opetuspalvelut yhteensä		273,0	286,0	13,0
Varhaiskasvatuspalvelut				
Vakituinen henkilöstö		191,0	182,2	-8,8
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		20,5	26,0	5,5
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä		211,5	208,2	-3,3
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut				
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)		34,0	35,0	1,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)		4,2	3,1	-1,1
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut yhteensä		38,2	38,1	-0,1
Sihyn vakituinen yhteensä		464,5	458,2	-6,3
Sihyn määräaikainen yhteensä		62,2	78,1	15,9
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ		526,7	536,2	9,5

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella on talousarviovuodelle 2026 suunniteltu lisäyksiä 9,5 htv:n verran suhteessa talousarvioon 2025. Nämä lisäykset kohdistuvat pääasiassa oppimisen tuen uudistuksen henkilöstöön 8 htv.

Opetuspalvelujen HTV-luku ei ole täysin vertailukelpoinen vuosien 2025 ja 2026 kesken. Opetuspalveluissa palkattiin 6 htv vakituista henkilöstöä lukuvuoden 2025–2026 alussa elokuusta lähtien. Henkilöstö palkattiin oppimisen tuen lainsäädännön uudistuksen takia perusopetukseen. Tätä htv-lisäystä ei ollut vuoden 2025 talousarviossa, koska oppimisen tuen lainsäädäntö päätettiin vuoden 2024 lopulla. Tällä hetkellä osa tästä henkilöstöstä on vakituksia ja osa määräaikaisia. Lisäksi vuoden 2026 talousarvioon on korjattu Hepolan koulun vuoden 2025 virheellinen henkilöstöbudjetointi, jossa henkilöstöä ei ollut viety henkilöstöbudjetointiin vaan henkilöstömäärärahat oli budjetoitu väärälle tilille. Tämä näkyy opetuspalveluissa määräaikaisen henkilöstön lisäyksenä ja palkkabudjetoinnin nousuna opetuspalveluissa.

Varhaiskasvatuksen tulosalueelle tulee vakituista henkilöstöä lisää 2 htv, mutta se näy kokonaishenkilötyövuosien määrässä. Vakituiset 2 htv:tä on jo palkattu vuonna 2025 esiopetuksen oppimisen tuen vaatimaan tuen toteuttamiseen. Vakituisten henkilöstön kokonaismäärä vähenee, koska ryhmiä on toimintavuotena 2025-2026 vähemmän kuin edellisenä toimintavuotena varhaiskasvatuksessa. Toisaalta määräaikaisia varhaiskasvatusopettajia on edelleen jouduttu palkkaamaan määräaikaisiin työsuhteisiin, koska vakituisiin tehtäviin ei ole saatu palkattua päteviä varhaiskasvatuksen opettajia. Määräaikaiset opettajat ovat pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, joille on taas palkattu määräaikaiset sijaiset. Kokonaishenkilöstömäärän väheneminen johtuu myös osittain varhaiskasvatusryhmien vähenemisellä.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluissa muutoksena on senioriohjaajan siirtyminen määräaikaisesta vakituiseen henkilöstöön.

Henkilöstösuunnitelma 2026	TA 2025	TA 2026	MUUTOS TA25 vs. TA26
	HTV	HTV	HTV
TEKNINEN JA ELINVOIMAPALVELUT			
<u>Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset</u>			
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)	5,0	5,0	0,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)	0,0	0,0	0,0
Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset yhteensä	5,0	5,0	0,0
<u>Toimitilapalvelut</u>			
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)	22,0	22,4	0,4
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)	0,0	0,0	0,0
Toimitilapalvelut yhteensä	22,0	22,4	0,4
<u>Ateria- ja puhtauspalvelut</u>			
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)	68,0	70,0	2,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)	1,0	2,0	1,0
Ateria- ja puhtauspalvelut yhteensä	69,0	72,0	3,0
<u>Kuntatekniikka</u>			
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)	21,8	21,8	0,0
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)	3,0	3,0	0,0
Kuntatekniikka yhteensä	24,8	24,8	0,0
<u>Maankäyttö, asuminen ja liikenne</u>			
Vakituinen henkilöstö (virat ja toimet)	18,0	18,1	0,1
Määräaikainen henkilöstö (virat ja toimet)	2,0	2,0	0,0
Maankäyttö, asuminen ja liikenne yhteensä	20,0	20,1	0,1
Telin vakituinen yhteensä	134,8	137,3	2,5
Telin määräaikainen yhteensä	6,0	7,0	1,0
TEKNINEN JA ELINVOIMA YHTEENSÄ	140,8	144,3	3,5

Tekninen ja elinvoimapalveluiden palvelualueen talousarviovuoden 2026 HTV nousee 3,5 htv:tä suhteessa talousarvioon 2025. Ateria- ja puhtauspalveluiden lukuihin on vuodelle 2026 sisällytetty aiemmin työllistettynä oleva henkilöstö, jota vuoden 2025 talousarvioluvuissa ei ollut huomioitu.

Liite 2. Valtuustoaloitteet

Aloitteet, joiden käsittelyn ratkaisu on siirretty talousarviokäsittelyn yhteyteen:

Aloite Sälinkääntien ja Riichenmäentien risteyksen turvallisuudesta / 7.4.2025 Nuorisovaltuusto

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan vastauksen nuorisovaltuuston aloitteeseen, että Riichenmäentien ja Sälinkääntien risteyksen liikenneturvallisuustoimenpiteiden parantaminen sisältyy ehdotusosaisena valtion MAL-pienhankeohjelmaan. Investoinnille esitetään talousarviokäsittelyn yhteydessä määrärahaa vuodelle 2026. Kunnanhallitus lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Sisältyy vuoden 2026 talousarvioon.

Valtuustoaloite 28.4.2025 Mäntsälän kunnan liittyminen Kaikukortti-järjestelmään / 28.4.2025 SDP:n valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet

Kulttuuripalvelut ja hyvinvointipalvelut valmistelevat esityksen Kaikukortti-järjestelmään liittymisestä vuoden 2027 talousarvioon. Valmistelu sisältää

1. neuvottelun käynnistämisen valtakunnallisen Kaikukeskuksen kanssa Kaikukorttiin liittymisen mahdollisesta aikataulusta,
2. esityksen tarvittavista resursseista ja koordinoinnista paikallisen Kaikukortti-toiminnan käynnistämiseksi talousarvioon 2027,
3. neuvottelujen käynnistämisen paikallisen kumppaniverkoston kokoamiseksi,
4. neuvottelut Kaikukortteja jakavista tahoista mäntsäläläisten osalta hyvinvointialueen ja kunnan toimijoiden parista.

Ei sisälly vuoden 2026 talousarvioon.

Liite 3. Vertailu kehykseen

Ulkoiset ja sisäiset

Käyttötalousosa	TP 2024	MTA 2025	TA 2026 KEHYS	TA 2026 LTK ESITYS	TA 2026 KH esitys	Kehysesitys 26 - LTK esitys -/+	LTK 26 - KJ esitys -/+	Vertailu muutettuun talousarvioon
TOIMINTATUOTOT	31 963 506 €	29 639 386 €	28 250 138 €	28 333 978 €	28 353 978 €	83 840 €	20 000 €	0,3 %
Myyntituotot	5 788 513 €	6 062 397 €	6 578 659 €	6 637 499 €	6 657 499 €	58 840 €	20 000 €	1,0 %
Maksutuotot	1 490 859 €	1 308 260 €	1 178 260 €	1 203 260 €	1 203 260 €	25 000 €	0 €	1,9 %
Tuet ja avustukset	1 871 322 €	1 318 814 €	1 224 814 €	1 224 814 €	1 224 814 €	- €	0 €	0,0 %
Muut toimintatuotot	22 812 812 €	20 949 915 €	19 268 405 €	19 268 405 €	19 268 405 €	- €	0 €	0,0 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	82 985 €	64 000 €	124 000 €	124 000 €	124 000 €	- €	- €	- €
TOIMINTAKULUT	- 87 301 830 €	- 91 245 390 €	- 95 112 609 €	- 95 192 720 €	- 95 141 678 €	- 80 111 €	51 042 €	0,1 %
Henkilöstökulut	- 39 867 186 €	- 41 487 428 €	- 43 255 791 €	- 43 180 191 €	- 42 874 989 €	75 600 €	305 202 €	-0,2 %
Palvelujen ostot	- 20 811 156 €	- 21 274 994 €	- 23 201 825 €	- 23 349 640 €	- 23 603 800 €	- 147 815 €	254 160 €	0,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 5 406 321 €	- 5 604 907 €	- 5 690 142 €	- 5 663 037 €	- 5 663 037 €	27 105 €	- €	-0,5 %
Avustukset	- 3 786 462 €	- 4 304 950 €	- 4 708 823 €	- 4 723 823 €	- 4 723 823 €	15 000 €	- €	0,3 %
Muut toimintakulut	- 17 430 705 €	- 18 573 111 €	- 18 256 028 €	- 18 276 029 €	- 18 276 029 €	20 001 €	- €	0,1 %
TOIMINTAKATE	- 55 255 339 €	- 61 542 004 €	- 66 738 471 €	- 66 734 742 €	- 66 663 700 €	3 729 €	71 042 €	0,0 %

Lautakuntaesitykset kokonaisuutena olivat annetun talousarviokehysten mukaisia. Kunnanjohtajan esitysvaiheessa jouduttiin vielä tarkistamaan sekä verotuloennustetta niiden tarkentuessa että palvelujen ostoja. Myös henkilöstökulujen muutosprosenttia sekä sivukuluprosentteja tarkistettiin, jolla oli vaikutusta kaikkien palvelualueiden menoihin vähentävänä tekijänä. Pieniä tarkistuksia tehtiin myös hallintopalvelualueen tuloihin ja menoihin. Kokonaisuutena kunnanjohtajan toimintakate-esitys on 74 771 euroa parempi kuin kehysvaiheen talousarvio.

